

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

Jubilæussskrift

til

den offentlige Eramen

i

Metropolitanskolen

i Juli 1849.

-
-
1. Prøve af en lydø Ordføringslære af Adjunct J. Solbech.
 2. Skoleestretninger af Rektor, Prof. B. Borgen.

København.

Trykt hos Directeur Jens Horsrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

I.

Prove
af en tydsk Ordsfiningslære,

af

J. Solbech,
Adjunct.

Ullerede i Året 1846 udtalte jeg under Planen for det
tydiske Sprogs Underviisning her i Metropolitan-skolen Nød-
vendigheden af en Grammatik, der i Anlæg og Plan sluttede
sig til det System, der skulle gøre sig gjældende ved den
hele Sprogunderviisning. Et saadant Arbeide fandtes des-
værre ikke, og der var heller ikke nogen Udsigt til, at Nogen
vilde påtage sig at udfylde denne Mangel, hvorför det blev
min Pligt at samle Materialier, til i det Mindste at mulig-
gøre Planens Gjennemførelse her i Skolen. Paa denne
Maade udarbeidede jeg efterhaanden under mange Afbrydelser
til eget Brug en tydsk Ordförningslære, der i hele Anlæget
og, saavidt muligt, i selve Fremstillingen, ligesom den franske
Grammatik af Professor Abrahams, sluttede sig til Madvig's
latinske Sproglære, uden at jeg dog nogensinde havde tænkt
mig, at dette Arbeide, der i mange Henseender har været mig
en lærerig og behagelig Syssel, men hvis Ufuldkommeheder
Ingen bedre end jeg selv erkänner, skulle komme en videre
Kreds for Die og saaledes overgives til offentlig Bedømmelse.

Da imidlertid Skolens Høitagtede Rector opfordrede mig til at leve et Brudstykke af mit Arbeide som en Prøve i dette Aars Program, troede jeg ikke at kunne undslaae mig dersor, uagtet Tiden ikke tillod, hvad jeg ellers i ethvert Tilfælde havde tænkt mig som nødvendigt, at underkaste det Hele en nviagtg og gjennemgaaende Revision, og, saa at sige, lægge den sidste Haand paa Værket. Alle Definitioner og Forklaringer ere, som Enhver strax vil see, tagne af Madvigs Grammatik; Paragrapherne gaae i mit Brudstykke med fortløbende Nummer, uagtet Dativ naturligvis vil blive indskudt foran Genitiv, hvis hele Bogen nogensinde skulde komme til at see Dagens Lys. Om dette vil skee, vil beroe paa, hvorvidt jeg efter nedenstaende Prøve tør haabe blot nogensunde at kunne udfulde en følelig Mangel; i ethvert Tilfælde vil det være mig en Tilfredsstillelse, om jeg ved mit Forsøg maatte give en Dygtigere Lyst til at afhjælpe et Savn i den lærde Skoleunderviisning.

Om Ordenes Forbindelse i Sætningen.

Capitel 1.

Om Sætningens Dele. Om Subjects og Prædicats, Substantivs og Adjektivs Overensstemmelse.

§ 1. Talen bestaaer af Sætninger. En Sætning er en Forbindelse af Ord, der udføger (eller forlanger) Noget (en Handling, Tilstand eller Beskaffenhed) om Noget. Den fuldstændige Sætning bestaaer af to Hoveddele, Subjectet eller det, hvorom Noget siges, og Prædicatet eller det, der siges om Subjectet*), f. Ex. der Mann geht; ich schreibe. En bydende Sætning kan bestaae af et eneste Ord, f. Ex. Denke; Schreibet.

Au m. Det kan udføres, at en Handling foregaaer, uden at den hensyres til noget bestemt Subject. Et saadant Udsagn seer ved et upersonligt Verbum, f. Ex. es regnet, det regner, eller et intransitivt Verbum brugt upersonligt i Passiv, f. Ex. Es wird gelaußen, der løbes. Dog udtrykkes denne Mening i Hydse lige som i Dansk som oftest ved det ubestemte Pronomen man.

§ 2. Subjectet i en Sætning betegnes ved et Substantiv (eller flere forbundne Substantiver) eller et andet Ord, der bruges som Substantiv, nemlig enten et Pronomen, f. Ex.

*) *Subjectum* (*subjicio*), egentlig: det Underlagte, Grundlaget (Talen's Gjenstand), Grundordet (Grundwort); *prædicatum* af *prædicare*, udføre (Omfagnet, die Aussage).

Ich, eller et Adjectiv, der angiver Personer eller Ting med en vis Egenkab, f. Ex. die Guten, das Schlechte, eller Infinitiven af et Verbum, f. Ex. Reiten ist auch eine Kunst, eller hvilket som helst Ord, der blot bruges til at betegne dets egen Lyd og Form, f. Ex. Kurz (Ordet Kurz) ist ein einsilbiges Wort.

Num. 1. Ogsaa om en heel Sætnings Indhold kan udsiges Noget, og den kan altsaa være Subject (som et ubestemt Begreb i Neutrumb), f. Ex. Dass du dir ein Haus gekauft hast, ist mir lieb.

Num. 2. Hvor Subjectet er et personligt Pronomen, udelades det undertiden, hvorved Talen gives et vist fortroligt Præg, f. Ex. Bin auch dabei. Sch. Schauft mich so freundlich an; hab' meine Freunde dran. Kör. Eigeledes i hydende Sætninger (S. ovenfor).

§ 3. a. Prædicatet bestager enten af et Verbum (aktivt eller passivt), der for sig betegner en bestemt Handling, Tilstand eller Bestaffenhed, f. Ex. Der Baum blüht; der Mann schläf (enkelt Prædicat), eller af et uselvstændigt Verbum (der ikke for sig betegner en bestemt Handling) og et Adjectiv (Participium) eller Substantiv som tilføjet Prædicatsord, hvorved Subjectet bestemmes og beskrives, f. Ex. Die Stadt ist alt; der Vater ist Jäger (opløst Prædicat).

b. Det Verbum, der almindelig bruges som uselvstændigt Verbum med et tilføjet Prædicatsord, er sein, men desuden ogsaa werden, bleiben, scheinen, heißen (= genannt werden) og Passiv af de Verber, der i Activ have en dobbelt Accusativ, f. Ex. genannt, getauft, geschimpft o. s. v. werden. (Disse Verber angives noiere ved Acc. § 19). F. Ex. Er bleibt ein fleißiger Knabe; das heißt eine Welt; Alexander wurde der Große genannt.

Num. 1. Verbet sein betegner blot en Tilværelse ganske i Allmindelighed, der først bestemmes ved det tilføiede Ord; werden betegner en Tilværelse som indtrædende (sio), bleiben som varig

(maneo) $\circ:$ vedbliver at være. At kalde sein Forbindelsesord (copula) og det tilføede Ord alene Prædicat er en mindre rigtig Sprogbrug.

Anm. 2. Verbet sein bruges selvstændigt i Betydningen at være til $\circ:$ dasein, existiren (f. Ex. Ich denke, darum bin ich; es ist ein Gott). Istedetfor et enkelt Substantiv eller Adjektiv kan tilføies et andet beskrivende Udtryk, f. Ex. Elisabeth ist meines Stammes und Ranges, eller en Præposition med en Casus for at betegne det Sted, hvor (Napoleon war in Italien) eller en Tilstand, hvori Nogen (Noget) er (Er ist in Verlegenheit, in Angst, ohne Furcht, von Sinnen o. s. v.). I slige Forbindelser af sein med in træder gjerne stehen istedetfor sein, f. Ex. Er steht im Begriffe, in Verbindung, in Ansehen, in Gefahr o. s. v.

§ 4. a. Prædicatet kan næiere bestemmes ved Adjverbier og ved Substantiver (eller substantivisk brugte Ord) i visse Casus (og ved Præpositioner), der betegne den udsagte Handlings Gjenstand og Omstændigheder derved, f. Ex. Cæsar besiegte den Pompejus in einer großen Schlacht.

b. Et Substantiv kan forbindes med et andet Substantiv i et vist Forhold til nærmere Bestemmelse, f. Ex. Das Buch des Vaters. (Om Brugen af den bestemte Artikel i dette Tilfælde see „Om Artiklen“ § 10). Ogsaa kan til ethvert Substantiv sættes en anden substantivisk Betegnelse af den samme Person eller Ting, for nærmere at bestemme eller characterisere den, f. Ex. Friederich, König von Dänemark. Denne Tilfælelse kaldes apposito (Samstilling) og det Tilføede appositum.

c. Til ethvert Substantiv kan føjes Adjektiver (Participier), der igjen kunne bestemmes ved et Substantiv eller et substantivisk brugt Ord i en vis Casus, f. Ex. ein mir werther Freund.

Anm. Et Adjektiv, der er umiddelbart forbundet med Substantivet (der gute Mann) kaldes Attribut eller hosstaende, til Attribut fra det, der staer som Prædictorsord: Der Mann ist gut.

§ 5. a. Prædicatets Verbum retter sig efter Subjectet i Person og Tal: *Der Vater stirbt; ich schreibe; wir schreiben; ihr sprechet.*

b. Prædicatets Adjectiv eller Particípium er uforanderligt: *Die Weiber sind furchtsam. Der Hut ist groß. Die Hütte sind groß.* (Derimod retter det attributive Adjectiv sig efter sit Substantiv i Kjøn, Tal og Casus, cfr. Formlæren Adj. Decl.).

Anm. 1. Indledes Subjectet i en Sætning med de neutrale Pronominer *es, das, dies, solches*, staar Prædicatsverbet i Pluralis, naar Prædicatsordet er Pluralis: *Es sind fleißige Knaben; das sind nur schöne Worte.*

Dette gælder ogsaa om *was*, naar det staar som Nomen med en personlig Genitiv i Pluralis hos sig, f. Ex. *Was Sterne am Himmel glänzen.* Betydningen er nemlig: hvormange af dem.

Anm. 2. Til Substantiver i Enkeltfallet, der betegne en Fleerhed (Samlingsnavne) som: *Menge, Dutzend, Paar o. s. v.* sættes Verbet ofte i Pluralis: *Eine Menge Menschen waren da. Dog er Singularis nok saa brugelig.*

En saakaldet Höflichkeitsspluralis opstod først ved den høje Titel *Gnaden*, der selv er Pluralis, men gif i Tiden over paa Tiller som: *Majestät, Durchlaucht og Erlaucht*, f. Ex. *Seine Majestät haben geruht; senere er denne Pluralis endog gaaet over paa ringere Tiller.* Omvendt sættes Verbet i Singularis efter enkelte Festers Navn, uagtet disse ere pluralia tantum, f. Ex. *Ostern, Pfingsten, Weihnachten, Fästien*, idet man saaledes siger: *Weihnachten ist ein unbeweglich Fest; die Fästien beginnt heute.*

Anm. 3. Kan Substantivet underforstaaes ved et saadant Prædicatsadjectiv, bliver det ikke forandret, men maa declineres, da Adjectivet i dette tilfælde egentlig staar som Attribut ved det underforstaade Substantiv: *Die Bohnen sind nicht türkische (nemlig Bohnen); nicht alle Sterne sind wandelnde (Sterne).*

§ 6. Maar to eller flere Subjecter omtales under Et og de ere af forskellig Person, sættes første Person i Fleer-

tallet, naar eet af Subjecterne er af denne Person, og anden Person, naar eet af Subjecterne er af denne Person og intet af første: Ich und du haben (ikke habt) gleiche Schicksale; du und er seid (ikke sind) ausgegangen. Brugeligere er det dog at forene de forskellige Personer i Pluralis af Pronominet, f. Ex. Wir, ich und du — eller ogsaa: Ich und du, wir haben gleiche Schicksale.

A u m. Naar Subjecterne ikke tønkes og omtales under Et, som handlende i Fællesstab, men adskilte eller i Modsatning til hinanden, retter Prædicatet sig blot efter det nærmeste Subject (i Person og alle Dele) f. Ex. Weder ich, noch du kannst ihm dienen; entweder er, oder ich werde reisen.

S 7. a. To eller flere forbundne Subjecter i Enkelttallet tage Prædicatet sædvanligt til sig i Fleertallet, f. Ex. Romulus und Remus haben Rom erbaut. Wo Liebe, Freundschaft, Wahrheit und Natur in frommer Eintracht wohnen, ist der Himmel. (Matthison). Dette gælder især ved levende Væsener, fordi man der baade udhæver Fleerheden og Forbindelsen.

Tænker man sig derimod Subjecterne samlede under eet Begreb, sættes Prædicatet ofte i Singularis, f. Ex. Haus und Hof ist verkauft; des Edlen Wort und That klingt noch nach Jahren wieder. (Schiller). Gaaer Verbet paa eet Subject med to modsatte Bibegreber, maas det staae i Fleertallet, f. Ex. Der Freund im Glück und der Freund im Unglück sind oft einander nicht ähnlich.

b. Er eet af de forbundne Subjecter Fleertallet, staaer Prædicatet i Reglen i Fleertallet; dog finder man selv i dette Tilfælde ikke sjeldent Enkelttallet, naar Prædicatet staaer det Subject, der er Singularis, nærmest, f. Ex. Das ist das Gesetz und die Propheten; uns leuchtete der Mond und die Sterne.

An m. Forbindes to Subjecter i Singularis ved Conjunctionerne: sowohl — als, nicht allein — sondern auch, nicht sowohl — als vielmehr, weder — noch, staer Prædicatet i Singularis, f. Ex. Sowohl der Gehler als der Dieb wurde bestraft. Gre de ved Conjunctionerne forbundne Subjecter af forskjelligt Tal, reiter Prædicatet sig efter det nærmeste, f. Ex. Es war weder Bock noch Geckenster zu sehen; weder seine Freunde wollten ihm helfen, noch sein Bruder.

§ 8 Da Adjectivet, naar det staer som Attribut, maa rette sig efter sit Substantiv i Kjøn, Tal og Casus, maa det gjentages, naar det samme Adjectiv staer som Attribut ved Substantiver af forskjelligt Kjøn, f. Ex. Der gute Vater und die gute Mutter; guter Vater und gute Mutter; ein guter Vater und eine gute Mutter.

Om Artiklen.

§ 9. Et Substantiv staer i Tysk enten med den bestemte Artikel (der Mann, die Frau, das Haus), eller med den ubestemte Artikel (ein Mann, eine Frau, ein Haus) eller uden Artikel.

§ 10. I Tysk bruges den bestemte Artikel i mange Tilfælde, hvori det ikke stær i vort Sprog. Man lægge især Mærke til følgende:

1) Ved ethvert Substantiv, der bestemmes ved et efterfølgende Ord i Genitiv: Das Haus des Vaters; ich folge dem Rath meines Freunde; man verriegelte die Pforte des Hauses.

An m. Dog udelades Artiklen i Udtrykkene: Auf Befehl (ifølge), auf Verlangen, auf Ansuchen o. s. v., f. Ex. Auf Befehl des Königs wurde er verhaftet.

2) Foran Bjerges, Bjergkjeders og Forbjerges Navne: der Brocken; der Balkan; das Nordcap.

3) Foran Floders Navne: Der Rhein; die Donau; die Wolga.

4) Foran Landes og Stæders Navne, der ere Hæmininer eller Masculiner: Wir leben in der Türkei, in der Lausig, in der Wallachei. Der Haag; der Drachenfels.

5) Foran Maaneders Navne: Der April ist unangenehm; der December ist kalt.

6) Foran Stjerners Navne: Der Orion schimmert im starken Glanze; Herschel hat den Uranus entdeckt.

7) Foran Sygdommes Navne: Er ist an den Mäsern, an den Blattern, an der Cholera gestorben.

8) Foran grammatiske Uldtryk: Lennen Sie mir die Präpositionen, die den Dativ regieren; der Indicativ darf nicht mit dem Conjunction verwechselt werden.

9) Foran Navnene paa en Families nærmeste Lemmer: Sonst, wenn der Vater auszog, da war ein Freuen, wenn er wiederkam. Sch. Die Mutter ist leider frank.

10) Foran Personers Navne.

a. Naar Casus ikke kan sees af Endelsen eller en foregaaende Präposition, eller naar Meningen kan misforstaes, hvor Artiklen er udeladt: Der Tod des Socrates; wäre ich dem Ferdinand gewesen, was Octavio mir war. Sch. Den Hector hat Aeneas überlebt.

b. Naar Forfatterens Navn bruges istedetfor Navnet paa hans Arbeide: Ich habe mir den Schiller gekauft; ich studire den Livius.

c. Naar der ved Navnet betegnes et Kunstmærk, Digtermærk eller en Rolle i et Stykke: Der Apollo im Vatican; wer macht jetzt den Håkon Jarl? Haben Sie den Oberon von Wieland gelesen?

d. Naar man vil betegne et noiere Forhold paa Grund af Slægtssab, Venssab o. s. v., f. Ex. Grüsse die Marie (en Slægtning eller Veninde); bringt mir den Wrangel in mein Cabinet.

e. Naar man vil lægge et charakteristisk betegnende Eftertryk paa Navnet: Der Abdel-Kader ist doch ein ganzer Kerl; der Thorwaldsen war doch ein gar herrlicher Künstler.

f. Naar det er et Familienavn og man vil betegne Kjønnet: Die Müller; die Petersen; die Walther.

g. I Almindelighed foran Titelnavne: Die Kaiserin Elisabeth; der General Wrangel; der Geheimerath von Göthe.

11) I mange adverbialiske Udttryk: Am Ende (til sidst), zum Schein (for et Syns Skyld), im Ernst (for Alvor), auf's Gerathewohl (paa Lykke og Froemme).

12) Foran Ord, der bruges som Substantiver: Das Für und Wider; der Mann, der das Wenn und Aber erdacht (Bürger); hier ist das Mein und Dein nicht mehr zu sondern. Sch.

13) Naar et Substantiv er styret i Genitiv af et Verbum, om end Artiklen ellers ikke er brugelig: Man bedarf nicht des Reichthums um glücklich zu sein.

§ 11. Naar flere Substantiver af samme Kjøn og Tal følge efter hverandre, sættes Artiklen i Reglen kun ved det første: Der Löwe, Tiger und Luchs sind reisende Thiere. Er Kjønnet eller Tallet derimod forskelligt, gentages Artiklen ved hvert især: Der Vater und die Mutter sind Krank; der Reichthum und die Ehre sind verschiedene Güter; ich habe das Haus und die Felder verpachtet.

Er Kjønnet endog det samme, men man vil fremhæve de enkelte Ord som modsatte Begreber, sættes ogsaa Artiklen ved hvert Ord: Der Fürst, der Bauer und der Bürger.

Capitel 2.

Om Substantivernes Forhold i Sætningen og om Casus. Om Nominativ og Accusativ.

§ 12. Det Forhold, hvori et Substantiv eller et som Substantiv brugt Ord (Pronomen, Adjectiv, Particípium) staaer til de øvrige Dele af Sætningen, betegnes ved dets Casus (ofte i Forbindelse med en Präposition). Substantiver, der staae i samme Forhold, sættes i samme Casus, nemlig :

a) Ord, der ere forbundne ved Conjunctioner eller Opregning eller Inddeling og Modsætning, f. Ex. Hasen, Löwen und Pferde sind vierfüßige Thiere; das alte Testament besteht aus den fünf Mosebüchern, dem Buche Josvas u. s. w.

b) Det Ord, hvortil føjes en Apposition, og det som Apposítum tilføiede Ord, f. Ex. Da wandte man das Auge auf mich, den Helfer in der Not; der Enkel Rudolfs, meines Herrn und Kaisers, als Mörder flüchtig hier an meiner Schwelle.

Anm. Ord, der staae i Apposition til hinanden, maae ikke blot rette sig efter hinanden i Casus og Tal, men ogsaa, saavidt muligt, i Kjøn, f. Ex. Mich schreckt die Eumenide, die Beschirmerin dieses Orts. Sch. Erhabene Vernunft, lichthelle Tochter des göttlichen Hauptes, weise Gründerin des Weltgebäudes, Führerin der Sterne. Sch.

c) Det Ord, hvormed der spørges, og det, hvormed der svares (naar Svaret blot bestaaer i at gjentage det omspurgte Begreb), f. Ex. Wer hat es gethan? Ich (habe es gethan); wem hast du das Buch gegeben? Mir, deinem Bruder; wen schlug er? Mich.

Anm. Et Ord, der i en vis Casus udenfor Nominativ føjes til et andet Ord for at udfylde og bestemme dettes Begreb, siges at

styres (regiert werden) deraf. Et Ord, der sædvanlig tager andre Ord i en vis Form (s. Gr. Dativ) til sig til Bestemmelse, siges at construeres dermed.

§ 13. Appositionsforholdet anvendes i Tydsk ligesom i Dansk (i Latin altid Genitiv) ved Substantiver, der udtrykke et Maal, et Antal eller en Veigt, idet Arten, der maales, tælles eller veies, sættes som Appositum, f. Ex. Ein Glas Bier; ein Stieg Eier; zwei Pfund Thee. Was kostet eine Flasche guter Wein? Geben Sie mir ein Pfund grünen Thee. (Dog finder man ogsaa dette Forhold betegnet ved Genitiv især for Vellydens Skyld, f. Gr. Eine Menge Volks). Bestemmes derimod Appositum nærmere ved et Bestemmelsesord, maa Genitiv bruges eller i visse tilfælde (som i Dansk) Præpositionen von, f. Ex. Ein Glas des guten Weines; eine Elle der feinsten Leinewand.

Anm. 1. Substantiver, som udgjøre en Deel af et Sammenligningsled med als, følge Reglerne for Apposition, f. Ex. Er starb als wahrer Christ; man will sich seiner, als eines Fremden, gar nicht annehmen. Ved reflexive Verber retter Appositum sig efter Pronominet, hvis dette kan anses som Object, men i modsat Fald efter Subjectet, f. Ex. Er kündigt sich als den Erlöser der Welt an; derimod: er betrug sich als braver Mann.

I Sammenligninger med wie retter Appositum sig altid efter Subjectet, f. Ex. Er sieht wie ein Geistlicher aus; er benahm sich wie ein verzogener Knabe. (See ievrigt forskellen mellem als og wie ved Bindeordene).

Anm. 2. Et Substantiv staaer undertiden i Apposition til en heel Sætning, idet den ved Sætningen udtrykte Tanke sammenfattes til eet Begreb, f. Ex. Sein Werk schien ihm kaum zur Hälften vollendet, so lange er die spanische Inquisition nicht in diese Länder verpflanzen konnte, ein Entwurf, an dem schon der Kaiser gescheitert hatte. Sch.

§ 14. I Nominativ sættes et Ord, naar det er Subject, om hvilket et Verbum udfiges, eller naar det er Prædi-

cat ved sein eller et andet uselvstændigt Verbum: Hannibal war ein großer General; das Kind wurde Heinrich getauft.

§ 15. Accusativ betegner i sig selv kun, at Ordet ikke er Subject, men benævner det forresten (ligesom Nominativ) almindeligt, uden at angive noget særskilt Forhold. I Accusativ sættes Objectet (Gjenstanden, Behandlingsgjenstanden) ved transitive Verber eller den Person eller Ting, paa hvilken Subjectets Handling ligefrem indvirker og som behandles af Subjectet: Cæsar besiegte den Pompejus; ich halte das Buch; das Kind schlägt den Hund*). Objectet kan forvandles til Subject, og det samme Verbum udfiges derom i Passiv, hvorved da det handlende Væsen, (der var Subject i den active Sætning) tilspøies med von (af): Pompejus wurde von Cæsar besiegt; das Buch wird von mir gehalten; der Hund wird von dem Kinde geschlagen.

Num. 1. Objectet er ligesom et sjælt Subject; thi hvad der udfiges om det virkelige Subject som Handling, udfiges om Objectet som Noget, det lidet. Det grammatiske Subject i den active Sætning er det handlende Subject, det grammatiske Object i den active Sætning det lidende Subject. Hvad Formen angaaer, falder Nominativ og Accusativ altid sammen i Femininum og Neutr. som oftest i Masculinum, hvad Substantiverne angaaer; (Derimod har Artiklen i Singularis Masc. en førrege Form for Accusativ, hvilket ogsaa gjælder om Adjektiverne i samme Tilfælde). Accusativ bruges dersor (som almindelig ubestemt Kasus) ved de simpleste og ligefremmeste Maader, hvorpaa et Ord føjes til for at bestemme og udfylde det i Verbet udfagte Prædicat.

§ 16. Om et Verbum er transitivt beroer paa Bedyningen og om man derved forestiller sig en ligefrem Be-

*) Objectum af objicio, det, der er stillet imod og udsat for Noget (for Handlingen).

handling af Noget. Ikke alle Verber opfattes i de forskellige Sprog paa samme Maade og construeres derfor ikke altid med samme Casus. Sml. ich folge dir og sequor te (*etnouai coi*).

Anm. 1. Afstillinge Verber have forskellige Betydnninger, saa at de i en ere transitive og forbindes med Accusativ, men i en anden opfattes som intransitive og forbindes med Dativ, f. Ex. Ich vergebe dich (jeg forgiver dig), men ich vergebe dir (jeg tilgiver dig); ich traue dich (jeg vier dig), men ich traue dir (jeg har Tillid til dig).

Anm. 2. Verber, der ellers ikke bruges transitivt, funne dog ligesom i Dansk forbindes med Accusativ af et Substantiv af samme Stamme eller som udtrykker det i Verbet liggende Begreb, f. Ex. ein herrliches Leben leben, einen schweren Kampf kämpfen.

§ 17. Mange intransitive Verber, der tildeels i deres oprindelige Betydning betegne en Bevægelse gjennem Rummet, antage ved at sammensettes med en Partikel eller især en Preposition en transitiv Betydning og forbindes saaledes med Accusativ. I det Hele kan man lægge Mærke til, at de Verber, der ere sammenfatte med *be*, *durch*, *hinter*, *über*, *um* og *unter* styre Accusativ, f. Ex. Er hat die Probe gut bestanden; eine Frau besitzt des Mannes Herz; ein schauderndes Beispiel soll die Irrenden befehren; ich wünsche Italien und die Schweiz zu durchreisen; er hat mich schändlich hintergangen; die Angst überfiel mich; ein kalter Schauder überlief den Sänger; die feindlichen Soldaten umgehen den Posten.

Anm. Af de med *be* sammenfatte Verber undtages: begegnen (møde og behandle), og bekomme i Betydningen „have Virkning paa“. Af de med *unter* sammenfatte Verber undtages *unterliegen* = erliegen (succumbere) „bufke under for“, hvilke alle tre forbindes med Dativ.

§ 18. Ved de upersonlige Verber, af hvilke nogle i det tydste Sprog ligesom i det latinske forbindes med Accu-

sativ, andre med Dativ, andre med begge disse Casus, maa ogsaa Hovedreglen for Verbernes Styrelse anvendes, idet man altsaa maa tydeliggjøre sig Verbets Betydning; er denne transitiv, saa at man altsaa maa tænke sig Personen som det directe Object, sættes denne i Accusativ, er Betydningen derimod intransitiv, saa at Personen maa opfattes som det indirecte Object, som Hensynsbetegnelsen, o: den Gjenstand, hvem Handlingen blot angaaer, sættes den i Dativ (see Dativ). Den første Betydning kommer saaledes frem (ligesom i Latin ved *poenitet* o. s. v.) ved de Verber, der betegne en Sindsbevægelse eller Sindslidelse (f. Ex. af Anger, Fortrydelse, Ergrelse, Lede o. s. v.) som: es ärger mich, es dauert mich, es jammert mich, es fränkt mich, es reuet mich, es verdriest mich, es wundert mich; og ved dem, der betegne en legemlig Fornemmelse af behagelig eller ubehagelig Natur, som: es durstet mich, es friert mich, es hungert mich, es juckt mich, es schwigt mich, es schläfert mich o. s. v.

Mærk dog: Mir ahnt; mir grauet eller gräuest; mir og mich bangt; mir og mich wurmt.

Anm. 1. I det ældre Sprog konstrueredes den første Classe af disse Verber ganske som de tilsvarende latinste, saaledes at man der ogsaa finder Gjenstanden for Sindslidelsen i Genitiv, f. Ex. *Dass wir uns nicht gelüsten lassen des Bösen.* 1 Kor. 10, 6. *Ihn jammerte des Volkes.* Matth. 9, 36.

Anm. 2. Flere af disse Verber kunne ogsaa bruges personligt, f. Ex. ich friere og mich friert; dog bliver Udfattelsen af det personlige og upersonlige Udtryk tildeels forstjellig.

Enkelte af disse Verber kunne ogsaa bruges med et virkligt Subject, f. Ex. der Kopf friert mir; die Hände frieren mir; mir juckt der Rücken. Den Dativ, der i dette Tilfælde indtræder, maa ikke opfattes, som om disse Verber nu styrede Dativ, da der nemlig derved kun betegnes

den Person, for hvem eller med Hensyn til hvem den angivne Tilstand finder Sted. Der Ropf friert mir = mein Ropf friert, som dog ikke gierne siges (Efr. iøvrigt herom ved Dativ).

§ 19. Nogle Verber, der ikke for sig selv betegne Handlingen fuldstændig, tage foruden Objectet selv en Accusativ af et Substantiv eller Adjectiv til sig, der udstiges om Objectet (som et Prædictatsord) og tjener til at fuldstændiggøre Verbets Begreb.

a. Saadanne Verber ere: heißen, nennen, schelten, schimpfen og taufen, f. Ex. Er hieß mich einen Dieb; er schalt oder schimpfte ihn einen Narr; du nanntest mich deinen Freund; man schalt sie faul; man nannte ihn geizig. Disse Verber forbindes i Passiv med en dobbelt Nominativ (See ved Nominativ § 3 b.).

Anm. Et Ordet, der saaledes tjener til at fuldstændiggjøre Verbets Begreb, et Adjectiv, bliver det altid uforandret. (See ovenstaende Eksempler „sie faul“, „ihn geizig“).

b. En saadan dobbelt Accusativ, af hvilke den sidste er at ansee som Appositorium til Objectet, findes ogsaa ved Verber som: ansehen, betrachten, erkennen, darstellen o. s. v., hvor Forbindelsen mellem de to Accusativer rigtignok udtrykkes ved als (denne Forbindelse udtrykkes undertiden ogsaa ved en Præposition), f. Ex. Ihr habt mich stets als eine Feindin nur betrachtet; er hat ihn als einen Räuber dargestellt.

§ 20. Ved lehren, der har en Person til Gegenstand, tilspøies en anden Accusativ for at betegne den fjernere Gegenstand for Handlingen, f. Ex. Herr, lehre mich deine Steige. Ps. 25, 4. Die Pflanze kann es dich lehren. Sch. Wer lehrte dich diese gewaltigen Worte. L.

Wer hat dich solche Streiche gelehrt? Nhl. Sein Beruf lehrt ihn unermüdliche Geduld. Novalis.

Ved belehren har Genitiv vedligeholdt sig i Udtrykket: Einen eines Bessern belehren, f. Ex. Du bist noch jung genug, daß gute Zucht dich eines besseren Wegs belehren kann. G.

An m. 1. Nagtet lehren ester sin Betydning fortrinsvis maa construeres paa denne Maade, træffer man dog ikke sjældent Personen i Dativ, f. Ex. Er lehrte ihm die deutsche Sprache, ligesom man rigtignok ogsaa i Passiv fuldkommen correct siger: mir wird die deutsche Sprache gelehrt. Verbets Betydning taler altsaa for den i Hovedreglen fremsatte Construction, Sprogrugen ved Foranbringingen til Passiv for den her fremsatte. Overalt siger man derimod: Er lehrte mich schreiben, rechnen, singen o. s. v. (Exr. ved Infinitiv).

An m. 2. Fragten findes ogsaa undertiden med to Accusativer, f. Ex. Ich will dich was fragen; eins will ich ihn noch fragen; wer viel fragt, bekommt oft keine Antwort. Den almindelige Construction er med nach.

§ 21. Præpositionerne *an*, *auf*, *hinter*, *neben*, *in*, *über*, *unter*, *vor* og *zwischen* styre saavel Dativ som Accusativ. Om disse mærkes:

An.

a. An har Accusativ, naar det betegner en Tilnærmelse, en Bevægelse hen til, eller en Retning henimod et vist Maal, eller i overført Betydning en Sindets eller Tankens Retning henimod eller umiddelbart hen paa Noget, ligesom ogsaa ved Rums og Tidsbestemmelser i Forbindelse med bis for at betegne Endepunctet hvortil: An die Arbeit gehen, den Stein an die Mauer werfen, ihn an einen Pfahl binden, an den Stuhl lehnen, an einen stoßen, an die Blume riechen, an die Thür pochen, an dich denken, an die Unsterblichkeit glauben, an ihn schreiben, an ihn erinnern,

sich an Alles gewöhnen, Fehren; das Wasser ging ihm bis an die Knie; sie tanzten bis an den Morgen.

b. An har Dativ, naar det betegner en Tings Nærhed med Hensyn til Sted, Rum, Tid (paa Spørgsmålsene hvor? hvorpaa? hvorved?), eller i deraf udede og beslægtede oversorte Bethydninger, hvor man i Allmindelighed udtrykker den nye, inderlige Forbindelse: An einem Orte leben, Frankfurt an der Oder, die Karte hängt an der Wand; am folgenden Morgen, am zehnten December; Lehrer an der Schule; an einer Sache Theil nehmen; an der Farbe sehen, kennen; an einer Sache Freude o. s. v. haben; an einer Krankheit sterben; so viel an mir ist (so viel ich vermag).

Auf.

a. Auf har Accusativ, naar det betegner en Retning og en Bevægelse hen paa og op paa Noget (hvorhen, hvorhen paa?) samt i næsten alle oversorte Bethydninger, hvor den angiver Malet for en Handling, eller en Grund, et Tidsforhold eller Maaden, hvorpaa o. s. v. F. Ex. Er zieht auf das Land; er legt das Buch auf den Tisch, steigt auf den Thurm, fällt auf die Tasse; auf die Probe stellen, auf ihn rechnen, hoffen o. s. v.; er folgt auf mich; er bat mich auf eine Suppe; auf den Abend werde ich dich besuchen; es ist ein Viertel auf drei; auf Ehre versichern; auf diese Weise, diese Art; i Forbindelse med „bis“: das Glas bis auf die Hälften anfüllen, bis auf den letzten Heller bezahlen (Altligetil den sidste Hvid).

b. Auf har Dativ, naar det betegner Stedet, hvorpaa, ovenpaa hvilket Noget er, skeer o. s. v., og i ganske enkelte oversorte Bethydninger. F. Ex. Er ist auf dem Lande; das Buch liegt auf dem Tische; er geht auf

der Straße, auf dem Thurm; er ist auf der Schule; auf den Händen tragen; auf seiner Meinung bestehen; die Sache beruht auf mir; etwas auf dem Herzen haben; er ist auf meiner Seite; auf einem Instrumente spielen.

Hinter.

a. Hinter har Accusativ, naar det betegner hen bag et Sted og i enkelte hertil svarende oversorte Betydninger. F. Ex. Er stellte sich hinter mich; er setzte sich hinter den Tisch; hinter die Wahrheit kommen; ihn hinter das Licht führen; sich es hinter die Ohren schreiben.

b. Hinter har Dativ, naar det betegner Stedet, bag ved hvilket Noget er, skeer o. s. v. eller en Orden (hinter — her) og i enkelte hertil svarende oversorte Betydninger. F. Ex. Er sitzt hinter mir; der Garten hinter dem Hause; er hat was hinter den Ohren; hinter einer Sache her sein.

In.

a. In har Accusativ, naar det betegner en Bevægelse hen til eller ind i Noget, eller en Retning henimod Noget og i de oversorte Betydninger, der udledes heraf (f. Ex. Stemning imod, Virksamhed i en vis Retning o. s. v.): Ich gehe in die Stadt, in das Haus; er vergrub es in die Erde; sich in den Finger schneiden; die Thränen traten ihr in die Augen; in eine Sache verliebt sein; sich in sein Schicksal finden, ergeben; sich in andre Leute schicken; ein Buch in drei Bände binden; ich setze mein Vertrauen in dich; sich in die Sache hinein denken; etwas in Holz schneiden; in Kupfer, Silber arbeiten; in sechs Theile theilen; in einen Kreis stellen; ins zehnte

Jahr gehen; die Stube streckt sich in die Länge, in die Breite.

b. In har Dativ, naar det betegner, at Noget er eller steer o. s. v. i o: inde i Noget, eller paa et Sted, eller i en vis Tid, samt i dermed beslagte overførte Betydninger: Er ist im Garten, im Hause; er las in einem Buche; er stand in tiefen Gedanken; in einer traurigen Zeit leben; in der Arbeit begriffen sein; im Zorne, in der Wuth; in Bildern reden; hundert Thaler im Golde; in der That.

Neben.

a. Neben har Accusativ, naar det betegner hen ved Siden af: Setzen Sie sich neben mich. Begrabe sie neben mich. Tob. 4. 5.

b. Neben har Dativ, naar det betegner, at Noget er, steer o. s. v. ved Siden af noget Andet og i enkelte deraf udledte overførte Betydninger: Sie sitzt neben mir; er lief neben mir her; du sollst keine andre Götter haben neben mir. 2 Mos. 20, 3.

Ueber.

a. Ueber har Accusativ, naar det betegner Retningen hen over Noget eller Malet for en Bevægelse hen over Noget, samt i de dermed beslagte overførte Betydninger: Den Thee über das Feuer setzen; der Adler schwingt sich über die Wolken; die Hände über den Kopf zusammen schlagen; sich über einen Andern setzen; Gott ist über Alles; der Jünger ist nicht über seinen Meister; über eine Sache schreiben; über alle Beschreibung schön; über die Hälfte (hinweg) zu viel, theuer o. s. v.

b. Ueber har Dativ, naar det betegner, at Noget er eller steer over, ovenover noget Andet, (som altsaa er nedunder, men adskilt derfra ved et mellemliggende Rum)

samt i de enkelte dermed beslægtede overførte Betydninger: Die Decke über mir; er wohnt über mir; der Himmel that sich auf über ihm Matth. 3, 16; die Hände über dem Kopfe zusammen schlagen (cfr. ovenfor); er liegt über den Büchern; man sprach über (während) der Mahlzeit davon; über dem Suchen ermüden.

Unter.

a. Unter har Accusativ, naar det betegner Retningen hen under Noget eller Malet for en Bevægelse hen under Noget og i dermed beslægtede overførte Betydninger: Unter den Tisch legen; unter die Augen treten; seinen Namen unter den Brief setzen; ihn unter seine Freunde zählen; unter verschiedene Klassen bringen o. s. v.; sich unter seine Würde erniedrigen.

b. Unter har Dativ, naar det betegner, at Noget er eller steer o. s. v. under, nedenunder noget Andet (cfr. über) og i deraf afledte overførte Betydninger (hvor det ofte antager Bibegrebet af et underordnet eller afhængigt Forhold): Ich sitze unter dem Baume, unter freiem Himmel; es war viel Staub unter dem Korne; er ist unter meinen Freunden; es war unter meiner Erwartung, unter aller Kritik; unter einem Jahre (i en ikke længere Tid end); unter (während) der Predigt plaudern.

Vor.

a. Vor har Accusativ, naar det betegner en Bevægelse eller Retning hen for (blot med Hensyn til Stedet): Er trat vor mich hin; die Sache vor den Richter bringen; etwas vor die Säue werfen.

b. Vor har Dativ, naar det betegner, at Noget med Hensyn til Stedet er eller steer o. s. v. for, ligeoverfor, i Uærværelse af noget Andet, med Hensyn til Tiden, at Noget er eller steer før noget Andet, samt i uegentlige Be-

tydninger, hvor det betegner et Fortrin fremfor eller en virkende Grund til (paa Dansk af, for): *Er stand vor mir; er sprach vor einer großen Versammlung; es schwebt mir vor den Augen; vor Sonnenaufgang; vor ihm da sein; er hat den Fleiß vor mir voraus; vor ihm zittern, fürchten, warnen; vor dem Baume nicht sehen können; vor Hunger sterben; vor Freude tanzen.*

Zwischen.

a. Zwischen har Accusativ, naar det betegner Retningens eller Bevægelsen hen imellem (to): *Er setzte sich zwischen mich und dich; der Gröschen fiel zwischen diese Bretter.*

b. Zwischen har Dativ, naar det med Hensyn til Stedet betegner, at Noget er eller skeer imellem noget Andet (midt imellem) og med Hensyn til Tiden, at Noget skeer i en vis mellemliggende Tid: *Er sitzt zwischen mir und dir; es geschah zwischen Ostern und Pfingsten.*

Allmindelig Anmærkning til disse Præpositioner. Begyndere kunne lægge Mærke til, at disse Præpositioner i desres oprindelige o: egentlige Betydning styre Accusativ paa det Spørgsmaal: *hvorhen?* og Dativ paa det Spørgsmaal: *hvor?* i oversørt, uegentlig Betydning forbindes auf og über (med enkelte Undtagelser) med Accusativ; an, unter og vor med Dativ; in følger Hovedreglen, hvad enten den bruges i egentlig eller uegentlig Betydning, og hinter, neben og zwischen bruges kun sjeldent i oversørt Betydning, men følge ogsaa da Hovedreglen.

§ 22. a. Naar der betegnes en Udstrækning, Bevægelse eller en Afstand, hvori Noget er eller skeer, sættes det Ord, der angiver Malet, i Accusativ ved Verber og ved saadanne Adjektiver, der betegne et Maal (lang, breit, hoch, tief, dick),

f. Gr. Der Thurm ist zwanzig Fuß hoch; der Graben zehn Fuß breit; und welche keinen Singer breit von Gottes Wegen ab (Hölsty); Roesfilde liegt vier Meilen von Copenhagen.

An m. Man lægge Mærke til Accusativen ved Verber, der udtrykke en Bevægelse, i Forbindelse med Ordene: hinab, hinauf, hinan, hindurch, hinunter, hinüber og dahin (ligeledes de samme Forbindelser med her), f. Gr. Die Treppe hinauf gehen; den Berg hinanstiegen; die Straße hindurch laufen; den Fußweg dahin wandern.

b. Paa samme Maade føjes til Adjectivet alt Årernes Tal (Aldersmaalet) i Accusativ: das Kind ist drei Jahr alt.

§ 23. Ved Verberne gelten, Kosten og wiegen, og Adjectivet werth sættes Prisen i Accusativ: Das Buch kostet einen Thaler; der silberne Löffel wiegt drei Loth; ein Species gilt zwei Bankthaler; es ist keinen Heller werth.

§ 24. Ved Angivelse af Tidens Varighed (wie lange?) sættes Tidsbestemmelseren i Accusativ: Er war beim König zwei volle Stunden. Sch. An dem Ufer stehe ich lange Tage. G. Ich aber lebe schon zehn Jahre unter seinen Augen.

An m. 1. Øste tilføies i dette Tilfælde Adverbiet lang, hvorved Tiden end mere fremhæves: Ich habe Jahre lang mich darauf vorbereitet. Sch. Die Trauer, vierzig Jahre lang bewahrt (i hele 40 Aar). Sch.

An m. 2. Tidens Varighed betegnes ved modificerede Betydninger ogsaa ved Präpositionerne in, seit og bis: In sechs Tagen hat der Herr Himmel und Erde erschaffen. 2 Mos. 20, 11, Könnt Ihr's ertragen in so langer Zeit nicht einmal seinen Namen auszusprechen; seit diesem Tage schweigt nun jeder Mund; hat man uns nicht seit vierzig Wochen die Lohnung immer umsonst versprochen; ich bin ihm treu geblieben bis zum Tod.

b. Men ogsaa paa Spørgsmaalet naar? (wann?) sættes Tidens Navn i Accusativ, naar Tidspunktet paa en eller anden Maade noiere bestemmes (cfr. Gen. § 40): Er ist den fünften December geboren; er zieht diesen Sommer auf's Land; Freitag geht's nach Jena fort. G. Mellefont kann den Augenblick hier sein. L. Copenha-
gen, den ersten April 1849.

Num. Øste bruger man istedetsfor Accusativ Præpositionen *an* med Dativ: Am nächsten Morgen; an eben diesem Abend erschien Gustav Adolph. Sch.

§ 25. Man lægge Mærke til den absolute Accusativ i Eksempler som: Die Hand am Schwerte, schauen sie sich drohend an. Sch. Stille Hoffnung im Gesichte, saß er da allein. Sch. Den Christus in der Hand, die Hoffahrt und die Wollust in dem Herzen. Sch.

Eigeledes lægge man Mærke til Accusativen i Forbindelse med Perfect. Particium, ligesom underiden i Græsken, Madvigs Synt. § 182 (cfr. Latinernes abl. conseq.), f. Ex. Dies gesagt (hoc dicto); dies vorausgeschickt (hoc præmisso); das ausgenommen (hoc excepto); den Fall gesetzt o. s. v. Øste forekommer denne Construction i Forbindelse med Verberne stehende og sitzen, for nærmere at beskrive Subjectet: Er stand, die Hand ans Ruder gelegt; sie saß, die Augen zum Himmel gerichtet.

Capitel. 3.

Om Genitiv.

§ 26. Genitiv af et Ord betegner, at noget Andet hensyres til dette Ord og bestemmes derved ifølge et Sammenhængs Forhold. Genitiv er saaledes den almindelige Form til at udtrykke et Substantivs (eller substantivisk sat Ords) Afhængighed af et andet, saa at begge Ord i Forening udtrykke een Forestilling; dog bruges Genitiv ogsaa ved nogle Verber og Adjektiver. I Thysse bruges Genitiv tillige i enkelte Tilfælde, for nærmere at udfylde og bestemme Prædica-

tet, hvilket Forhold i Danſt ſædvanligt udtrykkes ved en Präposition, hvorimod Latinerne her i Almindelighed bruge Ablativ.

Anm. De tre Hovedarter, under hvilke det ved Genitiven betegnede Sammenhængsforhold fremtræder, ere den possessive (Ejendoms) Genitiv, den objective (Ejenstands) og den partitive (Deslings) Genitiv.

§ 27. I Genitiv sættes ved et Substantiv Navnet paa den Person eller Ting, hvis Noget er eller hvortil det hører ifølge Slægtskab, Besiddelse eller Oprindelse (den conjunctive eller possessive Genitiv): Ciceros Sohn; der Fleiß des Schülers; die Gnade der Großen; des Kaisers Burgvogt; des Landvogts Reiter; Ciceros Briefe; Ovids Metamorphosen.

Anm. Undertiden betegnes dette Forhold ved et sammenfæst Substantiv ligesom i Danſt, f. Ex. der Kaufmannsstand (Kjøbmandsstanden); ofte finder ogsaa en Omſkrivning Sted med Präpositionen von, f. Ex. die Frau vom Hause.

§ 28. I Latin forbinderes et Subject med en Genitiv saaledes, at der siges, hvis Noget er, hvem det tilhører. Ogsaa i det ældre Tysk findes denne Genitiv, og hos Luther finde vi Marc. 12, 17: Gebt dem Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist; ligeledes 1 Cor. 10, 26: Die Erde ist des Herrn. Denne Brug af Genitiv viser sig ogsaa i Exemplerne: Der höchste Blutbann war allein des Kaisers. Sch. Diese Sælder find unser. G.

§ 29. Til Substantiver med aktiv Betydning, det er saadanne, der betegne et Begreb, der gaaer ud paa noget Andre som Ejenstand, føjes en Genitiv, for at betegne det, hvorpaa de gaae ud (den objective Genitiv). Saadanne Substantiver ere de, der afledes af transitive Verber, især de,

der endes paa ung og er: Die Erziehung der Kinder (die Kinder erziehen); die Eroberung der Stadt (die Stadt erobern); die Erfindung des Schießpulvers (das Schießpulver erfinden); der Retter meines Lebens; der Erbauer der Stadt; die Wahl eines Freundes; die Pflege des Kranken.

Ån m. I Reglen vil man af Meningen kunne see, om Genitiven er possessiv eller objectiv; kan Misforstaelse finde Sted, omstribes den objective Genitiv ved en Präposition: Die Liebe Gottes, die Liebe zu Gott. Ogsaa omstribes denne Genitiv med Präpositionen von, naar der vilde indtræde en Vanfælighed med Hensyn til Declinationen: Die Eroberung von Cadix. Construeres Verbet, hvoraf Substantivet er afledet, med en Präposition, maa denne ogsaa anvendes i Forbindelsen med Substantivet: Die Hoffnung auf Hülfe.

§ 30. Arten af den Ting, der tælles eller måles, sættes i Tykk (ligesom i Dansk) i de fleste Tilfælde som Apposition; dog findes ogsaa Exempler paa Genitiv (see § 10). Dette er Latinernes saakaldte genitivus generis (Artens Genitiv).

§ 31. Derimod staaer hyppigt den partitive Genitiv efter Ord, der betegne en Deel af Noget, for at betegne det Hele, der deles. Delingsordene kunne være: 1) Substantiver, 2) Talord, 3) Pronominer, 4) Adjektiver i Comparativ eller Superlativ, naar de staae substantiviske: 1) Ein großer Theil der Soldaten wurde gefangen; eine Menge der Anwesenden wurde verhaftet. 2) Tausende der Einwohner flohen; zehn der Schüler wurden bestraft. 3) Derjenige der Bürger; wer der Zeugen. 4) Das schönste der Häuser; dein unglückseliger Vorwitz überseilt die fürchterlichsten der Entdeckungen.

Denne Genitiv omstribes ofte med von, undertiden ogsaa med unter og aus.

An m. 1. Man fremhæver ofte det partitive Forhold ved enkelte Verber og construerer dem da med Genitiv, uagtet de efter deres Betydning i eg for sig ellers construeres paa en anden Maade. Det partitive Forhold kan forklares ved et underforstaet etwas (Noget af); ofte omstrijves ogsaa i dette Tilfælde Genitiven med von: Er trank des Baches. 1 Kong. 17, 6. Sorgsam brachte die Mutter des klaren herrlichen Weines. G. Hier im Schatten wollen wir ruhn und des Mahles geniesen.

An m. 2. Genug (Møk af) sættes saaledes ofte med Genitiv: Auch im Lager gibt es der braven Männer genug. Sch. Es sei genug der Gräuel. G.

An m. 3. I det Hele taget kan man lægge Merke til, at den partitive Genitiv bruges hyppigere i det øldre end i det nyere Sprog. Saaledes bruges nu næsten altid Omstrijningen med en Præposition efter derjenige, welcher, wer, Jemand og Niemand.

§ 32. Genitiv af et Substantiv, oftest i Forbindelse med et Adjektiv, foies som en Beskrivelse enten umiddelbart til et Substantiv eller henshores ved Verbet sein til et Subject, for at tilskjendegive dets Egenstab, Væsen, Tilstand o. s. v.; f. Ex. Ein Knabe böser Art; ein Mann unseres Standes. Elisabeth ist meines Stammes und Ranges. Sch. Ihr wart so zarten Alters. Sch. Wir sind Eines Herzens, Eines Bluts. Sch. Mein Vater war überhaupt lehrhafter Natur. G. Die Briefe waren leidlichen Inhalts. G. Frohen Muthes sein, guter Laune, guter Dinge sein.

Denne Genitiv omstrijves ofte med Præpositionen von, f. Ex. Friederich war von einem aufgeweckten Geiste, vieler Herzengüte und einer Königlichen Freigebigkeit. Sch.

An m. Betegnes Stoffet eller Materien, hvoraf Noget bestaaer, omstrijves Genitiven altid med Præpositionen von: Ein Ring vom feinsten Golde; ogsaa siges med et Adjektiv som Attribut: ein goldner Ring, hvilket sidste Udtryk dog aldrig tør anvendes som Prædicat.

§ 33. Maaden, hvorpaa Noget skeer, udtrykkes i Tydst med en Präposition; dog siger man: eines gewaltsamen Todes sterben eller verbleichen; unverrichteter Sache, stehenden Fusses o. fl. a. En lignende Genitiv findes ogsaa i Udtysk som: Hungers sterben, der Hoffnung leben.

§ 34. Genitiv føies (som genitivus objectivus) til flere Adjektiver, der betegne en Egenstaab, som gaaer ud paa en vis Gjenstand. Saadanne Adjektiver ere:

a) De, der betegne en Begjergelighed efter Noget eller en Kyndighed i Noget (Ulyst, Ukyndighed, Uvanthed), saasom: begierig (ogsaa danach, darauf), beslissen, bewusst, gewohnt, gewiss, eingedenkt, uneingedenkt, fähig, unfähig, kundig, unkundig, f. Ex. Des Ruhmes begierig sein; der Theologie beslissen sein; sich Keines Verbrechens bewusst sein; der deutschen Sprache kundig sein; der Gegend unkundig; des Gelübbdes eingedenkt, uneingedenkt; einer Bosheit fähig, unfähig.

A n m. Fähig forbindes kun med Genitiv i Betydningen: i Stand til; stikket til hedder derimod fähig zu, f. Ex. Dieser Knabe ist zum Studiren fähig. Gewohnt forbindes ogsaa med A-cusativ, f. Ex. Ich bin des Weines oder den Wein gewohnt.

b) De, der betegne en Magt over Noget, saasom: habhaft, mächtig, f. Ex. Die Polizei konnte seiner Person nicht habhaft werden; er ist der deutschen Sprache mächtig.

c) De, der betegne en Declagtighed, Skyldighed i Noget, Hornøielse eller Misfornøielse med Noget, saasom: theilhaft, schuldig, (verdächtig, verlustig), froh, müde, quitt, satt, überdrüssig, f. Ex. Mein Bruder ist vieler Wohlthaten theilhaft geworden; des Diebstahls schuldig, ver-

dächtig; seines guten Namens verlustig; des Lebens satt, müde, überdrüssig sein.

An m. Froh construeres kun saaledes i visse Forbindelser, f. Gr. des Lebens, des Daseins. Ellers forbindes froh med über, f. Gr. über eine Nachricht froh sein.

Müde (kjed af) sædvanlig med Genitiv, dog ogsaa med Accusativ: Ich bin des Lebens og das Leben müde; i Betydningen træt af construeres det med von: Ich bin von der har-ten Arbeit müde.

Schuldig forbindes ogsaa med Accusativ: Er ist mir viel Geld schuldig. Unschuldig med Präp. an.

d) De, der betegne en Trang til, Rigdom paa, Werdighed eller Uwerdighed til Noget, saasom: bedürftig, benöthigt, voll, werth, würdig, unwerth, unwürdig, f. Gr. Mein Bruder ist einiger Thaler benöthigt, bedürftig; die Erde ist voll der Güte des Herrn; er war des Glückes werth eller unwerth; er ist meiner Freundschaft würdig eller unwürdig.

An m. Werth forbindes i en anden Betydning med Accusativ. (See Acc.). Man lægge Mærke til Udtrykkene: voller Menschen, voller Ruhe; dog maa man ikke sige: voller Schnee, men: voll des Schnees eller voll Schnee eller ogsaa voll von Schnee, da det ogsaa construeres med von.

e) Enkelte Adjektiver, der ikke lade sig henvøre under ovennævnte Betydninger, saasom: ansichtig, gewahr, gewärtig, befugt (ogsaa dazu).

f) Meinesgleichen, Deinesgleichen (sammenl. similis, dissimilis).

§ 35. Den eller det, der er Gjenstanden for Sindsbevægelsen (cfr. Acc. § 18) sættes ved Verberne: es gelüstet mich, es jammert mich, es reuet mich i Genitiv, f. Gr. Dass wir uns nicht gelüsten lassen des Bösen. 1 Cor. 10, 6. Ihn jammerte des Volkes. Matth. 9, 36. Mein edler Feldherr, den des Blutes jammert. Sch.

Anm. 1. Es gelüstet mich forbindes ogsaa med Präpositionen nach,
f. Ex. Mich gelüstet nicht nach dem theuern Lohn. Sch.
Wenn dich so nach Råmpsen gelüstete. Sch.

Anm. 2. Es lohnt sich construeres ogsaa med Genitiv; f. Ex. Lohnt
sich's der Mühe zu hoffen und zu sterben.

§ 36. Mange Verber, der som transitive tage Personen
til sig i Accusativ, forbindes desuden med en Genitiv, for at
udfylde deres Betydning. Hertil høre ssær de Verber, der
betyde at anklage, frikjende En for Nioget, overbevise
En om Nioget, og flere andre med en beslagtet Betydning,
saasom: anklagen, berauben, beschuldigen, bezüchtigen,
entbinden, entlassen, entblößen, entheben, entladen, ent-
sezzen, lossprechen, mahnen, überführen, überheben,
überzeugen, versichern, vertrösten, würdigen og zeihen.

Eempler: Du bist des Hochverraths angeklagt. Sch.
Denn einer großen Furcht sind wir entledigt. Sch. Den
Schuldigen des Mordes loszusprechen. Sch. Versichert
Euch der Spanier und der Welschen. Sch. Welcher
Sünde zeiht dich dein Gewissen. Sch.

Anm. Entbinden, entblößen, entladen, entlassen, entsezzen,
lossprechen, überführen, überzeugen, versichern construeres
ogsaa med Präpositionen von; vertrösten med auf og Accusa-
tiv og mahnen med an eg Accusativ.

Eempler: Der Tod entbindet von erzwungenen Pflichten.
Sch. Der Kaiser blieb entblößt von aller Hülfe. Sch. Ich
fühle mich von aller Noth entladen. G. Ich bin von
seiner Unschuld überzeugt. Sch. Warum an seiner Her-
kunft Schmach so rauh' ihn mahnen?

§ 37. Paa samme Maade construeres ogsaa følgende
reflexive Verber: Sich annehmen, sich bedienen, sich be-
fleissen (befleißigen), sich begeben, sich bemächtigen, sich
bemeistern, sich bescheiden, sich besinnen, sich entäußern,
sich entbrechen, sich enthalten, sich entschlagen, sich ent-
sinnen, sich erbarmen, sich erfrechen, sich erinnern, sich

erkühnen, sich erwehren, sich freuen, sich getröstet, sich rühmen, sich schämen, sich überheben, sich unterfangen, sich vermesset, sich versehen, sich wehren, sich weigern, sich wundern.

Erempler: Wohl dem, der sich des Dürftigen annimmt.
 Ps. 41, 2. So lang sie der Wirthschaft sich annimmt.
 G. Wenn du dich nicht schnell der Macht bedienst.
 Sch. Besinnt Euch eines Bessern. Sch. Ich denke,
 Sie erinnern sich der Briefe. Sch. Entschlage dich al-
 ler schwarzen Gedanken. L. Er wird sich Deiner er-
 barmen. G. Du darfst dich deiner That nicht schä-
 men. Sch. Sie freuen sich alle der Rettung. G. Meine
 Seele soll sich rühmen des Herrn. Ps. 34, 3. Wie
 kann ich solcher That mich unterwinden. Sch.

An m. 1. Sich erbarmen, sich freuen, sich schämen og sich
 wundern forbides ogsaa med über og Accusativ; sich enthal-
 ten med von; sich besinnen og sich freuen med auf og Accu-
 sativ (glæde sig til Noget), f. Ex. Es hat sich Keiner
 darüber zu freuen. Sch. Er wunderte sich nicht wenig
 über mein Schwadroniren. G.

An m. 2. Sich aneignen, sich anmaßen tage Personen i Da-
 tiv, Ting i Accusativ. (See Dativ).

§ 38. Følgende Verber med Betydning Omhu for
 eller Mangel paa Omhu for, Trang til eller Attraa
 efter, Brindring eller Forglemmelse o. fl. a. forbides end-
 videre med Genitiv. Af disse Verber mærkes: Achten, be-
 dürfen, begehren, brauchen, denken (i Betydningen min-
 des), entbehren, entrathen, ermangeln, erwähnen, ge-
 denken, genießen, harren, lachen (see ad), pflegen,
 schonen, spotten, verfehlen, vergessen, währen, wahr-
 nehmen, walten, warten.

Erempler: Das Weib bedarf in Kriegsnothen des
 Beschützers. Sch. Was braucht's des Edelmannes? Sch.

Niemand weiss, wie lang er des Ackers entbehort und des Gartens, der ihn ernährt. G. Der ersten Jahre denk ich noch mit Lust. Sch. Auch ward heute Morgen der Königin sehr räthselhaft erwähnt. Sch. Wir harren ja selbst und warten des Ausgangs. G. Saß geduldig nunmehr und harrete der Rutsche. G. Sie spotteten meiner, Prinz. Sch. Es wird sie schmerzen deines Anblicks zu verfehlen. L. Lehret Iemand, so warte er der Lehre; hat Iemand ein Amt, so warte er des Amtes. Rom. 12, 7.

A m n. 1. Mange af disse Verber behandles sædvanlig som almindelige transitive Verber med Accusativ, nemlig: bedürfen, begehren, brauchen, entbehren, erwähnen, genießen, pflegen, schönen, verfehlen, vergessen, wahrnehmen, währen, warten (pflegen); f. Ex. Die Pflanzen bedürfen jetzt Regen; die Wärterin hat mich in meiner Krankheit gepflegt.

A m n. 2. Denken i Bethydningen at tænke paa, være betænkt paa = denken an, auf med Accusativ; achten, harren og warten forbindes med auf og Accusativ; lachen, spotten og walten med über og Accusativ, f. Ex. Erhöhung wartet auf den furchtsamen. Sch. Auf die Ansprüche einiger auswärtigen Prinzen wurde nicht geachtet. Sch. Unsere Seele harret auf den Herrn. Ps. 33, 8. Hernach musste ich lachen über den holzgeschnitzten Egmont. G.

§ 39. Til at udtrykke Stedforhold (Ophold eller Tildragelse paa et Sted eller Bevægelse fra et Sted) bruges altid Präpositioner (in, zu — von, aus); dog mærkes Genitiven i Udtysk som: hiesigen Ortes, aller Orten.

§ 40. Tidens Navn paa det Spørgsmaal naar? (wann?) er, hvad Genitiv angaaer, indskrænket til saa Tidspunkte (see Accusativ § 24 b.), i hvilke endog Genitiven omstyrives med en Präposition eller der bruges Accusativ. Genitiv bruges især, naar Tidspunktet angives paa en ubestemt Maade, eller hvor Tidspunktet nævnes, for at betegne en ubestemt Gjentagelse

eller Vane, f. Gr. des Sommers, des Winters; er kom
eines Tages zu mir; Tages Arbeit, Abends Gæste. G.
(Der) ließ Betstund halten Morgens gleich. Sch. Die
Råthe versammelten sich des Mittags, so oft es der
Herzog für gut fand. Sch. Er geht Sonntags in die
Kirche.

A u m. Paa Spørgsmaalet: hvor ofte? (wie oft?) sættes Genitiv ved Taladverbier paa mal; dog findes ogsaa i dette tilfælde en Omkrivning Sted med en Präposition, eller der bruges Accusativ, f. Gr. Einmal des Tages eller am Tage; dreimal des Jahres eller im Jahre. Ved Ord, der ere Femininer, sættes altid in eller Accusativ, f. Gr. zweimal in der Woche
eller die Woche.

II.

Efterretninger

om

Metropolitanskolen

for

Skoleaaret 1848--1849.

Af

B. Borgen,

Professor, Skolens Rector.

Afgangseramen.

I. Examens Afholdelse. II. Særskilte Bemærkninger.

I. Denne Examens tvende Dele afholdtes fra Mandagen den 4de til Mandagen den 11te September 1848 under Tilstedeværelse af Professor Dr. Madvig som Undervisningsinspector.

Til Examens første Deel indstillede sig efter nævnte 7 Disciple, hvilke efter den i Juli Maaned næstforhen afholdte Hovederamen vare blevne opflyttede fra 6te til 7de Classe, nemlig: 1. P. J. C. Scharling, 2. F. J. Trier, 3. F. C. E. Andersen, 4. C. E. F. Reinhardt, 5. T. G. Fürste, 6. J. M. Hansen, 7. C. G. J. Dahl.

Til Examens anden Deel indstillede sig de 5 Disciple af Skolens 7de Classe, som i September 1847 havde underkastet sig sammes første Deel, nemlig: 1. G. Krabbe, 2. B. C. W. L. Hjort, 3. C. F. Ricard, 4. C. V. Ussing, 5. P. A. J. Plum.

Den skriftlige Prøve foretages i følgende Orden:

Mandagen den 4de September, Formiddag: Udarbejdelse i Modersmaalet for Examens 2den Afdeling, hvortil var leveret som Opgave: „Hvor i bestaaer Charakterens Selvstændighed? til hvilke Mangler i Charakteren staar den i Modsetning eller kan den udarte?”

Eftermiddag: Oversættelse fra Latin paa Dansk for samme Afdeling. „(Af Tacitus's Beretning om Bataverne's Opstand og Krig under Claudius Civilis mod Romerne i Begyndelsen af Vespasians Regering): Audita interim per Gallias Germaniasque¹⁾ mors Vitellii duplicaverat bellum. Nam Civilis, omissa dissimulatione, in populum Romanum ruere; Vitellianæ legiones vel externum servitium quam imperatorem Vespasianum malle. Galli sustulerant animos, eandem ubique exercituum nostrorum forlunam rati, vulgato rumore, a Sarmatis Dacisque Moesica ac Pannonica hiberna²⁾ circumcederi; paria de Britannia finge-bantur. Sed nihil æque quam incendium Capitolii, ut finem imperio Romano adesse crederent, impulerat. Cap-tam olim a Gallis urbem, sed, integra Jovis sede, man-sisse imperium; fatali nunc igne signum coelestis iræ datum et possessionem humanarum rerum Transalpinis gentibus portendi, superstitione vana Druidæ canebant; incesseratque³⁾ fama, primores Galliarum, ab Othono ad-versus Vitellium missos, antequam digredierentur, pepi-gisse inter se, ne deessent libertati, si populum Roma-num continua bellorum civilium series et interna mala fregissent. Ante Flacci Hordeonii cædem nihil prorupit, quo conjuratio intelligeretur; interfecto Hordeonio, com-meavere nuntii inter Civilem Classicumque, præfectum alæ Trevirorum⁴⁾. Classicus nobilitate opibusque ante alias; regium illi genus et pace belloque clara origo. Misciuerere sese Julius Tutor et Julius Sabinus, hic Trevir, ille Lingon.

1) Gallien og den romerske Deel af Germanien vare inddelte, hñn i 4, denne i 2 Provinder; disse betegnes ved Fleertalsfor-merne. 2) Moesica ac Pannonica hiberna: hiberna exerci-tuum Romanorum in Moesia ac Pannonia. 3) incesserat: in-crebuerat, pervagata erat. 4) Trevirerne og Lingonerne, galliske Folkeslag, der stillede Hjælpetropper til den romerske Hær“.

Tirsdagen den 5te September, Formiddag: Latinsek
 Stiil for samme Afdeling efter følgende danske Text: „Det
 er bekjendt, at Athenienseren Xenophon, Socrates's Discipel,
 af hvem vi have adskillige Skrifter, deltog i den yngre Cyrus's Feldttag imod dennes Broder Artarerxes. Hvorledes
 han kom dertil, fortæller han selv saaledes: Thebaneren Pro-
 rexus, der med en Skare græske Leietropper gjorde Krigs-
 tjeneste hos Cyrus, sendte, da han var en gammel Gjesteven
 af Xenophon, et Brev til denne til Athenen, hvori han lo-
 vede, hvis han vilde komme til Lilleasien til ham, at anbe-
 sale ham til Cyrus, hvis Vensteb vilde være ham til stor
 Fordeel. Da Xenophon havde læst Brevet, raadspurgte han
 Socrates om hvad han skulde gjøre. Socrates, der frygtede
 for, at det atheniensiske Folk skulde lægge Xenophon det til
 Last, hvis han reiste til Cyrus, fordi denne ansaaes for at
 begunstige Lacedæmonierne imod Athenienserne, raadede ham
 til at gaae til Delphi og spørge Apollo til Raads. Da
 Xenophon var kommen til Delphi, spurgte han Draklet, til
 hvilke Guder han skulde offre og gjøre Løfter, for at den
 Reise, han havde i sinde, kunde gaae heldigt og være ham til
 Gavn. Draklet nævnte nogle Guder. Da han nu, efter
 at være kommen tilbage til Athenen, fortalte Socrates, hvad
 han havde spurgt om og hvad Draklet havde svaret, dadlede
 Socrates ham, fordi han ikke først havde spurgt, om det
 var ham bedst at reise eller blive hjemme, men blot om, til
 hvilke Guders Bistand han skulde anbefale sin Reise; men
 siden han engang havde spurgt saaledes, sagde han, at han
 burde offre til dem, Apollo havde befalet, og reise. Han
 reiste altsaa og traf Proxenus og Cyrus i Sardes, hvor
 Alt allerede var forberedet til at begynde Toget ind i det In-
 dre af Asien“.

Eftermiddag: a. Geometrisk Opgave for samme Afdeling: „I en Cirkel, hvis Radius = 1', indskrives en Triangel, hvis to Sider ere givne = $\frac{1}{2}'$ og = $\frac{1}{3}'$. At finde den tredie Side og Vinklerne”.

b. Tydsk Stiil for Examens 1ste Afdeling efter følgende danske Text: „Det græske Sagn tillægger Skjønhedens Gudinde et Belte¹⁾, der besidder den Kraft at give den, der bærer det, Unde²⁾ og vinde ham Kjærlighed. Den samme Gudinde ledsages af Huldgudinderne³⁾ eller Gratierne. Græferne adskille altsaa Unden fra Skjønheden; al Unde er skjøn, men ikke alt Skjønt er Unde. Efter den samme Allegorie er det Skjønhedsgudinden alene, der bærer og giver Tillokkelsens⁴⁾ Belte. Juno, Himmelens herlige Dronning, maa først laane hitt Belte af Venus, naar hun vil fortrylle Jupiter paa Ida. Høihed altsaa er, selv naar en vis Grad af Skjønhed smykker den (som man slet ikke frafjender⁵⁾ Jupiters Gemalinde), ikke sikkert paa at behage; thi ikke af sine egne Undigheder, men af Venus's Belte ventter den høje Gudedronning Seieren over Jupiters Hjerte. Græferne anbefalede den, hvem, ved alle andre Fortrin, Unden, det Vindende, fattedes, at offre til Gratierne. Disse Gudinder tænkte de sig altsaa vel som det smukke Kjøns Ledfagerinder, men dog ogsaa som saadanne, der kunde blive Manden gunstige og ere ham mundværlige, hvis han vil behage.”

1) Gurtel. 2) Anmuth. 3) Huldgøttinn. 4) Reiz. 5) abz sprechen.

Dusdagen den 6te September, Formiddag: Arithmetisk Opgave for Examens 2den Afdeling: „At finde de to Tal, hvis Sum = 4 og hvis Quadratrødders Differents = 1”.

Den mundtlige Prøve afholdtes i følgende Orden:

Fredagen den 8de: 1ste Afd. Religion og Fransk,
2den Afd. Latin; Arithmetik og Geometrie.

Løverdagen den 9de: 1ste Afd. Geographie, 2den Afd.
Historie og Græsk.

Mandagen den 11te: 1ste Afd. Naturhistorie og Tydsk,
2den Afd. Naturlære.

Specialcharakterne samt de deraf uddragne Hovedcharakterer for de Candidater, som i Aarene 1847 og 1848 have underkastet sig Afgangseramens tvende Prøver og saaledes i sidstnævnte Åar ere blevne dimitterede til Universitetet, findes anførte i Bilag I.

II. Ligesom det, efter hvad i en tidligere Beretning har været meddeelt, var af Universitetsdirectionen i Henseende til Undervisningen i Naturlære blevet bevilget, at Prøve i Optisen foreløbigen ved ovennævnte Afgangseramens 2den Deel maatte bortfalde, og ligesom det af samme Direction endvidere var blevet tilladt, at i Naturhistorie Prøven i Mineralogie maatte bortfalde ved den da forestaaende, i 1847 afholdte, 1ste Deel af bemeldte Examens, og at der i det Hele i dette Fag maatte tages Hensyn til den korte Tid, Disciplene deri havde nydt sammenhængende Undervisning, saaledes blev ved Ministeriets Skrivelse af 27de April f. A. sidstnævnte Indfrøenkning i Henseende til Prøven i Naturhistorie ogsaa for den her ommeldte Afgangseramen bevilget, hvorhos Ministeriet, ifølge de af Rector oplyste særegne Omstændigheder, gav sit Samtykke til, at tvende Candidater, navnlig F. J. Trier og C. E. F. Reinhardt, maatte, istedetfor ved denne Afgangseramens 1ste Deel, underkaste sig Prøven i Naturhistorie i Forbindelse med den nævnte Examens 2den Deel i indeværende Åar. Det bemærkes endeligen, at ingen

af de Candidater, der havde indstillet sig til denne Gramens 2den Deel, havde opgivet Hebraisk.

Skolens Disciple.

I. Afgang og Tilgang. II. Nuværende Frequent.

I. Efter den i forrige Åars Beretning S. 5—18 meddelelse Fortegnelse havde Skolen dengang et Antal af 165 Disciple. Af disse blevne endnu før det nye Skoleårs Begyndelse udmeldte: af 5te Classe: 1. Ingvard Smidt Berthelsen, 22de Juni 1848, 2. Peter Frederik Koch, 8de August, 3. Otto Theodor Holst, 31te August; — af 4de Classe: 4. Octavius Frederik Vilhelm Nielseni, 21de Juli, 5. Julius Georg Theodor Tøpfer, 24de Juli, 6. Eduard Frederik August Brorson, 5te August, 7. Hjalmar Collin, 14de August; — af 3de Classe: 8. Sophus Vilhelm Maximilian Schorn, 31te August. — Efter indeværende Skoleårs Begyndelse udgik de ovenfor S. 1 nævnte 5 Candidater, som efter fuldendt Afgangseramen blevne dimitterede til Universitetet (9—13). Fremdeles udmeldtes i Løbet af Skoleåret: af 6te Classe: 14. Ingvard Thorvald Andreas Ebbesen, 5te Septbr. 1848, 15. Sophus Christian Jensenius Schyth, 13te September, 16. Harald Peter Antonio Siboni, 20de September, 17. Ludvig Victor Alfred Tidemand, 6te Februar 1849; — af 5te Classe: 18. Vilhelm Ferdinand Bendz, 3de November 1848, 19. Peter August Møller Tarber, 31te December, 20. Emanuel August Vilhelm Nygaard, 2den Februar 1849, 21. Oscar Sønss, 15de Februar, 22. Christian Vilhelm Lange, 21de Marts; — af 4de Classe: 23. Poul Holst Gjørup,

30te December 1848, 24. Hans Ludvig Bagger, 23de Februar 1849, 25. Johannes Jacob Prätorius, 24de Marts, 26. Hans Matthias Wilder, 25de April, 27. Valdemar Frederik Andreas Berggreen, 27de Juni; — af 3die Classe: 28. Jacob Viggo Emil Ebbesen, 5te September 1848, 29. Emil Alfred Jørgensen, 8de November, 30. Carl Wiespertus Guldbrand Magnus Lügau, 1ste December, 31. Carl Johan Thielemann, 7de Marts 1849. — Omrent Halvdelen af de 26 udmeldte Disciple fortsætte Studeringerne, deels og fornemmeligen under privat Veiledning, deels i andre Skoler; de øvrige have forladt den studerende Bei.

Derimod har Skolen i samme Tid haft en Tilgang af 28 Disciple, af hvilke 21 optoges ved Skoleaarets Begyndelse, den 1ste September 1848, de øvrige senere. De optagne Disciple ere paa efterstaende Fortegnelse bemærkede med *.

II. Skolen har saaledes i Dieblifiket en Freqvents af 162 Disciple, blandt hvilke dog ikke ere medregnede 6 Disciple (4 fra Kolding, 2 fra Horsens Skole), der paa Grund af Krigsforholdene have begivet sig her til Staden som Flygtninge og indtil videre, ifølge Ministeriets Tilladelse, deeltage i Undervisningen i Metropolitansskolen*). Af Skolens 7

*) En femte ung Studerende fra Kolding lærde Skole, den under 7de Classe Nr. 8 anførte C. G. Holck, som forrige Aar samme steds har underkastet sig den første Deel af Afgangseramen, besindes sig for Dieblifiket under lignende Vilkaar her i Staden; men da han, ifølge Ministeriets Resolution af 12te Mai sidstleden, er indtraadt i Metropolitansskolen „for der at forberedes til og underkaste sig den anden Deel af bemeldte Afgangseramen“, vil han saaledes rettest være at henvøre blandt det faste Antal af Skolens Disciple.

Classer have atter i dette Åar 6te og 4de Classe hver for sig været deelte, den første i en over- og underordnet, den sidste i 2 sideordnede Afdelinger. Disciplene ansøres her i den Orden, som de intage efter den for Mai Maaned afholdte Censur.

VII. Classe.

1. Peter Jørgen Christian Scharling, en Søn af Professor Dr. theol. C. C. Scharling, R. af D.
2. Frederik Jacob Trier, en Søn af Professor Dr. med. S. M. Trier, Overmedicus ved det Kongelige Frederiks Hospital, R. af Basaordenen.
3. Christian Emanuel Fritz Reinhardt, en Søn af pensioneret Underofficier i Søetaten F. C. Reinhardt.
4. Fritz Carl Emil Andersen, en Søn af Bud under Finantsministeriet J. Andersen.
5. Johan Martin Hansen, en Søn af Gartner M. Hansen.
6. Christen Hans Jørgen Dahl, en Søn af Overlærer F. P. J. Dahl.
7. Theodor Hans Fürste, en Søn af forhenværende kongelig Capelmusicus C. T. Fürste.
8. *Carl Georg Holck, en Søn af Kammerjunker, Overauditeur P. E. C. Holck, Herredsfoged i Holmans og Elbo Herreder m. m., R. af D. (Optagen den 14de Mai 1849).

VI. Classe A.

1. Christian Georg Hansen, en Søn af afgangne Styrmand A. Hansen; Stedson af Cand. philos. H. C. Hansen.
2. Peter Eduard Holm, en Søn af Conferentsraad, C. E. Holm, Departementsdirecteur under Finantsministeriet, R. af D. og Dbm.

3. Hans Georg Möller, en Søn af afgangne Guldmægtig H. G. Möller i Veile; Pleiesøn af Oberst i det kongelige Ingenieurcorps J. F. L. v. Nissen, R. af D.
4. Heinrich Jacques Garrigue, en Søn af forhenværende kongelig dansk Generalconsul, Grosserer J. L. Garrigue.
5. David Mazar de la Garde, en Søn af Cancellie-raad A. A. B. Mazar de la Garde, Postmester i Helsingør.
6. Arthur Leopold Hindenburg, en Søn af Major G. D. v. Hindenburg.
7. Tycho Emanuel Spang, en Søn af afgangne Pastor P. J. Spang, Sognepræst til Helligeistes Menighed.
8. Johan Jacob Peter Rindom, en Søn af afgangne Justitsraad P. C. Rindom, Hovedkasserer ved det kongelige Theater.
9. Vilhelm Theodor Kall, en Søn af Kammerraad Dr. juris J. C. Kall.
10. Jens Peder Malling, en Søn af afgangne Capitain i det kongelige Artilleriecorps P. v. Malling, R. af D.
11. Jens Laasbye Rotthøll Roefoed, en Søn af Conferentsraad, Høiesteretsassessor H. J. Roefoed, Generalauditeur for Søetaten, C. af D. og Dbm.
12. Govert Frederik Vilhelm Ludvig Nielsen, en Søn af Guldmægtig i Justitscomptoir under den kongelige Landsoverret samt Hofs- og Stadsret P. E. Nielsen.
13. Henrik Sophus Smith, en Søn af Pastor A. N. C. Smith, første residerende Capellan ved Frue Menighed, R. af D.

VI. Classe B.

1. Hans Valdemar Birkerød, en Søn af afgangne Regnskabsfører ved 5te Linie-Infanterie-Bataillon, Capitain J. M. v. Birkerød, R. af D.

2. Franz Peter Nicolai Lund, en Søn af Proprietair P. Lund til Snertingegaard i Sjælland.
3. Heinrich Ernst Theodor Lippert, en Søn af Skrædermester J. H. Lippert.
4. Sigvald Spandet, en Søn af Statsraad, Landsoverrets- samt Hof- og Stadsretssassesfor N. M. Spandet.
5. Henning Frederik Feilberg Niughorn, en Søn af Læge ved Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset D. A. v. Niughorn.
6. Ludvig Theodor Niissen, en Søn af afgangue Probst L. A. Niissen, Sognepræst til Nysted og Herridslev på Lolland.
7. Christian Carl August Gosch, en Søn af Major F. A. v. Gosch, R. af D.
8. Jens Høst Birch, en Søn af Justitsraad L. S. Birch, Secretair og Kasserer ved det Classenske Fideicommis.
9. Matthias Blom, en Søn af Oberstlieutenant H. J. v. Blom, R. af D.
10. Vilhelm Truels Petersen, en Søn af Overlæge L. J. Petersen, R. af D.
11. Valdemar Holmer, en Søn af Cancellieraad J. P. Holmer, Comptoirchef under Københavns Magistrat.
12. Haldor Ferdinand Jørgensen, en Søn af Pastor D. F. C. Jørgensen, Sognepræst til Østerø blandt Færøerne.
13. Hans Rudolph Lorenzen Jensen, en Søn af Portrætmaler, Professor C. A. Jensen.
14. Hans Peter Michael Rosing, en Søn af Kammerraad J. H. B. Rosing, Comptoirchef under Finantsministeriet, R. af D.

15. Matthias Carl Grandjean Thye, en Søn af afgangne Godsforvalter L. Thye i Vordingborg.

V. Classe.

1. Johan Lauritz Schou, en Søn af afgangne Brygger J. S. Schou.
2. Christian Ditlev Mourier, en Søn af Justitsraad, Landsoverretts- samt Hof- og Stadsretsassessor C. F. L. Mourier.
3. Anton Hieronymus Frizsche Klubien, en Søn af Major i den Kongelige Artilleriebrigade B. B. P. v. Klubien.
4. Harald Frithjof Henrik Julius Petersen, en Søn af Pastor J. H. Petersen, Garnisonspræst i Citadellet Frederikshavn.
5. Frederik Peter Jacob Dahl, Broder til Nr. 6 i VII Classe.
6. Jens Lauritz Schou, en Søn af Guldmaegtig S. Schou i Nakskov.
7. Christian Andreas Ring, en Søn af Guldmaegtig under Finantsministeriet L. Ring.
8. Andreas Daniel Müller, en Søn af Armeens Stabslæge, Professor Dr. med. J. C. Müller, R. af D. og Dbm.
9. Just Adam Christian Tryde, en Søn af Urtekræmmer C. C. Tryde.
10. Frederik Vilhelm Wolfgang Topsøe, en Søn af Pastor J. F. Topsøe, Sognepræst i Hirschholm.
11. Jørgen Lauritz Hertel, en Søn af Justitsraad L. W. Hertel, Chef for Generalstabens Bureau, R. af D.
12. Jean Jacques Suenson, en Søn af Overauditeur J. N. Suensen, Comptoirchef under Marineministeriet.

13. Thomas Herman Lange, en Søn af forhenværende Bogholder under Statsgjeldsdirectionen, Kammeraad T. H. Lange.
14. Ove Hohlenberg, en Søn af afgangne Professor Dr. theolog. M. H. Hohlenberg, R. af D.
15. Christian Frederik Tillisch, en Søn af afgangne Cabinetsecretair, Kammerherre C. L. v. Tillisch, C. af D. og Dbm.
16. Louis Jacob Andreas Cantor Bergh, en Søn af Cand. philos. P. J. G. Bergh, Formand for Ligørerlauget.
17. Hans Peter Johan Lyngbye, en Søn af afgangne Cand. philos. Stiftscantor H. P. J. Lyngbye paa Vallsø.
18. Sarald Andreas Hansen, en Søn af Grosserer A. N. Hansen, R. af D.
19. Carl Jacob Würzen, en Søn af afgangne Land- og Søkrigsecommissair Major C. A. L. v. Würzen.
20. Otto Algreen-Ussing, en Søn af Etatsraad, Generalprocureur T. Algreen-Ussing, R. af D.
21. Peter Frederik Christian Boefoed, Broder til Nr. 11 i VI. Classe A.
22. Balduin Fernando Sørensen, en Søn af Sadelmagermester C. P. Sørensen.
23. Christian Seidelin Jessen, en Søn af Proprietair G. F. Jessen til Åsgerstrup ved Nakskov.
24. Peter August Damianus Steenfeldt, en Søn af kongelig Conchyliemaler, Lieutenant J. C. Steenfeldt.
25. *David Gottschalck Bagger, en Søn af afgangne Sognepræst til Linnaa og Dallerup i Marhuis Stift, Pastor C. K. Bagger. (Interimistisk optagen fra HorSENS lærde Skole den 13de Mai 1849).

IV. Classe A.

1. **Johan Christian Møller**, en Søn af Portrætmaler J. F. Møller.
2. **Hans Frederik Christian Julius Lauritsen**, en Søn af afgangne Urtefremmer H. B. Lauritsen, Dbm.; Pleiesøn af Justitsraad, Registrator C. Lund.
3. **Reinhard Peter August Mourier**, Broder til Nr. 2 i V. Classe.
4. **Georg Theodor Hindenburg**, Broder til Nr. 6 i VI. Classe A.
5. **Carl Henrik Scharling**, Broder til Nr. 1 i VII. Classe.
6. **Christian Eskild Theodor Hansen**, en Søn af Dr. med. C. P. M. Hansen, Medlem af det kongelige Sundhedscollegium.
7. **August Leopold Fibiger**, en Søn af Oberst i den kongelige Artilleriebrigade J. S. v. Fibiger, R. af D. og Dbm.
8. **Jacob Lobeck Julius Gylling**, en Søn af constitueret Inspecteur ved det kongelige Frederiks Hospital J. Gylling.
9. **Sophus Frederik Georg Smith**, Broder til Nr. 13 i VI. Classe A.
10. **Valdemar Walterstorff**, en Søn af Kammerherre C. C. Walterstorff, Kæmmercer ved Dresunds Toldkammer.
11. **Jacob Vilhelm Petersen**, en Søn af Kammeraad M. C. Petersen, Told- og Consumtionskasserer i Assens.
12. **Christian Ferdinand Johnsen**, en Søn af Pastor C. G. Johnsen, Sognepræst til Sengeløse i Sjælland.
13. **Emil Valdemar Løse**, en Søn af afgangne Snedkermeister J. Løse.
14. ***Carl Andreas Wandel Bluhme**, en Søn af Geheimeconferentsraad C. A. Bluhme, St. af D. og Dbm.

15. Vilhelm Lauritz Otto Thofte, en Søn af afgangne forhenværende kongelig Underbogholder, Kammerassessor B. J. Thofte.
16. Philip Vilhelm Napoleon Herz, en Søn af Bogtrykker og Redacteur S. Herz i Veile.
17. *Andreas Geert Geelmuyden Borch, en Søn af Kjøbmand og Stadshauptmand J. G. Borch i Kolding. (Interimistisk optagen fra Kolding lærde Skole den 30te Mai 1849).
18. *Janus Erhard Borch, en Søn af Cancellieraad N. G. Borch, Hospitalsforstander i Veile. (Interimistisk optagen fra Kolding lærde Skole den 20de Juni 1849).

IV. Classe B.

1. *August Otto Friedrich Lorenz, en Søn af afgangne Dr. med. G. A. L. Lorenz i Segeberg; Stedsøn af Krigsassessor C. Holten, Fuldmægtig under Krigsministeriet. (Optagen den 3die Marts 1849).
2. Hans Sørensen, en Søn af Gaardeier S. Larsen i Vangede.
3. Emil Ferdinand Koch, en Søn af Strædermester E. B. Koch.
4. Valdemar Oldenburg, en Søn af afgangne Pastor T. B. Oldenburg, Sogneprest til Sorterup og Otterstrup i Sjælland.
5. Christian Tycho Ludvig Bræstrup, en Søn af Politiedirecteur, Conferentsraad C. J. C. Bræstrup, R. af D. og Dbm.
6. Carl Georg Lange, en Søn af Dr. philos. J. D. Lange, forhen Rector ved Bordingborg lærde Skole.
7. Frederik Christian Henrik Poul Bruhn, en Søn af Generalmajor E. P. v. Bruhn, Chef for Københavns

Borgervæbning, Commandeur for Livjægercorpset, C. af D. og Dbm.

8. Jacob Cecilius Peter Wilse, en Søn af Cancellieraad J. L. Wilse, forhen Fuldmægtig under det Kongelige danske Cancellie.
9. *Ernst Johannes Trier, en Søn af Grosserer J. S. Trier. (Optagen den 3die Marts 1849).
10. Tycho Bræstrup, Broder til Nr. 5 i samme Classe.
11. Johan Georg Frederik Ræder, en Søn af Oberst-lieutenant J. E. v. Ræder, R. af D. og Dbm.
12. Arthur Matthias Nicolai Abrahams, en Søn af Professor Mag. N. C. L. Abrahams, R. af D. og Dbm.
13. Andreas Esbensen, en Søn af Justitsraad F. A. Esbensen, Departementsdirecteur under Indenrigsministeriet.
14. *Axel Frederik Lauritz Rindom, Broder til Nr. 8 i VI. Classe A. (Optagen den 3die Marts 1849).
15. *Harald Johannes Valdemar Wick, en Søn af afgangne Exam. juris H. D. Wick.
16. Ludvig Georg Frederik Klubien, Broder til Nr. 3 i V. Classe.
17. Johan Christian Theodor Beck, en Søn af afgangne Pastor D. C. Beck, Sogneprest til Ørslev i Sjælland.

III. Classe.

1. Anders Sandøe Ørsted Jacobsen, en Søn af afgangne Justitsraad J. J. Jacobsen, Comptoirchef under det Kongelige danske Cancellie.
2. Fritz Sophus Schumacher, en Søn af Overtoldinspecteur, Etatsraad A. C. Schumacher, R. af D.
3. Hans Christian Krøyer, en Søn af Kjøbmand H. C. Krøyer i Maribo.

4. Ernst Conrad Abildgaard Löffler, en Søn af Kammeraad E. R. Löffler, Hovedkasserer ved det kongelige Theater.
5. Ernst Peter Diechmann, en Søn af Fuldmægtig under Kjøbenhavns Magistrat, C. F. J. Diechmann.
6. Conrad Martensen, en Søn af Justitsraad G. J. Martensen, Comptoirchef under Finantsministeriet.
7. Johan Niels Martin Thorsøe, en Søn af Skomagermester J. J. Thorsøe.
8. Christian Iver Martensen, Broder til Nr. 6 i samme Classe.
9. Adam Gottlob Oehlenschläger Hauch, en Søn af Professor Dr. philos. J. C. Hauch, R. af D.
10. Marius Jacob Veergaard Dinesen, en Søn af afgangne Justitsraad A. Dinesen til Kragerupgaard.
11. Christian Hansen Stremme, en Søn af Snedkermester J. Stremme.
12. Adolph Victor Freund, en Søn af afgangne Professor ved det kongelige Kunstacademie H. Freund, R. af D.
13. Georg Sophus Wibe, en Søn af Justitsraad D. C. Wibe, Hovedmagasinførvalter ved Holmen.
14. Knud Peter Lauritz Müllen, en Søn af Kammeraad H. N. Müllen, Underbogholder under Finantsministeriet.
15. Jacob Ferdinand Møller, en Søn af Bogtrykker S. L. Møller.
16. Christian Carl Christens, en Søn af Regimentschirurg F. C. C. Christens.
17. Christian Valdemar Bendz, en Søn af Corps-Stabslæge Professor Dr. med. J. C. Bendz, R. af D. og Dbm.
18. William Eduard Velschow, en Søn af afgangne Urtekræmmer C. F. Velschow.

19. **Nareo Andreas Ludvig Sertel**, Broder til Nr. 11 i V. Classe.
20. **Anders Peter Dons**, en Søn af afgangne praktiserende Læge paa St. Thomas P. L. Dons.
21. **Titus Frederik Schouw**, en Søn af Statsraad, Professor Dr. philos. J. F. Schouw, C. af D. og Dbm.
22. **Ludvig Carl Anton Ferdinand Thofte**, Broder til Nr. 15 i IV. Classe A.
23. **Christian Eduard Theodor Bertelsen**, en Søn af afgangne Forvalter ved Grevskabet Bregentved A. N. Bertelsen.
24. **Christian Eduard Sigersted**, en Søn af Grovsmedmester P. Sigersted.
25. **Adolph Fibiger**, Broder til Nr. 7 i IV. Classe A.
26. **Christian Valdemar Blichfeldt**, en Søn af Cancellie-secretair R. Blichfeldt, Assistent ved Røgens Fogeds Embede.
27. **Frederik Carl Gutfeld**, en Søn af afgangne Toldcon-trolleur P. Gutfeld i Vedbæk.
28. **Claus Lyche Birk**, en Søn af Stiftslandinspecteur, Justitsraad P. Birk til Badumtorp ved Aalborg.
29. **Charles Christiansen**, en Søn af Kjøbmand J. C. Christiansen.
30. **Erik Ferdinand Eßkildsen**, en Søn af Divisionsqvartiermester i Søetatens L. Eßkildsen.
31. ***Ludvig Hemmer Bagger**, Broder til Nr. 25 i V. Classe. (Interimistisk optagen fra Horsens lærde Skole den 13de Mai 1849).
32. ***Erhard Andreas Borch**, Broder til Nr. 17 i IV. Classe A. (Interimistisk optagen fra Kolding lærde Skole den 30te Mai 1849).

II. Classe.

1. Hans William Scharling, Broder til Nr. 1 i VII. Classe og Nr. 5 i IV. Classe A.
2. *Eduard William Møller, en Søn af Restaurateur H. Møller.
3. Johan Rudolph Thiele, en Søn af Justitsraad F. B. Thiele, Comptoirchef under Finantsministeriet.
4. Julius Olaf Thomsen, en Søn af afgangne Toldforvalter i Cappeln, Capitain P. A. v. Thomsen.
5. Peter Frederik Engelbreth Casse, en Søn af Criminaletsassessor Dr. juris. A. L. Casse.
6. *Christian August Møller, en Søn af Kammerassessor H. J. Møller, Underbogholder under Finantsministeriet.
7. Johan Vilhelm Johnsen, en Søn af Conferentsraad B. J. Johnsen, Departementsdirecteur under Finantsministeriet, R. af D. og Dbm.
8. Otto Vilhelm Meier, en Søn af Overcommandeersgeant J. J. Meier, Dbm.
9. Julius Henrik Lange, Broder til Nr. 6 i IV. Classe B.
10. Gustav Valdemar Meidell, en Søn af Capitain J. H. v. Meidell.
11. *Peter Jensen, Broder til Nr. 13 i VI. Classe B. (Optagen den 7de Marts 1849).
12. *Henrik Henning Ring, Broder til Nr. 7 i V. Classe.
13. Alfred Lund Brorson, en Søn af Justitsraad, Lottofasserer J. D. C. Brorson.
14. Bendt Treschow Dahl, Broder til Nr. 6 i VII. Classe og Nr. 5 i V. Classe.
15. *Peter Christian Larsen, en Søn af Organist og

Skolelærer M. P. Larsen i Aarbye ved Kallundborg.
(Optagen den 1ste Mai 1849).

16. Johan Jacob Vogelius Steenstrup, en Søn af Major i det kongelige Ingenieurcorps J. C. B. p. Steenstrup, R. af D.
17. *Christian Frederik Schiøtt Lautrup, en Søn af Cancellieraad C. B. Lautrup, Comptoirchef under Justitsministeriet.
18. Christian Terkelsen Bang, en Søn af Cancellieraad A. K. Bang, Revisionschef under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet.
19. *Johan Frederik Vilhelm Holm, en Søn af Justitsraad N. Holm, Birkedommer paa Langeland.
20. Carl Johan Frydensberg, en Pleiesøn af Universitets-Døvstor, Cancellieraad C. O. Frydensberg.
21. *Johan Christian Boeck, en Søn af afgangne Kammerassessor J. C. Boeck, Byfoged og Medlem af det kongelige Raad i Frederiksngor.
22. *Thorvald Schleisner, en Søn af afgangne Inspekteur ved Ladegaardens Fabrik C. Schleisner.
23. Jørgen Carl Georg Frederik Bech, en Søn af Assessor pharmac., Apotheker J. A. Bech.
24. Ludvig Gottfred Paludan, en Søn af Oberstlieutenant J. F. v. Paludan, R. af D

I. Classe.

1. *Hans Henrik Peter Reiersen, en Søn af Etatsraad C. Reiersen.
2. *Jens Christian Ferdinand Wilse, Broder til Nr. 8 i IV. Classe B.
3. *Peter Frederik Johan Conradt-Eberlin, en Søn af

afgangne Høiesteretsassessor, Statsraad P. J. A. Conradt-Eberlin, R. af D.

4. *Thorvald Nicolai Thiele, en Søn af Justitsraad, Professor J. M. Thiele, R. af D. og Dbm.
5. *Charles Arnold de Fine Skibsted, en Søn af Criminalretsassessor C. F. de Fine Skibsted.
6. *Georg Vilhelm Gottwerth Müller, en Søn af Kammeraad J. G. Müller til Overberg og Bagterold.
7. *Janus Julius Bernhard Lund, en Søn af Skomagermester C. N. Lund.
8. *Rudolph Frederik Berggreen, en Søn af Skammagermester C. F. Berggreen.
9. *Gustav Engelbreth Casse, Broder til Nr. 5 i II. Classe.
10. *Wolf Frederik Engelbreth Casse, Twillingbroder til Sidstnævnte.
11. Nicolai Andreas Angelo, en Søn af afgangne Captain ved de ostindiske Tropper B. L. E. v. Angelo.
12. *Hans Anton Thiele, en Søn af optisk og physisk Instrumentmager F. A. Thiele.
13. *Hans Frederik Alexander Halling, en Søn af Kammerjunker W. Halling, constitueret Amtsforvalter i Roeskilde.
14. Frederik Algreen-Ussing, Broder til Nr. 20 i V. Classe.
15. *Knud Cristian Borring, en Søn af Professor L. S. Borring, Lærer ved Metropolitan-skolen, R. af D. (Opstagen den 3die Marts 1849).
16. *Ludvig Franz Albert Wimmer, en Søn af constitueret

Toldassistent A. G. Wimmer. (Interimistisk optagen fra Kolding lærde Skole den 5te Juni 1849).

A n m. En Discipel, Carl Johan Thielemann, har nydt Undervisning som Ustudende fra Skoleaarets Begyndelse indtil hans Udgang af Skolen ved Slutningen af Januar Qvartal 1849.

Ærerpersonalet.

I. **Forsuemmelse og Tilgang.** II. **Interimistiske Lærere.** III. **To Læreres vitæ.**

I. Under 26de August 1848 blev Cand. theol. Harald Valdemar Rasmussen, som siden 2den October 1847 havde været constitueret som Lærer, allernadigst beskifret til Adjunct ved Skolen.

Med Hensyn til de tvende Lærere Adjunterne C. Berg og C. L. Petersen havde der været Anledning til Twivl om, hvorledes deres gjensidige Anciennetetsforhold i ovennævnte Egenstab lovlig vilde være at bestemme. De havde nemlig begge, førend de modtoge Bestalling som Adjunter, været constituerede ved Skolen, hvilken Constitution meddeeltes Adjunct Berg ved Universitetsdirectionens Resolution af 22de August 1846, og saaledes var af en tidligere Dato end den Ansættelse, der paa lignende Maade meddeeltes Adjunct Petersen først under 21de November samme År; hvorimod det omvendte Forhold fandt Sted med Hensyn til disse Læreres senere Udnævnelse til Adjunter, idet Hr. Petersen blev beskifret som saadan under 25de October 1847, Hr. Berg først under 31te December samme År. Da det saaledes kunde være Gjenstand for Spørgsmaal, hvorvidt den ommeldte An-

ciennetet vilde være at beregne efter den anførte Constitutions Dato eller efter den Dato, under hvilken de vare udnevnte til Adjuncter, indgik Rector under 4de Novbr. f. A. til Ministeriet med Forespørgsel om, hvorledes det omhandlede Forhold vilde være at bestemme, hvorefter Ministeriet i Skrivelse af 25de næstefter tilfjendegav, at det maatte anses som utvivlsomt, at Spørgsmaalet om vedkommende Anciennetetsforhold maatte besvares til Fordeel for Adjunct Berg.

I stedet for den hidtilværende første Gymnastiklærer, Commandersergeant J. S. Meier, som i forrige År maatte afgaae til Armeen, blev efter Rectors Indstilling Lærer ved det Kongelige militaire gymnastiske Institut, Lieutenant Jonas Ferdinand v. Holmsted, Dbm., ved Ministeriets Resolution af 15de Decbr. 1848 antaget til at forestaae bemeldte Undervisning ved Skolen.

II. Ved Ministeriets Skrivelse af 1ste Septbr. 1848 bemhyndigedes Rector efter hans derom gjorte Indstilling til endnu for Skoleaaret 1848—1849 at antage Stud. polytechn. Dahl til som Timelærer at meddele den geographiske Undervisning gjennem hele Skolen tilligemed Undervisningen i Historie i de to nederste Classer, i Mathematik i 3die og i Regning i 1ste Classe. (Svf. Skoleefterr. for 1847—1848 S. 20).

Paa Grund af Overlæge Petits vedvarende Fraværelse ved Armeen har Cand. philos. C. E. Kiellerup, efter hvad Ministeriet i Skrivelse af 5te Januar d. A. havde bifaldet, fremdeles i dette Skoleaar besørget den naturhistoriske Undervisning deels, som forrige År, fra 3die til 6te Classe incl., deels, fra Nytaar, tillige i de to nederste Classer, hvorved Stud. med. M. Vahls interimistiske Tjeneste som Hjælpelærer til sidstnevnte

Tid ophørte. (Ivf. Skoleesterr. f. 1847—1848 S. 19). Candidat Riellerup vil nu beholde den samtlige ovennævnte Undervisning i Naturhistorie, der ifsun var forbeholdt Overlæge Petit indtil indeværende Skoleaars Udgang, og overhovedet hans fremtidige Stilling til Skolen blive nærmere ordnet.

I Slutningen af Marts Maaned d. 21., da Professor Borring efter henved et Aars Ophold i Paris atter var vendt tilbage hertil og saaledes igjen funde overtage sine Functioner ved Skolen, ophørte den midlertidige Undervisning i Fransk, som under hans Fraværelse havde været overtaget af Professor Mag. Abrahams og Cand. philos. Moth. (Ivf. Skoleesterr. for 1847—1848 S. 19—20).

III. De Herrer Lærere Riellerup og Dahl have efter Anmodning leveret følgende Noticer af deres Levnetsløb til Afbenyttelse i nærværende Beretning:

1. Carl Emil Riellerup er født den 6te Marts 1822 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader, Daniel Riellerup, er Bare- og Verelmægler. Sex Åar gammel blev han sat ind i det von Westenske Institut, som allerede besøgtes af hans 2 ældre Brødre. Herfra blev han dimitteret i Året 1838 af Dhr. Borgen og Nielsen, som imidlertid havde overtaget Skolens Bestyrelse, og erholdt ved Examen artium Charakteren Laudabilis. Det følgende Åar absolverede han 2den Cramen med samme Charakteer, hvorpaa han begyndte at studere Theologi. Dette hidrørte nærmest fra en alt i Drengalderen opstaaet Følelse for det Idylliske ved Landlivet, hvilket tillige lovede ham Otium og Leilighed til Studiet af Naturhistorien, der tidligere levende havde tiltalt ham, og der næst fra den Interesse, som nogle af de philosophiske Disci-

plerne havde indgydt ham, og for hvilken han under det theologiske Studium snarest ventede sig Næring. Imidlertid havde han, som allerede bemerket, i Skolen fættet en stærk Tilbøjelighed for Naturvidenskaberne, der fandt Næring, deels ved den netop da opstaaede naturhistoriske Forening, til hvis Foredrag og Samlinger han erholdt Adgang, deels ved den da i de studerende Klasser indførte Underviisning i Naturlæren. Desuden anlagde han selv Samlinger, nævnligent entomologiske, som han søgte at bestemme ved de Hjælpemidler, han funde saae Adgang til. Disse Studier fik i de første Studenteraar en ny Impuls ved Bekjendtskaber, der gjordes med flere ældre og yngre Dyrkere af Naturhistorien, og efterhaanden modnedes den Beslutning ganske at vie sig til denne Videnskab. Imidlertid havde Hr. Borgen i 1840 betroet ham en Deel af Naturhistorieunderviisningen i det v. Westenste Institut, og senere overtog han her hele den zoologiske Underviisning og, omtrent samtidig hermed, hele Naturhistorieunderviisningen i Professor Mariboes Realskole. I Året 1845 hædrede Hans Majestæt høisalig Kong Christian den 8de ham med en Post som Naturforsker ved Galathea-Expeditionen; han gjorde med denne Reisen omkring Jorden og kom efter 2 Åar og 2 Maaneder i August 1847 tilbage til Danmark. Her overtog han i October samme Åar efter Hr. Mag. Hammerichs Anmodning Naturhistorieunderviisningen i Borgerdydskolen på Christianshavn. Da i det følgende Foraar det slesvig-holsteniske Oprør udbrød, anmodedes han af Hr. Petit, der som Læge kaldtes til Armeen, om midlerlig at overtake hans Timer i Metropolitan-skolen, og, da han var villig hertil og Rectors Indstilling herom blev approberet af Cultus- og Underviisningsministeriet, tiltraadte han Underviisningen i denne Skole i April 1848. Men, da Hr. Petits Fraværelse droges i Længden, og han selv formedelst videnskabelige Bestjæstigelser

ifte funde vedblive at bestride Underviisningen i begge Skoler, maatte han beslutte sig til idetmindste forelsbigen at opgive sin Virksomhed i Borgerdydkolen paa Christianshavn, for saaledes at kunne fortsætte Underviisningen ved Metropolitan-skolen, hvor der tilmeld var givet ham Haab om at erholde Ansettelse som fast Lærer.

2. Timelærer **Frederik Clemens Bendtsen Dahl** er født den 10de Februar 1822 i Frederiksborg, ved hvilс lærde Skole hans Fader, **F. P. J. Dahl**, var Overlærer. Da Faderen i Aaret 1840 flyttede til Kjøbenhavn, flettes Sønnen, der havde gaaet i Frederiksborg lærde Skole, i Metropolitan-skolen. I Aaret 1842 tog han examen artium med Udmærkelse og Aaret efter anden Examen med Laudabilis. Under et anstrengt Informationsliv lige fra hans Optagelse ved Universitetet hørte han deels ved den polytechniske Læreanstalt, ved hvilken han i April 1846 tog Graminand-Gramen, deels ved Universitetet, Forelæsninger, især over Physik, Mathematik og Philosophie. 1845 vandt han Universitetets Guldmedaille for den historisk-geographiske Prisopgave. I Efteraaret 1847 blev han Lærer i Physik i det von Westenste Institut, og ved Adjunct Sorterups Fratrædelse fra Metropolitan-skolen ansattes han i Mai 1848 som Timelærer i dens samtlige Fag, hvorefter for Tiden Underviisningen er ham overdragen i Geographie gennem hele Skolen, i Historie i de to nederste Classer og i Regning og Mathematik i første og tredie Classe.

Underviisningen.

- I. Paatænkt Forandring i den provisoriske Plan. II. An-
sættelse af en Underviisningsinspector. III. Tag- og
Timefordeling. IV. Lære- og Lærebøger.
V. De læste Pensar.**

I. *M*edens Underviisningen har vedblevet at udvise sig overensstemmende med den anordnede Plan, har et enkelt og derhos væsentligt Moment af denne i indecerende Skoleaar været Gjenstand for en Forhandling, der mulig vil medføre en Forandring i den nu bestaaende Ordning af Skolerenes Cursus, idet Ministeriet ved Circulairskrivelse af 29de Juli f. A. har opfordret Rectorerne til at afgive deres motiverede Betænkning over, „hvordan der maatte være Anledning til en saadan Forandring i de ved den provvisoriske Plan af 25de Juli 1845 givne Bestemmelser for Underviisningen i de udvidede lærde Skoler, at den 6te Classe herefter kun blev eetaarig, men den 7de Classe derimod toaarig og Mellemtiden altsaa toaarig imellem Afholdelsen af Afgangseramens 1ste Deel ved Udgangen af 6te og dens 2den Deel ved Udgangen af 7de Classe“. Ministeriet havde derhos, næst at angive de Punkter, hvorover i saadan Henseende detailleret Forslag maatte ønskes, begjæret at modtage „nærmere Mitlinger og Forslag om, hvorledes Underviisningen i Metropoliskolen vilde kunne lade sig saaledes ordne og lede, at den paatænkte Forandring i Aaret 1850 vilde kunne træde i Kraft, og da i bemeldte Aars September Maaned den 1ste Deel og i September 1852 den 2den Deel af en derefter indrettet Afgangseramen afholdes“. Efterat dette Anliggende forinden ogsaa havde været Skolens øvrige Lærere forelagt til Prøvelse og Meddelelse, indsendte jeg desangaaende under 16de

September næsteften min Betænkning, som blev afgiven derhen, at den omhandlede Forandring maatte fra Skolens Side betragtes som hensigtsmæssig, saaledes at det dog paavistes, at den ikke vilde kunne indtræde tilstrækkelig forberedet for i Året 1851. Det er en Selvfølge, at denne Forandring nu, forsaavidt som hidtil ingen Bestemmelse derom er tagen, først om en forholdsvis længere Tid vilde kunne iværksættes.

II. En Foranstaltung, hvis Bethydning for det lærde Skolevæsen længe havde været erkendt, blev i dette Skoleaar bragt til Udførelse derved, at en føregen Underviisningsinspector ansattes, der som saadan skjønnedes at kunne blive et vigtigt og særdeles velgjørende Mellemlæd mellem Skolerne og disses øverste Bestyrelse, vistnok under Forudsætning af at dertil fandtes og valgtes den rette Personlighed. Hvilket Balg der ved denne Lejlighed blev truffet og hvorledes denne Embedsmanns Forhold til de lærde Skoler nærmere er betegnet, vil sees af følgende Circulairskrivelse, som det daværende Cultusministerium under 5te August 1848 desangaaende udstedte :

„Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 22de f. M. allernaadigst at bifalde, at der under Navn af de lærde Skolers Underviisningsinspector bestilles en særlig Embedsmann, der som saadan deels har at udføre Controllen ved Afgangseramen ved de lærde Skoler og deels ved aarlige Besøg af Skolerne at føre et stadigt Tilsyn med Underviisningen i bemeldte Skoler og disses Tilstand i det Hele; samt har det behaget Hans Majestæt lige allernaadigst at bestille Professor Dr. Madvig i dette saaledes oprettede Embede.

Efter den Underviisningsinspectoren ved samtlige lærde Skoler tillagte Virksomhed har han i Almindelighed at paa-
see, at de for Skolerne givne Bestemmelser af alle Vedkom-
mende punktligen overholdes og efterkommes; at Underviis-
ningen i Overeensstemmelse med de forefrevne Grundseminin-
ger paa den hensigtsmaessigste Maade gjennemfores til det
fastsatte Maal, og at Proverne i Skolerne afholdes efter de
dersor fastsatte Forstifter paa en betryggende og fyldestgjo-
rende Maade.

Ligesom Underviisningsinspectoren til Opfyldelsen af de
ham paahvilende Embedspligter er berettiget til at forde en-
hver Oplysning, han til hine Diemed anseer nødvendig, og
til at anstille enhver Undersøgelse, hvortil han maatte finde
Anledning, for at forvisse sig om Underviisningens Tilstand,
saaledes vil det som en Folge heraf i Almindelighed være
Pligt for enhver Skoles Rector at tilveiebringe ham alle de
Oplysninger, som han enten gjennem Rectors og Læreres
Erklæring og Meddelelse eller ved Foreviisning af Skolens
Protokoller og skriftlige Forhandlinger maatte attræe om Sto-
lens og Underviisningens Forsatning. Hvad navnligent an-
gaaer Udførelsen af den Underviisningsinspectoren paahvi-
lende Control med de lærde Skolers Afgangseramen, da ville
de Beretninger, som Rectorerne forinden Examens Afholdelse
have at afgive til Ministeriet om, hvor stort et Antal Can-
didater der agter at indstille sig til hver af Examens twende
Afdelinger, hersra blive ham meddelede, for at han derefter
kan udkaste og gjennem Ministeriet meddele Rectorerne en
Fordeling af Dagene, paa hvilke den mundtlige Examens i
hver Skole især skal afholdes.

Fremdeles vil der ved Udarbejdelsen af det specielle Exa-
mensschema være at tage Hensyn til, at Underviisningsin-
spectoren kan gives Lejlighed til personlig at overvære saa

stor en Deel af de forskjellige Fagprøver som muligt og, saa-
saavidt ikke kan, til hans i denne Henseende yttrede Ønsker,
ligesom Underviisningsinspectoren endelig vil være berettiget
til, dersom han ønsker det, som Censor specielt at deelteage i
Prøven i visse Fag, hvorom i saa Fald Rectorerne ville er-
holde Underretning ved den ovenomtalte aarligen dem til-
hændekommende Bestemmelser af Examensdagenes Fordeling.

Hvilket saaledes thjenstiligen communiceres Hr. Profes-
soren til Efterretning og Jagttagelse".

Den ommeldte Post henstaader for Dieblifiket ubesat,
esterat Professor Madvig i November f. A. var blevet fal-
det til hans nuværende Stilling som Minister for Kirke- og
Underviisningsvæsenet. Imidlertid savne Skolerne ikke Bid-
nesbyrd om den Indsigt og det Sind, hvormed den fraa raadte
Underviisningsinspector havde virket i sin forte Embedstid
som saadan, og jeg tør uden Twivl gjøre Regning paa, at
det ogsaa i en videre Kreds vil finde Vaafkjonnelse, naar
jeg i denne Anledning her optager følgende Circulairstrivelse,
som Ministeren under 23de December f. A. tilstillede Sko-
lernes Rectorer:

„Esterat jeg ifølge den mig for nogle Maaneder siden overdragne
Embedsstilling som Underviisningsinspector ved de lærde Skoler i Sep-
tember Maaned d. A. havde, foruden Metropolitansskolen her i Staden,
besøgt de lærde Skoler i Frederiksborg, Odense, Kolding, Ribe, Horsens
og Marhuns, nogle rigtignok saaledes, at min Opmærksomhed for en
stor Deel maatte være henvendt fornemmelig paa Afgangsexamen, andre
i meget fort Tid, var det min Pligt og min Hensigt at afgive til Mi-
nisteriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet en foreløbig Beretning om
min Reise, idet jeg forbeholdt mig, naar jeg ved at besøge flere Skoler
og dvæle i nogle med større No havde vundet et mere omfattende Grund-
lag for udførligere Bemærkninger og bestemte specielle Forstlag, senere
at forelægge disse.

De mellemkomne Begivenheder og Omstændigheder, min Fra-
værelse paa en Valgrejse og dernæst min Deeltagelse først i Universite-
tets Examina og tildeels samtidig, tildeels derefter i Rigsforsamlingens

Forhandlinger, forhindrede mig fra at opfylde min Pligt indtil jeg uventet faldtes til den ansvarfulde Post, jeg i dette Sieblif beflejder og som jeg ikke har funnet tiltræde uden stor Frygt for, at mine Kræfter, om end sukkede ved den inderligste Overbevisning om de til dette Ministeriums Forsorg betroede Anliggenders Vigtighed og Hellighed, ikke skulle være Opgavens Banselighed vorne. Da jeg nu, hvorvel jeg under Forudsætning af en længere Virksomhed i denne Stilling ingenlunde opgiver Haabet om at kunne stundom personlig overvære Arbejdet i de lærde Skoler, dog forudseer, at der i den nærmeste Tid ikke vil være Lejlighed til paa denne Maade at fortsætte og udvide den begyndte Jagtagelse, har jeg troet, at det maaſkee ikke vilde være uden al Nutte og af de Herrer Rectorer og øvrige Lærere, til hvis vedblivende Venſtab og Velvillie jeg paa det Indstændigste anbefaler mig, ikke vilde optages med Misnug, hvis jeg til Overveielse meddelede nogle af de fragmentariske Betragtninger og Bemærkninger om Undervisningen, der paa den ovennevnte Reise have tilbudt og paatrængt sig, tildeels maaſkee ogsaa ere fremkaldte eller gjenvaſte ved at gjennemgaae adfællige Indberetninger o. s. v. Maar jeg erindrer om, hvad der foreſten ligger i Sagens Natur, at ingenlunde de samme Bemærkninger have frembragt sig paa alle eller endog de fleste Steder, men den ene hist, den anden her og stundom fra noget forskellig Side, behøver jeg neppe videre udtrykkelig at forsikre om, at der i disse simple, men uforbeholdne Meddelelser ikke ligger eller skal ligge nogensomhelst Censur over bestemte enkelte Skolers Virksomhed eller Tilstand i Almindelighed eller i nogen enkelt Retning. I meget af hvad jeg har at sige, ville mange, navnlig af de Herrer Rectorer, kun finde, hvad de forlængst have erkendt og fulgt; men det synes mig desvagter ikke uhensigtsmæssigt ved Punkter, hvori Afvigelser i Mening og Fremgangsmaade finder Sted, at udtales min Betragningsmaade i denne almindeligere Form, ogsaa med Hensyn til at styrke Veiledningen for og Controllen med mindre erfарne Lærere. Spørgt vil jeg i det Hele gaae ud fra og slutte mig til den nu ifølge den provisoriske Plan af 1845 bestaaende eller forberedede almindelige Anordning af Skolernes Undervisning, idet Spørgsmaal om mulige Forandringer eller Modificationer i denne maae forbeholder anden Tid og andet Sted.

1) Det har forekommet mig, som om der enkelte Steder, efterat Undervisningen i Latin er ophört i de to nederste Klasser og i Græſt i de to næstnederste, medens man paa den ene Side klagede over Mangel paa tilstrækkelig Beskæftigelse for Disciplene, paa den anden Side har viist sig nogen Uſikkerhed i ret at benytte den i disse Klas-

ser ved Udeladelsen af hin Undervisning frigjorte Tid til en kraftig Fremstiden i de øvrige tilbageblevne Dage. Det er af stor Vigtighed ikke blot for at vønne Disciplen til Arbeide, men ogsaa for at lette de følgende Aars Gjerning ved virkelig udfort Forarbejde, at der i de to første Klasser i de Gjenstande og de Netninger, der antages at passe for denne Alder, finder en muligt kraftig og concentreret Virksomhed Sted. Der tilbyder sig for denne et ikke ringe Stof, hvad egentlig positiv Kunstdæk angaaer, først i Bibelhistorien (og Religionslæren), dernest i Historien og Geographien, i Naturhistorien (hvorvel der i denne vel især bliver at arbeide paa at aabne Diet og Sanden, men ogsaa paa at samle et vist Forraad af nærliggende Anskuelse) og i Lydss. Det forekommer mig i det Ringeste inconsequent at klage over Mangel paa Beskæftigelse og paa samme Tid at dele det første geographiske Cursus efter Ingerslevs mindre Lærebog paa to Klasser, hvorved saameget mere af dette Dags Stof falder paa den tredie og de følgende Klasser, eller at anvende tre Klasser til at gjennemgaae Historien fragmentarisk, da i begge Tilfælde det ganske eensartede Stof ikke betinger nogen Deling og Opsættelse, naar Tiden ikke forlanger den.

Hvad Ansettelsen af mange Timer til samme Læregjenstand angaaer, antager jeg, at just i den Alder, hvor Evnen til at samle og forbinde er ringe, en hyppig, ja daglig Beskæftigelse med Gjenstanden og Opfriskelse af det Modtagne og Tilegnede (s. Ex. i Lydss) er paa sit Sted, og at det ogsaa her er godt, at Disciplen noget hurtigt viser nogen Sammenhæng og Oversigt, f. Ex. i Geographien ved at have gjennemgaet, om end i den fortæste Form, alle Verdensdele paa Kortet. Naar der nu er indvendt, at ved de fleste af disse Gjenstande kun Hukommelsen eensidig sysselsættes, behøver jeg ikke at dvæle ved, hvilken mangesidig Lejlighed der er til Estertankens og Phantasiens Vækelse ved at opklare de enkelte Forestillinger, der f. Ex. i Historie og Geographie komme Disciplen imøde i hans Lectier; men der slutter sig dernest til disse Gjenstande andre, der sysselsatte Disciplens Sjæl paa ganske andre Maader og i hvilke man kan lade al den forstands-mæssige Opsatning indtræde, som man overhovedet her tor byde og forlange; jeg mener paa den ene Side Regnenundervisningen, ved hvilken der udentvivl er ikke ganske lidet at gjøre med Hensyn til at bibringe Færdighed og en forholdsmaessig klar Opsatning (s. Ex. af Broks Natur), paa den anden Side og ganske sædeles Undervisningen i Modersmaalet, baade forsaavidt den gaaer ud paa at danne Udtrykket ved Læsning og Udenablæren af passende Stykker, hvis Indhold tillige forklares og tillegges, og forsaavidt den ligesra de simpleste

Øvelser i Rettskrivning og Interpunktion udvæller Spører til grammatiske Begreber, og endelig ved de første og mest elementære Stiløvelser (f. Ex. Gjenfortælling i forandret Form) leder til Samling og Beherskning af erhvervede Forestillinger. Den Forstandsbevægelse, der i denne Alder kunde foregaae og virkelig foregik paa Latin og (i anden Klasse) Græs som Stof, har man i Modersmaalet og Tydss af forneden Anledning til at gaae; Spørgsmaalet er fun, hvorvidt man her skal gaae og hvilken Retning man skal følge, og dette leder mig til den næste almindelige bemærkning naat jeg blet her i Forbligaaende har indført den Uttring, at det er en ganske anden Overbeviselse, hvorvidt paa enkelte Steder de lærde Skolers to nederste klasser og gode Realstolers Klasser kunne falde saaledes sammen i deres Undervisning, at de paa det ene Sted kunne ansees for overflodige. Det vil her for en stor Deel komme an paa, hvorvidt Realstolens Undervisningsform nogenlunde kan slutte sig til den i den lærde Skole fra tredie Klasse af følgende Fortættelse.

2) Ved Behandlingen af Undervisningen i Modersmaalet og i Tydss i de to nederste Klasser troer jeg at have haft Lejlighed til at bemærke en Misforståelse, hvorved disse to Sprog i Forening her meer eller mindre opfattes blot eller fortrinlig som grammatiske Øvelsesmiddel og som saadan satte istedenfor Latin, hvormed hænger sammen en Betragtning af denne Undervisning som den, der direct skal gaae ud paa at indlede og forberede Latinundervisningen. Af denne Opfatningsmaade fremgaaer da let i Undervisningen i Modersmaalet en for tidlig, eensidig og overdrevne og derved trættende og afskrækende Fremhæven af det reent Grammatiske, og paa enkelte Steder ogsaa en Disciplenes Alder og Evne overstigende, efter den største Skarphed i meget abstract Form stræbende, Fremstilling af almindelige grammatiske Begreber, hvorved Disciplene dog tilsidst kun lære Definitionens Ord udenad og anvende den paa de just af Læreren brugte Eksempler; i Tydss derimod fremkommer en vis Tilsidebetænkelse af den Færdighed til med et vist omfattende Glosseforraad let at forstaae og oversætte, som i denne Alder kan og bør erhverves, hvilket da ogsaa kan gjentages paa Frans.

Jeg skal herimod ganske fort opstille den Betragtning og Behandling, jeg antager for den rette og for at ligge til Grund ved den provvisoriske Plans Anordning, om den end i Motiverne ikke er ganske tydelig udtrykt. Baade Dansk og Tydss skulle i disse Klasser drives for deres egen Skyld og efter deres egen Bestaffenhed og Krav uden nogetsomhelst direct Hensyn til den følgende Undervisning i andre

Sprog, navnlig Latin; men deraf, at en god Undervisning i Mødersmalet og Thysk for disse Fags egen Skyld er gaaet forud og der ved Meget klaret, som kommer frem ved ethvert Sprog eller dog ved det ene af de to nævnte Sprog, især det thyske, (f. Ex. Forestillingen om Casus, Conjunction o. s. v.), skal ved Latinundervisningens Væghyndelse drages Nutte, og ikke blot for denne Nuttes Skyld, men for Lettelsens Skyld ved den hele Sprogundervisning og fremfor alt for den rigtige og klare Indsigts Skyld selv skal man sege i alle Sprog at fremstille de samme Kategorier paa een og samme Maade, den, som man anseer for den naturlige. Idet man altsaa i Dansk lærer Disciplen efter den vedtagne Orthographie at betegne Hovedordet med stort Bogstav, at adskille har og have, at intervungere rigtigt, at skrive sammenhængende (saa at han ikke begynder med da og ingen Eftersætning lader følge), har man en naturlig og nødvendig Anledning til at udvikle grammatiske Forestillinger og efterhaanden, især idet et fremmed Sprog træder til, hvori andre former for de samme Forhold læres, en Opsordring til at danne en efter Disciplenes Alder og Standpunkt indrettet Oversigt over Hovedkategorierne, som de vise sig i Dansk. Kræver dette, i Forening med det, der forresten i de til Dansk ansatte Timer foretages til Talens Dannelse, ikke saamegen Tid, som dertil er beregnet, da aftalte man Timetallet for dette Fag. Paa samme Maade lære man Thysk (siden her just læres, hvad Disciplen i Dansk ledes til at mærke), og altsaa med ligelig Opmærksomhed paa det Nødvendige af Formlæren (med foreløbig Kundskab om Formernes syntaktiske Bestemmelser) og paa Ordborraab og den oversættelsesfærdighed, der snart giver Disciplen Følelsen af en erhvervet Kundskab, som han kan benytte. Hvis Resultatet af Undervisningen i Thysk i de to nederste Klasser nogensieds viste sig at være, at Disciplen havde lært lidet Thysk (eller alene thysk Grammatik), men antoges ved Øvelse paa det Thyske at have lært almindelig Grammatik, vilde jeg være noget angstelig for Bisheden af den sidste Del af Resultatet, men i alle Tilfælde ansee den nærmeste og første Opgave for ikke løst.

Bed Dansk i de nederste og Mellemklasserne tør jeg ikke undlade at tilføje, at jeg som Modsatning til en overbreven abstract Grammatik har truffet paa en vis rhetoriserende Forklaring og Grammatiken over udeud læste Stykker, der forekom mig at bevæge sig i uklare og usikkre Bemærkninger og Spørgsmål, hvis Netning Disciplene ikke naturligen kunde komme efter, uden at Læreren fastholdt det, der virkelig trængte til Forklaring eller naturligen valgte Opmærksomhed.

3) Ved den i tredie Klasse begyndende Latinundervisning kommer det fremfor Alt an paa, idet Læreren benytter de igjennem Dansk og Thysse vel ikke (som ovenfor bemerket) for Latinens Skyld tilveiebragte men dog tilveiebragte almindelige grammatiske Forestillinger, at forbinde en noigagtig Tælegnelse af det strax Nødvendige af Formlereen med en saasnart muligt indtrædende Læsning og med den igjennem denne fremkommende saavel Besiddelse af Ordsorraad som Færdighed til at finde sig tilrette i lette Sætninger. Jeg kan ikke noksom indstærpe Nødvendigheden af de tre her antydede Momenter; det første er en livlig, ved hei, præcis Udtale understøttet, saa at sige Indreererering i de almindelige former (hvorimod det forekommer mig lidet hensigtsmæssigt at lade Disciplen langsomt skriftligt øve sig i at sætte Ord i denne eller hin Casus i Singularis eller Pluralis og falde dette Stilsvælser); det Andet, hvorpaa der maa drives, er en tidlig Indsamling af Ordsorraad, idet alle læste Ord (der i en vel indrettet Læsebog i første Cursus maae høre til de almindelige i Sproget og selv i en let Forfatter som Cæsar for første Delen høre hertil) fastholdes og erindres, hvært i sin concrete Betydning ved den mest tilsvarende Oversættelse eller ved flere forbundne Oversættelser (duo, fører, leder, ago, fører, driver, fero, bærer, fører), og Forraadet ved Hjælp af en derpaa beregnet Ordfortegnelse afrundes og udsvlydes, saa at man hos Disciplen vaa et vist Standpunkt, f. Ex. ved Enden af Latinundervisningens andet Åar, sikkert tør forudsætte Bekjendtskab med en vis Ordkreds; det Tredie endelig er Disciplens Øvelse i selv, ved Hjælp af Gloseskundskaben, Tagtagelse af den grammatiske Construction af Sætningen og forelæbig Kundskab om Formernes syntaktiske Brug, og til sidst af Contexten, at finde sig tilrette i lette latinske Stykker.

En Vætingelse for den sidste Fordring er et hensigtsmæssigt Udvælg af det første Stof til Læsning. Ligesom enhver Læsebog i mine Tanker bør begynde med fuldstændige Sætninger, saaledes bør den byde et tilstrækkeligt Omfang af gradvis (ffjordt uden Mengelighed) i Vandflighed stigende, men i det Hele let og slet intet Usædvanligt indeholdende Læsestof. At gjøre Læsebogen til en engstlig beregnet og afdeelt Eksemplksamling paa Formlere og Syntax, anseer jeg for et Misgreb. Jeg har selv arbeidet formegent i Grammatik til at jeg kan frygte for Misforståelse, naar jeg indstændig indstærper, at Sproget er mere end Grammatik og at Undervisningen bør erindre dette.

Ligesom det i det Hele neppe uden Grund bebreides os, at vi i vor Undervisnings Form lade vore Disciple forholde sig altfor passivt

og blot modtagende, navnlig i de gamle Sprog, saaledes troer jeg, at denne Form allerede grundlægges ved ubelukkende Gjennemgangen og Foretydning i den første og anden Latinklasse. (Et Sted bemærkede jeg, og nævner det til Advarsel, at Disciplene i den anden græske Klasse, 5te, uden at Læreren mærkede eller hindrede det, misbrugte den dem indrommede Tilladelse til at nedskrive enkelte Anmærkninger under Gjennemgangen til paa en rigtignok utilfredsstillende Maade at nedskrive Oversættelsen). Jeg veed vel, at de første Forsøg med at lade Disciplene selv under Lærerens Veileitung og med hans Hjælp arbeide sig igjennem det nye Pensum tage nogen Tid; men jeg troer, at denne Tidsopoffrelse lønner sig vel og snart. Men ogsaa i de højere Klasser, tor jeg ikke negte, at jeg troer, der er Anledning til at lade Disciplen mere, end det almindeligvis seer, frembringe Forslaaelsen og Oversættelsen istedenfor blot at lære den. Det har ved Graminationen ogsaa af ellers vel forberedte Dimittender fra Skoler stundom været mig paafaldende, at de, naar de opfordredes til at gjøre Rede for, hvorledes en af dem given friere Oversættelse af et særeget latinist Udtale fremkom af Ordenes og Phrasens egentlige Betydning, røbede kun at have lært hin Oversættelse uden at legge Mærke til denne. Det turde vel være, at der, tildeels som Folge af den til opgivne Pensum indskrænkte Gramination ved Universitetet, hist og her hersker en saa stor Angstlighed for at Alt læres noisiagtigt, at Disciplen derfor ikke stedes til at gjøre nogen Deel af sit Arbeide paa egen Haand og saaledes ogsaa at udvide sin Læsning. I denne Henseende opfordrer jeg ret til at benytte den skete Forandring og den Leilighed, der derved er given til at lade en virkelig selvstændig Førerdighed og Sikkerhed gælde som det tilsigtede og ved Proven ifax veiende Hovedresultat, om end en og anden Bemærkning, der kunde gjøres ved et Sted, skulle være mindre paa rede Haand. Til denne Retning af Undervisningen hører det da ogsaa, at under Graminationen (den daglige og den særlige ved visse Leiligheder) Læreren stært folger Disciplens Bevegelse og indre Operation under Oversættelsen og lægger Mærke til, hvor han gribet fejl, hvori og i hvilken Retning og just heri vækker hans Opmærksomhed og, naar det ikke hjælper, klarer det ubeskjendte eller misforståede Punkt, og bagester nsiere udfører Forklaringen. Istedenfor denne Graminationsform, i hvilken de sproglige Spørgsmaal væsentlig fremgaae af Disciplens Misgreb eller Usikkerhed eller dog utilfredsstillende Udtale, bemærkes det ikke ganske sjeldent, at Læreren, uden at opføge Feiltagelsens Grund i Disciplens Forestilling eller dog det Udlare i denne, blot selv giver den rigtige Oversættelse

og derpaa tilfoier enkelte grammatiske eller lexicale Spørgsmaal, der staae i temmelig løs Forbindelse med det foreliggende Sted. Det kan da stundom synes, som om Stedet kun betragtes som Behikel og Anledning til igjennem usammenhængende Spørgsmaal at examinere i Grammatik, istedenfor at Grammatiken just skal fremtræde som tjenende og vise sin Betydning i at lette og sikre Forstaelsen, hvorved endda er at bemærke, at den grammatiske, navnlig syntaktiske, Regel oftest maa gives skarpere og bestemmere, naar den skal anvendes paa det concrete Tilfælde. Forsaavldt nu Forstaelsen skal lægge sig for Dagen i en rigtig Oversættelse som Resultat, er det rigtigt at Disciplen veiledes og holdes til at forbinde den muligste Trossab og nøagtlig Tilsutning til Textens Ord med et sprogrigtigt dansk Udtryk; men for at dette kan skee, maa man ofte tillade Disciplen først at tilendebringe en maafee noget for ordret Oversættelse, hvori hans Opfatning af Texten troelig affspiller sig, og derpaa at file paa denne. Intet forseiler mere Hensigten end en hyppig afbrydende, skyldviis be richtigende og omformende Mellemtalen af Læreren, hvorved Disciplen rives ud af sin egen Forestillings Bevægelse og en usikker, stundom usammenhængende Oversættelse fremkommer, der hverken ret er Disciplens eller Lærerens. At det forresten er af stor Vigtighed, at Læreren selv oversætter, hvor han oversætter, giver sine Bemærkninger og fremstætter sine Spørgsmaal i correct, sammenhængende og sivilig (men ikke stigende) Form, behøver jeg ikke at bemærke. Særdeles uheldig indvirker paa Disciplen en sig selv afbrydende Blanding af Oversættelse og Anmærkninger, hvorunder Sammenhæng og Tankegang ganstee gaaer tabt. Naar det Enkelte ved Disciplens Forsøg og Lærerens Hjælp og Tillæg er gjennemarbejdet, vil en god, Forbindelse og Overgange antydende, Oversættelse lede til at oversue og satte det Hele og ind prente det.

Hvad her er bemærket om Undervisningen i Latin, finder natur ligviis ogsaa Anwendung paa Undervisningen i Græs.

Med Hensyn til Behandlingen af Kundskaben om Oldtidens Stats- og Livs-Indretninger og dens Litteratur især i de udvidede Skolers sidste Klasser, er det af Vigtighed, at af det antiquariske Stof det virkelig Betydelige og Væsentlige fremhæves i en nogenlunde sammenhængende Form (hvad Rom angaaer i det Hele med en bestemt Periode, den senere udviklede og historisk bekjendte Stats Tidsalder for Die) og at hertil knyttes alene de Enkelheder, som Læsningen af Skribenter opfordrer til at tage med, og at i Litteraturhistorien det, der har faaet en almindelig Betydning som Forbillede og Muster og

som betegnende nye Retninger, især hvad der endnu er opbevaret i hele Værker, fortinlig kommer i Betragtning. Simonides og Bacchylides, Theopom og Ephorus ere for Ifke-Philologen Navne, Pindar eller Polybius Skifkelser og Thyper i Litteraturen.

Jeg kan ikke forlade Undervisningen i de gamle Sprog uden at udtale, hvormeget det ligger mig paa Hjerte, at de yngre Lærere ret føle og indfee, at en omfattende og til fuld Sikkerhed og rigtig Taft uddannet Kunstsak, der kun erhverves og vedligeholdes ved iselig fortsat, opmærksom, ikke altfor langsom Læsning af gamle Forfattere med anden Øvelse, er en uundværlig Vetingelse for en livlig, i Udtrykket af Negler og i Meddelesen af Bemærkninger klar og sikkert gribende Undervisning, hvori Eremplet altid er paa rede Haand og dannes og vendes efter den sieblikelige Anledning, og at jeg dersor ret opfordrer saavel dem, der som Philologer skulle blive ved Skolerne, som dem, der ellers have overtaget Noget af Undervisningen i disse Sprog, til ikke at lade sig ngie med det Maal af Læsning og Jagttagelse, som de medbragte til Skolen, og med en vis Routine i Formlærens Stof og i Syntaxens Negler.

4) Ved den historiske Undervisning forekommer det mig, som om den Stilling, der nogle Steder gives den udforligere Gjennemgaaelse af Fædrelandets Historie, idet den indskydes imellem det første fragmentariske Cursus af den almindelige Historie og det senere udforligere og sammenhængende, ikke er den rette, da Forudsætningen for en klar Opsatning af Danmarks Historie i Forhold til Omgivelserne og med Hensyn til den indre Udvikling ikke endnu her ere tilstede. Just fordi Disciplinen i Danmarks Historie skal føres dybere ind, forekommer det mig, at den i denne Form (efterat en fragmentarisk=biographisk Oversigt er medtaget ved første Cursus) bør opstættes indtil den kan slutte sig til det europæiske Statssystems sammenhængende Historie. Med Hensyn til den hele historiske Undervisnings Aflutning især i de udvide Skoler (hvor der navnlig er fundet Vanfælighed ved Fordelingen, hvis 6te Klasse blev eenaarig, 7de toaarig), skulde jeg tillade mig den Bemærkning, at det forekommer mig som om det turde være det Bedste og ganske tilladeligt, at man ved det sidste Aars Repetition af Middelalderens og den nhere Tids i saamange Specialstater op løste Historie fortinløs holdt sig (foruden Fædrelandet) til de ledende Hovedstater, Frankrig, England og Tyskland, i visse Perioder Spanien, Rusland og Nederlandene, og af de øvrige Staters Historie blot gjentog og besættele de Punkter, der gribte ind i den almindelige Historie og høre til Betegnelsen af den store Udviklingsgang, samt under denne

Repetition dwælede ved de culturhistoriske Momenter, saasom de politiske Former, Religionstilstand, Litteratur, Handel o. s. v. Bistnok maatte da ogsaa Examinationen ved Afgangseramen indrettes herefter; men hertil vilde, troer jeg, en kundig Inspection og Examenscontrol gjerne byde Haanden, naar der iovrigt ingen Twivl var om, at det Hele før Repetitionen var gjennemgaet ordentligt. At forresten ogsaa her Detaillen i de mindre viglige Partier indstrekkes til det Nødvendige, er vel overalt erkjendt for onskeligt. Hvad de vigtigere Partier angaaer, vil vel Ingen kunne indvende Noget imod, at under den sammenhængende Gjennemgaelse ved inbribende Begivenheder en noget syldigere og derved klarere og livligere Fremstilling gives og deri noget mere Detail medtages; men Sparsomhed med det Navne- og Aarstal-Detail, der fordras bevaret i Hukommelsen, kan dog ikke noksom indskræpes, især i de lidet fremtrædende Mellempartier, hvorimod klar Fastholden af det hele, Begivenhederne omfattende, synchronistiske Net af Hovedpunkter aldrig tør savnes. Den samme Forsigtighed turde der i Geographien med Hensyn til topographiske og statistiske Enkelheder (navnlig Tal og saakaldte Markværdigheder) endnu paa nogle Steder være Anledning til at bringe i Grindring. Naar den tagittages og naar de nederste Klasser her benyttes til at lægge et godt Grundlag (især ved at bringe Billedet af Landenes Configuration og af de væsenligste physiske og topographiske Punkters Beliggenhed ret fast ind i Phantasien og Hukommelsen ved Hjælp af just derpaa beregnede Kort med faa Navne), er der Grund til at antage, at den geographiske Undervisning i de høiere Klasser i nogle Skoler, hvor den har to Timer ugentlig igjennem alle Klasser, kan indstrekkes.

5) Med Hensyn til den mathematiske Undervisning skal jeg tilslade mig at henstille til nogle Læreres Overveielse, om ikke Besträbelsen for en stringent Form kan have ledet til en for det tidligere Stadium altfor abstract Fremstilling, uden at Discipleu efterhaanden ved Sandseliggjørelse og concret Anfaelse lebedes hen til den strængere Skikkelse af Forestillingen; medbragte jeg større mathematis Indsigt, vilde jeg vel endog ytre nogen Twivl om den videnfæbelige Gyldighed af meget vanselige Beviser for de elementære Operationer med Tal, som jeg har set et efter en Lærebogs Anviiisning indevede ved den allerførste Begyndelse af den egentlige Arithmetik. Ogsaa ved den foreløbige praktiske Regneøvelse troer jeg at det er meget vigtigt ved Sandseliggjørelse, Anvendelse paa concrete Exempler og overhovedet Omsættelse af Forestillingen i forskellige Skikkeler at gjøre denne fra Begyndelsen af klar og sikker for Disciplene.

6) Ved den i de ubvivede Skoler indførte Undervisning i Naturen antager jeg, at Lærerne i det Væsentlige ere enige i, at man i Skolen især maa gaae ud paa en klar Aftskuelse og Opfatning af de eksperimentalt paaviseelige Grundfacta, uden at turbe forsege en mathematiske stringent Fremstilling eller, naar denne ikke kan gives i det Hele, at vække imellem den og den eksperimentale og, om jeg saa maa sige, factiske. Hvorvidt der i denne Undervisning med virkelig Nutte og uden Overanstrengelse kan, foruden Grundtrækene af den mechaniske og chemiske Physis, til hvilke Dele ogsaa Planen for Realskolen i Marschens indstrækner sig, meddeles mere end i alt Fald de alleralmindeligste Hovedsætninger af Optiken, ønsker jeg særlig overvejet af Lærerne, der ikke ville oversee, at en rolig tilegnet Indsigt i Noget, der dog har en vis Aflutning, er bedre end en mindre grundig Optagelse af et mere omfangsrigt Stof. De samme Hensyn kræve efter min Mening høiligt, at Astronomien strængt holdes inden de i den provisoriske Plan antydede Grænser og behandles som Tilleg til den mathematiske Undervisning.

Om den naturhistoriske Undervisning afholder jeg mig i dette Døblik fra Bemærkninger, da der i de om den indkomne Beretninger foreligger et endnu ikke i Forbindelse med Specialkyndige gjennembeidet Stof.

Idet jeg nu saaledes henstiller foranstaende Bemærkninger til Dhrr. Rektorer og ved deres Medvirkning til de øvrige vedkommende Læreres Overveielse, twivler jeg ikke paa, at de i ethvert Tilfælde i dem ville see et Bevis paa den levende Interesse, hvormed jeg altid har omfattet og uden Hensyn til Embede og Stilling altid vil omfatte den vigtige Gjerning, der er dem betroet, og til hvis Udførelse jeg vil ønske, at der i den Stilling, der i dette Døblik er mig betroet, maa gives mig Evne og Kraft, som jeg føler Villie, til at yde dem Understøttelse.

Kjøbenhavn den 23de Dec. 1848.

Med Hørigelse og Ærbedighed
J. N. Madvig."

III. Forslaget til Fags- og Timefordelingen for Skoles-aaret 1848—1849 indsendtes til Ministeriet under 11te August f. A. og blev approberet under 1ste Septbr. næstefter.

Til nærmere Oversigt over denne Fordeling vedføjes Følgende:

Da det maatte ansees som hensigtsmæssigt, at den danske Underviisning, saasnart Omstændighederne tillode det, i 7de Classe fortsattes og afsluttedes af den samme Lærer, til hvem den havde været overdragen i den nærmest foregaaende Classe, blev denne Underviisning nu i førstnævnte Classe af Overlærer Birch afgiven til Adjunct Rasmussen, der saaledes i indeværende Skoleaar har besørget dette Lærefag i 7de Classe og, ligesom forhen, i 6te Classe A—B, 5te og 1ste Classe, i hvilken sidste han dermed har vedblevet at forene Underviisningen i Tydsk. — I 4de Classess tvende Afdelinger og 3die Classe havde den danske Underviisning i forrige Åar været henlagt under Adjunct Krebs; men da denne Lærer nu maatte rykke op med den latiniske Underviisning fra den enkelte 3die til den i to Afdelinger adskilte 4de Classe, blev det nødvendigt for dette Skoleaar at overdrage Dansk i sidstnævnte Classe til Timelærer Cand. Kerrn, men i 3die og, som forhen, i 2den Classe til Adjunct Holsbech.

Underviisningen i Tydsk maatte fremdeles i 6te Classe A, 4de Classe A—B, 3die og 2den Classe beholdes af Adjunct Holsbech, hvorimod jeg besluttede mig til selv at overtake samme i 6te Classe B og 5te Classe, idet jeg saaledes vilde erholde en nogenlunde tilstrækkelig Erstatning for de af mig i 6te Classe B afgivne græske Timer, hvilke der var Anledning til for dette Skoleaar at overdrage til Overlærer Birch.

Underviisningen i Fransé vilde, ligesom hidtil, være at forbeholde Timelærer Professor Borring, saaledes at den under hans Traværelse, efter hvad af Ministeriet var approbet, indtil videre besørgedes i 6te Classe A—B og 5te Classe

af Professor Abrahams, i 4de Classe A—B, 3die og 2den Classe af Cand. philos. Møth.

I Latin har Underviisningen i 7de Classe, 6te Classe A og 6te Classe B været given, ligesom i det foregaaende Skoleaar, respective af mig, af Overlærer Birch og af Timelærer Cand. philos. Kjelsen; derimod gif den i 5te Classe over fra sidstnævnte Lærer til Adjunct Berg, der nu burde fortsætte denne Underviisning her med de fra 4de Classe opflyttede Disciple, ligesom den ogsaa, efter hvad ovenfor er bemærket, i 4de Classe A—B maatte fortsættes af Adjunct Krebs med den nu opflyttede Deel af 3die Classe. — I denne sidste Classe overdroges Latinunderviisningen til Cand. Kjelsen.

Den græske Underviisning ordnedes saaledes, at Adjunct Berg overeensstemmende med hans derom yttrede Duske beholdt samme for dette Skoleaar i 6te Classe A. Som en Følge heraf overtog samme Lærer tillige Græsk i 7de Classe, idet Overlærer Birch, som i det foregaaende Skoleaar havde underviist i Græsk i sidstnævnte Classe, foretrak at besørge denne Underviisning i de twende sammenhængende Glasser 5te Classe og 6te Classe B, hvorefter Overlæreren i det følgende Skoleaar vilde overtage Underviisningen i dette Sprog i 6te Classe A og, som forhen, i 7de Classe.

Hvad samtlige øvrige Lærefag angaaer, har der ikke været Anledning til at foretage nogen Forandring i den i sidste Skoleaar fulgte Fordeling, med Undtagelse af, at Overlærer Espersen, for at erholde et noget større Timeantal, har maattet overtage den historiske Underviisning ogsaa i 3die Classe, hvor den senest havde været given af Timelærer Cand. Dahl, samt at denne sidstnævnte Lærer har maattet afløse Adjunct Rasmussen i den mathematiske Underviisning i 3die

Classe. Om Besørgelsen af Undervisningen i Naturhistorie see ovenfor S. 58—59.

Oversigt over Undervisningens Fordeling med tilspillet Angivelse af enhver Lærers ugentlige Timetal:

1. Rector: Latin i 7de Cl., Tysk i 6te Cl. B og 5te Cl.	14 Timer.
2. Overlærer Birch: Latin i 6te Cl. A, Græsk i 6te Classe B og 5te Cl.	20 —
3. Overlærer Espersen: Historie fra 3die til 7de Cl.	22 —
4. Adjunct Jensen: Religion fra 1ste til 6te Cl., Regning i 2den Cl.	22 —
5. Adjunct Holbech: Dansk i 3die og 2den Cl., Tysk i 6te Cl. A, 4de Cl. A—B, 3die og 2den Cl.	21 —
6. Adjunct, Inspector Krebs: Latin i 4de Cl. A—B, Hebraisk i 7de og 6te Cl. A—B ...	24 —
7. Adjunct Berg: Latin i 5te Cl., Græsk i 7de Cl. og 6te Cl. A.....	21 —
8. Adjunct Petersen: Mathematik fra 4de til 7de Cl., Naturlære i 7de Cl. og 6te Cl. A—B	31 —
9. Adjunct Rasmussen: Dansk i 7de Cl., 6te Cl. A—B, 5te og 1ste Cl., Tysk i 1ste Cl.	20 —
10. Timelærer, Professor Borring (men indtil April Maaned Prof. Abrahams og Cand. Moth som Vicarier — see S. 59 —), Fransk fra 2den til 6te Cl.	18 —
11. Timelærer, Cand. philos. Rielsen: Latin i 6te Cl. B og 3die Cl.	18 —
12. Timelærer, Cand. philos. Berrn, Dansk og Græsk i 4de Cl. A—B	16 —

13.	Timelærer, Cand. philos. Kiellerup, Naturhistorie fra 1ste til 6te Cl.	18 Timer,
14.	Timelærer, Cand. philos. Dahl: Historie i 1ste og 2den Cl., Geographie fra 1ste til 6te Cl., Mathematik i 3die, Regning i 1ste Cl.	25 —
15.	Timelærer, Copist Kruse: Kalligraphie fra 1ste til 4de Cl.	11 —
16.	Timelærer, Arkitekt Rosenberg: Tegning i 3die, 2den og 1ste Cl.	5 —
17.	Cand. philos. Organist Berggreen, Sang..	5 —
18.	Lieutenant v. Holmsted med Assisterter: Gymnastik og Svømming.....	6 —

Den i dette Skoleaar fulgte Lectionstabell tillsigemed et Tal-Schema over Undervisningstimerne i de forskellige Fag findes i Bilag II og III.

IV. Efter foregaaende Indstilling bijsaldt Ministeriet under 26de August f. A., at der ifstedenfor V. Borgens „latinse Læsebog for de første Begyndere“ og Langes „Materialier til at indøve den græske Formlære“, der hidtil vare lagte til Grund ved den latinse Undervisning i Skolens 3die og den græske Undervisning i 4de Classe, maatte fra indeværende Skoleaars Begyndelse i førstnævnte Classe indføres Bergs og Nøllers „latinse Læsebog“, i sidstnævnte Bergs „græske Læsebog for de første Begyndere“ og Sammes „græske Læsebog for andet Aars Cursus“.

Olufsen „Begyndelsesgrunde af Astronomien“, hvoraf en Deel tidligere var blevet leveret (see Skoleefterr. f. 1847—1848 S. 25), er senere fuldstændig udkommen og har i dette Skoleaar været benyttet ved Undervisningen i Astronomie i 7de Classe.

V. De i dette Skoleaar gjennemgaaede Pensæ og Øvelser ere:

Dansk. I. Classe: Hjorts Børneven, S. 74—162, benyttet til Fortælling, Oplæsning og Analyseren; adskillige Digte af Krossings poetiske Læsebog forklarede og lært udenad; Bojesens „Kort Begreb af den danske Sproglære“ læst flere Gange. 2 Stile om Ugen, i Reglen Dictat, undertiden Gjengivelse af en Fortælling eller Oversættelse fra Tydsk. — II. Classe: Hjorts Børneven anvendt til Oplæsning og Analyseren; hele Bojesens „Kort Begreb o. s. v.“ læst og repeteret. Af Krossings poetiske Læsebog ere forskellige Digte lært udenad og gjennemgaaede. I 2 Timer om Ugen er der skrevet Stiil paa Skolen, afverlende Dictat af vanskeligere Stykker, Fortællinger og Beskrivelser, gjengivne efter Hukommelsen, Oversættelser fra Tydsk og Franskt, svarende til et i Grammatiken læst Pensum. — III. Classe: Solsts prosaiske og poetiske Læsebøger ere benyttede til Læseøvelser og sproglig Analyse; en stor Deel Digte af den sidste er lært udenad. Bojesens „Kort Begreb o. s. v.“ er læst. 2 á 3 Stile om Maaneden, deels Oversættelser fra Tydsk og Franskt, deels Gjengivelse af et oplæst vanskeligere Stykke. — IV. Classe A og B: Solsts prosaiske og poetiske Læsebøger ere benyttede til Læseøvelser og Analyseren. Bojesens „Kort Begreb o. s. v.“ er repeteret. 2 á 3 Stile ere skrevne om Maaneden, afverlende over Opgaver af almindeligt Indhold eller hentede fra Historien, eller Oversættelser fra Tydsk og Franskt. — V. Classe: Nordisk Gudelære lectieviis efter Chr. Winthers Omrids og nærmere forklaret ved Oplæsning af forskellige Stykker af Eddaerne. Det Vigtigste af Rettskrivningslæren og Verslæren gjennemgaet; enkelte, især dramatiske Digterværker forelæste. 1 Stiil ugentlig. — VI. Classe A og B: Den sidste Halvdeel af Thortsens Litteraturhistorie læst og videre udviklet. En Time om Ugen har været benyttet stifteviis til mundtlige

Foredrag og til Gjennemgang af skriftlige Udarbeidelses. — Op læsning af forskjellige Digterverker. — VII. Classe: Den norske Gudelære og forskjellige Afsnit af den danske Litteraturhistorie foredragne; vanfeligere Værker af den nyere Litteratur forelæste og forklarede. Fevnlig mundtlig Foredrag og 2 Gange om Maaneden Udarbeidelse over Opgaver, i Reglen af almindeligt Indhold, stundom hentede fra Historien.

Tydsk. I. Classe: Riises tydsske Læsebog for Begyndelsesklasserne, S. 22—121; det Vigtigste om Substantiverne og Verberne efter Meyers Grammatik; af Jürs's og Rungs Materialier S. 1—9 og S. 64—66. Talt 40 Dictatstile. — II. Classe: Riises tydsske Læsebog for Begyndelsesklasserne fra S. 118 og Bogen ud; af Hjorts Læsebog: „Køzebues Reise um die Welt“, S. 21—40 (Udg. 1840). Efter Jürs's og Rungs Materialier som Oversættelse fra Dansk til Tydsk S. 25—57. Hele Boeiningslæren efter Meyers Grammatik. Skriftlig Stil eller Dictat 1 Time om Ugen. — III. Classe: Hjorts Læsebog: af „Køzebues Reise“ S. 49—87. Af Jürs's og Rungs Materialier S. 93—112. Efter Meyers Grammatik Formlæren (udvidet), Syntaxen efter Udvælg. En skriftlig Stil hver anden Uge. — IV. Classe A og B: Af Hjorts Læsebog: „Die Schlacht bei Lüzen“, S. 164—173; „Bruchstücke“, S. 87—113; „der 2te April“, S. 173—183. Af Jürs's og Rungs Materialier S. 85—114. Meyers Grammatik. Skriftlig Stil hver anden Uge. — V. Classe: Hjorts Læsebog (2den Udg.): „Die Schlacht bei Lüzen“, S. 164—173; Katharina Gräfin von Schwarzburg, S. 183—185; Reise über Holland nach London, S. 185—193; Bruchstücke, S. 234—254. Oversættelse fra Dansk paa Tydsk efter Bresemanns Stiløvelser, S. 91—120. Meyers Sproglære. I Reglen 2 Stile om Maaneden. — VI. Classe B: Hjorts Læsebog (2den Udg.): Neber das Drama der Eng-

länder, Franzosen und Spanier, S. 593—608; Schiller, Die Jungfrau von Orleans. Oversættelse fra Dansk paa Tydsk efter Holsts prosaistiske Læsebog: Frederikshald, S. 149—156; Ludvig den Fjortende og hans Tid, S. 175—179; Thomas Kingo, S. 179—180; Ludvig Holberg, S. 180—182. Meyers Sproglære. I Reglen 2 Stile om Maanedene. — VI. Classe A: Af Schiller: Wilhelm Tell; af Gøthe: Götz von Berlingingen. Som Oversættelse fra Dansk til Tydsk er læst efter Holsts danske Læsebog: Tycho Brahe, Bartholomæusnatten, Holberg, Thorvaldsen, Valkyriernes Gave, Fiskerfamilien og Guldmageren. Skriftlig Stil hver Uge.

Franst. II. Classe: Borrings Læsebog for Mellemklasser, 44 Sider fra S. 1—44. Sammes Grammaire française à l'usage des Danois: den etymologiske Deel fra Declinationerne indtil de uregelmæssige Verber. — III. Classe: Af samme Læsebog som i forrige Classe fra S. 197—262 og fra S. 74—90, i Alt 81 Sider; i Grammatik repeteret den foregaaende Classes Pensum og derefter læst de uregelmæssige Verber og Slutningen af Etymologien indtil Syntaxis. — IV. Classe A og B: Borrings Etudes littéraires, S. 133—167 og S. 276—288, i Alt 46 Sider; i Grammatik Afsnittene af Syntaxis om Ordenes Overensstemmelse, deres Styrelse og deres Følge. — V. Classe: Samme Bog, S. 1—46 og S. 338—404 (med Undtagelse af Stykket l'enfant perdu), i Alt 106 Sider; i Grammatik Hovedstykkerne af Syntaxis VI. Classe B: Samme Bog, S. 289—404, og af den poetiske Deel S. 441—482, i Alt 156 Sider; af Borrings Stiløvelser oversat fra Dansk paa Franst Fortællingerne i 3die Afsnit. — VI. Classe A: Af Eugenie Grandet par Balzac læst 256 Sider; til Oversættelse fra Dansk paa Franst er benyttet Ingerslevs Materialier til latiniske Stile.

Latin. III. Classe: Af Bergs og Nøllers latinste Læsebog 1ste Afdelings 1ste Afsnit. Af Madvigs Sproglære ere de til denne Deel af Læsebogen hørende Afsnit af Viningslæren læste. — IV. Classe A og B: Bergs og Nøllers latinste Læsebog: af 1ste Afdeling S. 26—53; af 2den Afdeling S. 1—37, hvilket sidstnævnte Pensum udgør 50 Capitler af Cæsar og 20 Stykker af Cicero; *Cæsaris comment. de bello Gallico* lib. II; *Phædri fabular.* lib. III, IV, V. Af Madvigs Sproglære er Formlæren og den for denne Classe bestemte Deel af Ordseiningsslæren læst. 52 skriftlige Stile ere udarbejdede og enkelte Øvelser i mundtlig Stil foretagne. — V. Classe: *Ciceronis oratt. pro S. Roscio Amerino et pro Archia poeta; Cæsaris comment. de bello Gallico* lib. VI (cursorisk); *Sallustii Catilina; Terentii Andria.* Af Madvigs Sproglære §§ 174—487 (Første Tillæg er forbiggaaet). Af Bojesens romerske Antiquiteter ere Stykker læste hist og her, eftersom Trangen var dertil under Forfatterlæsningen. 76 Stile, hvoraf 19 mundtlige, 57 skriftlige; 5 Versioner. — VI. Classe B: *Ciceronis de officiis* lib. II; *Livii hist.* lib. XXI; *Virgilii Aeneid.* libri I et II; *Ciceronis orat. pro Sexlo Roscio Amerino* (cursorisk). Af Madvigs Sproglære er den største Deel af Formlæren repesteret, samt af Ordseiningsslæren lectiviis læst 1ste Afsnits 7de og 8de Capitel, hele 2det Afsnit og 2det og 3die Tillæg til Syntaren. 55 Stile og 6 Versioner. — VI. Classe A: *Livii hist.* lib. II; *Ciceronis de officiis* lib. II et III; *Horatii Odarum* lib. I et II; *Virgilii lib. III;* *Vellei Paternuli hist. Rom.* lib. II. c. 1—57 (cursorisk). Madvigs Sproglære. 78 Stile, hvoraf 51 skriftlige, 27 mundtlige; 6 Versioner. — VII. Classe: *Ciceronis oratt. in Catilinam* I—II; *Livii hist.* lib. I; *Suetonii Octavianus* (mere cursorisk); *Virgilii Aeneid.* lib. II; *Horatii epistolæ & ars poetica.*

Af Madvigs Sproglære er den største Deel af Ordfoininingslæren repeteret i foresatte Pensæ. Bojesens Antiquiteter ere gjennemgaaede; dog ere i Afsnittet om Retsvæsenet fun enkelte Punkter medtagne. Ligeledes er Tregders Litteraturhistorie gjennemgaaet med Udeladelse af flere Angivelser, fornemmelig i 3die Periode. Moritz's Mythologie har været benyttet til Henviisning. 55 Stile, 9 Versioner.

Til anden Deel af indeværende Åars Afgangsexamen opgive de 7 S. 44 førstnævnte Candidater i Latin: *Ciceronis* oratt. in Catilinam IV, orat. pro lege Manilia, pro Milone, pro Ligario (Første har læst orat. pro S. Roscio Armerino, oratt. in Catilinam I—II, orat. pro Milone, orat. pro Ligario); *ejusd.* de officiis libri III; *Sallustii* Jugurtha (dog ikke læst af Trier. Første har istedetfor Jugurtha læst Catilina); *Livii* hist. libri. I, III, IV; *Suetonii* Octavianus; *Virgilii* Aeneid. libri I—IV; *Horatii* odar. libri III—IV; *ejusd.* epistolæ et ars poetica.

Candidaten C. G. Holck vil opgive: *Ciceronis* oratt. pro lege Manilia, pro Milone, pro Ligario, pro rege Deiotaro, pro Archia poeta; *ejusd.* disput. Tuscul. libri I et V, et Cato major; *Livii* hist. libri II et XXIII; *Taciti* Annal. libri I—II; *Virgilii* Aeneid. libri I, III, V; *Horatii* odar. libri II—IV; *ejusd.* epistolæ et ars poetica.

Græst. IV Classe A og B: Bergs Læsebog for de første Begyndere, hvoraf dog mange Exemplarer ere forbudt gaaede; af Bergs Læsebog for andet Års Cursus er læst 4de Afsnit, de Afsopiske Fabler 1—7, 9—12 og 14. Bergs Schema er læst og repeteret; ved tredie Læsning er Tregders Formlære benyttet. Skriftlige Øvelser ere foretagne sædvanlig een Gang ugentlig. — V. Classe: Langes Læsebog fra S. 28, XI til Bogens Ende, med Forbigaaelse af de af Cyropædien optagne Stykker; *Xenophontis Cyropæ-*

dia lib. I; *Homeri* Iliad. lib. IX. Tregders Formlære. Madvigs Ordfoeiningslære er benyttet til Henriisning; lektievis er læst 1ste Afsnits 2det Capitel (om Artiklens Brug). — VI. Classe B: *Xenophontis* Memor. Socr. lib. I et II; *Herodoti* hist. lib. III; *Homeri* Odyss. libri X—XII. Tregders Formlære. Hovedreglerne og de vigtigste Anmærkningser af Madvigs Ordfoeiningslære. — VI. Classe A: *Iosocratis* Panegyricus; *Herodoti* lib. II. capp. 1—132; *Homeri* Odyss. lib. V, VI, VII. Madvigs Ordfoeiningslære, §§ 100—184 og udvalgte Partier af 7de og 8de Capitel. Af Bojesens græsse Antiquiteter Indledningen og S. 69—122. Af Winthers Mythologie første Halvdeel (til S. 136). 5 Verstorer. — VII. Classe: *Platonis* Convivium; *Xenophontis* Convivium; *Lycurgi* orat. in Leocratem. Tregders Anthologie indtil det doriske Melos.

Foruden disse Skrifter angive Candidaterne til Afgangsexamen: *Xenophontis* Memor. Socr. lib. I et II; *Platonis* Apologia Socr. et Crito; *Lysiae* oratt. in Eratosthemem, in Ergoclem, pro Mantitheo, in Philocratem; *Herodoti* lib. II; *Homeri* Odyss. lib. I, II, III, V, VI, VII, VIII. Winthers Mythologie. Bojesens græsse Antiquiteter (dog ere flere Partier deraf forbigaade). Tregders Litteraturhistorie til tredie Periode. Tregders Formlære. Madvigs Ordfoeiningslære. Enkelte Punkter af Antiquiteterne og Litteraturhistorien ere gjennemgaaede i udsprilige Foredrag.

Candidaten C. G. Holck vil opgive: *Platonis* Apologia Socr. et Crito; *Xenophontis* Memor. Socr. lib. I et II; *Herodoti* lib. VIII et IX; *Demosthenis* orat. pro corona; *Sophoclis* Antigone; *Homeri* Iliad. lib. I, II, III, IX; Odyss. lib. VI et IX.

Hebraisk. VI. Classe B: Genesis, capp. I, II og af cap. III de 12 første Vers. Formlæren af Whittes Grammatik. — VI. Classe A: Genesis, capp. VI—XXIV; Formlæren af Whittes Grammatik. — VII. Classe: Genesis, cap. XL ad fin.; de 6 første Psalmer, Propheterne Jonas, Haggai og de 8 første Capitler af Zacharias. Dette Pensum i Forbindelse med de første 39 Capitler af Genesis, som ogsaa ere blevne repeterede, opgives af Candidaterne ved den forestaende Afgangsexamen.

Religion. I. Classe: Hele Herslebs mindre Bibelhistorie; Jensens samlede Bibelsprog og nogle udvalgte Psalmer af Shorts Psalmebog. — II. Classe: Balles Lærebog Capp. 1, 2, 8 og 6. Af Herslebs større Bibelhistorie er læst Oversigt over det gamle Testamentes Bøger, og af disse speciellere Indhold fra Skabelsens Historie til 4de Periode; desuden et Udtog af den bibelske Geographie. — III. Classe: Balles Lærebog Capp. 3, 4, 5 og 7; af Herslebs større Bibelhistorie fra 4de Periode til Jerusalems Ødeleggelse; desuden bibelsk Geographie efter et større Udtog. — IV. Classe A og B: Af Krog Meyers Lærebog de 45 første Paragrapher; af Herslebs Bibelhistorie Oversigt over det nye Testamentes Skrifter og af Evangeliernes speciellere Indhold fra Christi Fødsel til hans Fremtræden i Jerusalem paa Purimfesten. Af Bibelen selv er læst de 5 første Capitler af Johannes's Evangelium. — V. Classe: Af samme Lærebog Afsnittet om Menneskets Natur, Uddelighed, Bestemmelse og Pligter; af samme Bibelhistorie fra Jesu Virksomhed i Jerusalem paa Purimfesten til Pauli Gangenskab i Rom. Af Bibelen er læst fra 6te til 14de Capitel af Johannes's Evangelium. — VI. Classe B: Af samme Lærebog fra Læren om Synden til Uddelighedsleren; af samme Bibelhistorie det hele gamle Testamente. Af Bibelen i Grund-

sproget er læst de 10 første Capitler af Johannes's Evangelium. — VI. Classe A: Hele Lærebogen og det nye Testamente af Bibelhistorien; af Røførs Kirkehistorie fra Middelalderen til Nutiden og af Matthæi Evangelium i Grundsproget de sidste 14 Capitler.

Historie. I. Classe: En Oversigt over alle Hovedbegivenhederne i Fædrelandets Historie, hvorved fornemtlig Røførs Udtog af denne er lagt til Grund. — II. Classe: Hele den gamle Historie efter Bohrs Lærebog. — III. Classe: Historiske Skildringer hentede fra Middelalderen og den nyere Tid (indtil Ludvig den 14des Tidsalder) efter Bohrs Lærebog i Middelalderens Historie og de 3 første (særskilt tilstillede) Ark af Sommes nyere Historie, som er under Trykken. — IV. Classe A og B: Oldtidens Historie i Sammenhæng indtil det vestromerske Riges Undergang efter Langbergs Lærebog. — V. Classe: I. den romerske Keisertid; II. følgende Folks og Staters Historie indtil den revolutionære Tidsalder: Frankrig, England, Tydskland (Helvetien), Italien, Spanien, Portugal, Nederlandene; Araberne i Middelalderen. Røførs Udtog af Verdenshistorien og Bohrs Lærebog i Middelalderens Historie ere benyttede som Hjælpe-midler. — VI. Classe B: Repetitionscursus efter udvidet Maalestof: I. Hele Oldtidens Historie; II. Frankrig, England, Tydskland (Helvetien), Italien, Spanien, Portugal, Nederlandene. Røførs Udtog af Verdenshistorien og Bohrs Lærebog i Middelalderens Historie ere benyttede som Hjælpe-midler. — VI. Classe A: Repetitionscursus: I. Hele Oldtidens Historie: II. Frankrig, England, Tydskland (Helvetien), Italien indtil den revolutionære Tidsalder. Under Repetitionen heraf er paa dette fremrykkede Stadium meget Nyt optaget, baade hvad Stoffet og Behandlingsmaaden angaaer. Langbergs gamle Historie, Røførs Udtog af Ver-

denshistorien og Estrups Verdenshistorie ere benyttede som Hjælpemidler. — VII. Classe: Oldtidens Historie, Middelalderen, de vigtigste Partier af den nye Historie, den revolutionære Tid ere gjennemgaaede under Repetitionen. Foruden de ovennævnte Hjælpemidler have Estrups Verdenshistorie og Allens Lærebog i Fædrelandets Historie været benyttede.

Geographie. I. Classe: En almindelig Udsigt over alle Høje, større Bugter, Fjorde, Bjerger, Indsøer og Floder paa Jordens Overflade; efter Ingerslevs lille Geographie Europa, og, nærmest med Hensyn til de orographiske og hydrographiske Forhold, tillige de øvrige Verdensdele. — II. Classe: Hele sidstnævnte Lærebog i Geographien. — III. Classe: Europa efter Ingerslevs større Lærebog. — IV. Classe A og B: Samme Lærebog fra Italien til Africa. Af Rönigfeldts Lærebog i den gamle Geographie: Europa indtil Gallia Transalpina. — V. Classe: Af Ingerslevs Lærebog fra Østindien Bogen ud. — VI. Classe B: Samme Lærebog: Amerika, Australien og Europa til Holland. Efter Rönigfeldts Lærebog Asien og Africa. — VI. Classe A: Ingerslevs Lærebog: Asien, Africa, America, Australien og Europa til Holland. Efter Rönigfeldts Asien og Africa.

Arithmetik. I. Classe: De Fleste i Classen til den reesiske Regel efter Ursins Regnebog. — II. Classe: Af Mundts Regnebog er gjennemgaaet fra Brøkregning til Decimalregning. — III. Classe: Efter Jürgensens „Elementair Arithmetik og Algebra“: Addition, Subtraction, Multiplication, Division, Potentiation og Decimalbrøk. — IV. Classe A og B: Samme Bog: § 10—15 (S. 36—68). — V. Classe: Samme Bog: § 15—21 (S. 68—119). — VI. Classe B: Samme Bog: § 17 Nr. 105 — § 21 og § 23 Nr. 139—145 (S. 85—119 og S. 138—145). — VI. Classe A: Samme Bog: Repe-

tition af hele Arithmetiken. — VII. Classe: Samme Bog: Repetition.

Geometrie. IV. Classe A og B: Oppermanns Plangeometrie forfra til § 11 S. 78. — V. Classe: Samme Bog: § 11 i første Bog til § 2, Tillæg, i 2den Bog (S. 78—128). — VI. Classe B: Samme Bog: fra § 3 i 2den Bog til § 4 Nr. 507 med Forbigaaelse af Tillæget til § 3 (S. 140—175 med Forbigaaelse af S. 152—161) samt Repetition forfra til 2den Bog S. 113. — VI. Classe A: Den plane Trigonometrie efter Ramus's Lærebog samt Repetition af Oppermanns Geometrie. — VII. Classe: Astro nomie efter Olufssens Lærebog samt Repetition af Geometrie, Stereometrie og Trigonometrie.

Naturlære. VI. Classe B: Ørsteds „Naturlærrens mechaniske Deel“ forfra til den sammensatte Bevægelse S. 173. — VI. Classe A: Silfverbergs „Naturlærrens chemiske Deel“ forfra til S. 64 samt af 2den Deel S. 77—107. — VII. Classe: Ørsteds „Naturlærrens mechaniske Deel“ S. 173—281 samt Repetition af de tidligere læste Afsnit af Naturlæren.

Naturhistorie. I. Classe: Pattedyrenes og Fuglenes Naturhistorie, mundlig gjennemgaaet, med Afbryttelse af Petits Tabeller. -- II. Classe: Pattedyrenes og Fuglenes Naturhistorie efter Drejers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik; ligeledes en kort Oversigt over Menneskets Naturhistorie efter samme. — III. Classe: Krybbyrene og Fiskene efter samme Lærebog; den terminologiske Indledning til Botaniken og det Linneiske System efter Petits Lærebog i Botaniken; Øvelser i Plantebestemmelser efter Sammes Tabeller. — IV. Classe A og B: Den specielle Botanik efter det naturlige System efter Petits Lærebog. — V. Classe: Lønbplanterne efter Petits Lærebog og de hvir-

veløse Dyr under Afbenyttelse af Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien. — VI. Classe B: Polyperne og Infusionsdyrene under Afbenyttelse af samme Bog; den almindelige Botanik og Plantogeographic efter Petits Lærebog; Menneskets Naturhistorie (efter mundtligt Foredrag), især i anatomisk og physiologisk Henseende. — VI. Classe A: Krebsdyrene, Anneliderne, Bløddyrene og Plantedyrene under Afbenyttelse af Drejers og Bramsens Lærebog; Menneskets Naturhistorie i anatomisk og physiologisk Henseende.

Tegning. I. Classe: Conturfrihaandstegning. I geometrisk Tegning ere Tabellerne I—XI gjennemgaaede. — II. Classe: Skyggefrihaandstegning. I geometrisk Tegning ere Tabellerne I—XIV gjennemgaaede. — III. Classe: I geometrisk Tegning ere Tabellerne I—XIX gjennemgaaede; tillige er den saakaldte Projectionslære (Tab. XX—XXIII) paabegyndt, om Forfortningen af Linier og Flader, viste i deres virkelige Størrelse.

I Kalligraphie og Sang har Undervisningen i dette Skoleaar været fremmet paa sædvanlig Maade. — Undervisning i Gymnastik er meddeelt Skolens Disciple fra 1ste December 1848 indtil 16de Marts d. A., hvorefter den atter standede paa Grund af at samtlige vedkommende Lævere maatte, som Militaire, afgaae til Armeen ved Baatstilstandens Ophør. — Saavel af denne Grund, som formedelst den usædvanlige Kulde have heller ikke de sædvanlige Svømmesøvelser funnet bringes i stand i denne Sommer.

Videnskabelige Samlinger.

- I. Bibliotheket. II. Naturhistorisk Samling.
III. Physiske Apparater.

I. Efterat den i forrige Års Bereretning leverede Fortegnelse var afsluttet, er Skolebiblioteket blevet forøget med følgende Bøger m. m.

N. C. L. Abrahams, Balthasari Castilionei aulici liber tertius, secundum veterem versionem Gallicam editus notisque instructus. Hauniæ 1848. 4. (Universitetsprogram).

Annålar, Íslenzkir, sive Annales Islandici ab anno Christi 803 ad annum 1430. Editi sumpt. legati Arnæ-Magnæani. Hauniæ 1847. 4. (Gave af den Ærnamagnæanske Commission).

Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nord. Oldskr. Selskab. 1847—1848. 2 Dele. Kbhavn. 8. Anthologiæ græcæ Palatinæ epigrammata ed. *E. Geist*. Moguntia 1838. 8.

Anthologia græca. Ed. *J. F. G. Burchard*. Berolini 1839. 8.

P. Arnefæn, Latinſt-dansk Ordbog til Brug for den studerende Ungdom. 4—5 H. Kbhavn. 1848. 8.

APPLANOT ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ. Emendatam et explicatam edidit *C. G. Krüger*. Vol. II. Berolini 1848. 8.

Beretning, tredie, om Odense Realſkole. Odense 1848. 8.

A. S. Bergsøe, Den danske Stats Statistik. 3 Bd. 4 H. Kbhavn. 1848. 8.

Bionis et Moschi carmina. Recensuit *G. Hermannus*. Lipsiae 1849. 8.

L. G. Blanc, Handbuch des Wissenswürdigsten aus der Natur und Geschichte der Erde und ihrer Bewohner. 5te Aufl. Herausgeg. von W. Mahlmann. 17 H. Halle 1848. 8.

C. A. Borries, E. Flemmer, S. y M. Schwartz, Tabulæ chronologicæ et synopticæ litterarum Romanarum usque ad mortem Hadriani Imperatoris, a. p. Chr. n. 138. I, II. Hauniæ 1848.

L. Brandes, De rheumatismo gonorrhœico in universum et de forma ejus acuta. Hauniæ 1848. 8. Disp. for den medisinske Licentiatgrad).

- C**allini *Ephesii, Tyrtæi Aphidnæi, Asii Samii carminum quæ supersunt.* Ed. N Bachius. Lipsiæ 1831. 8.
- D**electus poetarum anthologiæ græcæ cum adnotatione critica Augusti Meinekii. Berolini 1842. 8.
- T**h. S. Erslew, *Allmindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark o. s. v.* 3 Bd. 1 8. Kbhavn. 1848. 8.
- G. F**istaine, *Principia nomina neo-latina formandi declinandi-que.* Hafniæ 1848. 4. (Magisterdisputats).
- G. F**orckhamer, *Grundtrækkene af den rene Krystallographie.* Kbhavn. 8.
- Før Literatur og Kritik. Et Hjærdingaaarsstift, udg. af Fyns Stifts literære Selskab. Redigeret af L. Selweg. 6 Bd. 2—3 8. Odense 1848. 8.
- Fortschritte, die, der Physik im Jahre 1845—1846. Dargestellt von der physikalischen Gesellschaft zu Berlin. I—II Jahrg. Redigirt von Dr. G. Karsten. Berlin 1847—1848. 8.
- W. F**reund, Lateinisch-deutsches und deutsch-lateinisch-griechisches Schulwörterbuch. 1 Th. (Lat.-deutsch. Schulwörterb.). Berlin 1848. 8.
- A. F**ryxell, Berättelser ur Svenska Historien, 16 D. Stockholm. 1848. 8.
- F. I. H**eise, *De natura et mutua ratione sonorum vocalium lingue Hebræorum commentatio.* Hauniæ 1849. 8. (Disp. for Magistergraden).
- K. F. Hermann, *Gesammelte Abhandlungen und Beiträge zur classischen Litteratur und Alterthumskunde.* Göttingen 1849. 8.**
- O. J**ahn, Gottfried Hermann. Eine Gedächtnissrede. Leipzig 1849. 8.
- W. J**ardine, *the naturalist's library*, Nr. 1—16, Nr. 40—120. Edinburgh. 8. (De manglende 16ste endnu ikke leverede fra Boghandelen).
- Járnsida edr Hákonarbók, ex Ms. pergameno legati Arnæ-Magnæani editus. Hauniæ 1847. 4. (Gave af den Arnæ-magnæanske Commission).
- R. B**loß, Handwörterbuch der lateinischen Sprache. 3 Lief. Braunschweig 1848. 8.
- R. W. K**rüger, Homerische Formlehre. Berlin 1849. 8.

- Tit. Livii Patavini historiarum libri V—X.* Mit erklärenden Anmerkungen von *G. C. Crusius.* 7 H. Hannover 1848. 8.
Ch. Lütken, Endnu engang igjen et Par Ord em Sørs Akademie. Kbhavn. 1848. 8.
- J. N. Madvig,* Bemerkungen über einige Punkte der griechischen Wortfügungslehre Göttingen 1848. 8.
- J. H. Mansa,* Kort over Nørrejylland. Pl. 9. Kbhavn. 1848. 8.
 —, Nørrejylland. (Oversigtskort). Kbhavn. 1848.
- H. Milne Edwards,* Éléments de zoologie. T. I—IV. Paris 1840—1843. 8.
- Mimnermi Colophonii carminum quæ supersunt.* Ed. *N. Bachus.* Lipsiæ 1826. 8.
- Minning Kristjans Konungs Attunda.* Reykjavík 1848. 8.
- C. Molbech,* Et Reise-Brev til Hr. Magister M. Hammerich om Skole-Udervisning i Modersmalet, om dansk Sprogreenhed, og et og andet mere. Kbhavn. 1848. 8.
- P. A. Munch,* Sammenlignende Fremstilling af det danske, svenske og tydske Spregs Formlære. Christiania 1848. 8.
- Museum, historisk, eller Tidskrift for utrykte historiske Kildeforskrifter, især Danmark vedkommende, udg. af *T. A. Becker.* 1 Bd. 1 H. Kbhavn. 1848. 8.
- H. D. Müller,* Artes. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der griechischen Religion. Braunschw. 1848. 8.
- J. P. Mynster,* Om Hukommelsen. En psychologisk Undersøgelse. Kbhavn. 1849. 4. (Program til Bispevielse).
- C. S. R. Ølfsen,* Begyndelsesgrunde af Astronomien med Anvendelse paa den mathematiske Geographie (2den Halvdeel). Kbhavn. 1848. 8. (10 Expl.).
- N. M. Petersen,* Nordisk Mythologie. 1—4 H. Kbhavn. 1848. 8.
Platon, udvalgte Dialoger af, udgivne til Skolebrug af *F. W. Wiehe.* 1 H. Kbhavn. 1848. 8.
- F. Pollat,* Sammlung arithmetischer und algebraischer Aufgaben. 1—3 Abth. Augsburg 1845—1846. 8.
- R. Rosenkranz,* Die Pädagogik als System. Königsberg 1848. 8.
- V. C. F. Rost, F. Kritz u. F. Berger,* Parallelgrammatik der Griechischen und Lateinischen Sprache. 2 Th. (Schulgrammatik von F. Kritz u. F. Berger). Göttingen 1848. 8.
- Sapphonis Mytilenaeæ fragmenta.* Ed. *C. F. Neue,* Berolini 1827. 8.

- P. A. Schleisner**, *Forsøg til en Nosographie af Island*. Kbhavn. 1849. 8. (Diss. for den medicinske Doctorgrad).
- S. P. Selmer**, *Narbog for Kjøbenhavns Universitet og øvrige højere Undervisningsanstalter for 1847*. Kbhavn. 8.
- , *Supplement til Kjøbenhavns Universitets Narbøger*. Nr. 1, for 1848. Kbhavn. 8.
- O. E. J. Seyffer**, *Geschichtliche Darstellung des Galvanismus*. Stuttg. u. Tüb. 1848. 8.
- S. C. Sibbern**, *Om Forholdet imellem Sjæl og Legeme*, saavel i Almindelighed som i phrenologisk, pathognomonisk, physiognomonisk og ethisk Henseende i Særdeleshed. Kbhavn. 1849. 8.
- , *Vidrag til at oplyse nogle ontologiske Udtryk i Aristoteles's Metaphysik*. Kbhavn. 1848. 4. (Universitetsprogram).
- A. Simesen**, *Geometrisk Tegnelære for Skoler*. 1 Afsl. Helsingør 1848.
- G. Steenberg**, *Om Synspunktet for Døsfattelsen af Philos Guds-erfjendelse*. Kbhavn. 1849. 8. (Diss. for den theologiske Licentiatgrad).
- H. Stephani thesaurus græcæ linguae**. Edd. **C. B. Hase**, **G. & L. Dindorfii**. Vol VII. fascie. II—III. Parisiis. Fol.
- Tabelverk, statistisk, 7—15 h. (udg. af den dertil anordnede Commission). Kbhavn 1844—1847. Fol. — 17 h. (udg. af Finants-Ministeriet). Kbhavn. 1849. Fol.
- Tabellen-Werk, statistisches. Herausgeg. von der allerhöchst ernannten Commission, 1—2 h. Kopenh. 1842—1846. Tversol.; og Tabel-Werk, statistisches u. s. w.: (Waaren-Ein-Aus- und Durchfuhr sowie Schiffahrt des Königreichs Dänemark und der Herzogthümer Schleswig, Holstein und Lauenburg, 1844, 1845, 1846). 3 Hefte. Kopenh. 1847. Fol.
- A. Thiers**, *Consulatets og Keiserdømmets Historie*. 71—78 Levering. Kbhavn. 1848—1849. 8.
- Tidsskrift, antiquarisk**, udg. af det kgl. nord. Oldskr.-Selskab. 1847—1848. 2 Dele. Kbhavn. 8.
- Tidsskrift**, dansk. Udg. og redigeret af **J. F. Schouw**. Nr. 9—15. Kbhavn. 1848—1849. 8.
- Tidsskrift**, nyt historisk. Udg. af den danske hist. Forening, redig. af **C. Molbech**. 2 Bd. 2. h. Kbhavn. 1848. 8.
- Tidsskrift for udenlandsk theologisk Literatur**. Udg. af **G. V. Clausen**, 2—4 h. for 1848, 1 og 2 h. for 1849. Kbhavn. 8.

R. Wagener, Icones zootomicæ. Handatlas zur vergleichenden Anatomie. Leipzig 1844. Fol.

K. F. Wiborg, Fremstilling af Nordens Mythologi for dannede Læsere. Kbhavn. 1843. 8.

Zeitschrift für das Gymnasialwesen, herausgeg. von A. G. Heydemann u. W. J. C. Mützell. 1 Jahrg. 3—4 H., 2 Jahrg. 8—11 H., 3 Jahrg. 1 H. Berlin 1847—1848, 8. (Nogle manglende Hefter endnu ikke leverede fra Boghandelen).

H. C. Ørsted, Oversigt over det Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger o. s. v. i Aaret 1848 (Nr. 1—8), — i Aaret 1849 (Nr. 1—4). Kbhavn. 8.

Universitetets Lectionskataloger og Examenslister; forskellige Placater eller Anordninger vedkommende Universitetet og de lærde Skoler; Statskalenderen, Beviseren m. m.

Skoleprogrammer for 1848.

Aalborg Kathedralskole: Indbydelsesskrift til Höjtideligheden paa Aalborg Kathedralskole den 14de April 1848, hvorved Skolens nye Bygning indvies, og Rektor med flere Lærere indsættes.

— **Povelsen, Om Lydighedens Betydning for Opdragelsen.**

Aarhus Kathedralskole: H. S. Bladé, Skoleefterretninger.

Aarhus videnskabelige Realskole: B. C. Nielsen, Skoleefterretninger.

Borgerdydskolen paa Christianshavn: M. Hammerich, Kort Udsigt over det höiere Skolevæsen i Sverrig, med Önske om et nätere Samqvem mellem de tre Rigers Skoler.

Borgerdydskolen i Kjøbenhavn: C. V. Rimstad, Skoleefterretninger.

Frederiksborg lærde Skole: H. M. Flemmer, Annales Ciceroniani.

Horsens lærde Skole: C. F. W. Bendz, Vibrag til Horsens lærde Skoles Historie i ældre og nyere Tider. 1 H.

Kolding lærde Skole: H. Schmitz, Kosmogonie og Theogonie samt Mythen om Apollon og Artemis. Prøve af en Lærebog i græsk og romersk Mythologie.

Metropolitanskolen: *S. C. C. Birch*, *Bemærkninger om Sprogsundervisningen i de lærde Skoler*, med særligt Hensyn til de i den provisoriske Undervisningsplan derom indeholdte Bestemmelser.

Nykjøbing Kathedralskole: *G. F. G. Lund*, *De emendandis Ciceronis libris de officiis observationes criticæ*.

Odense Kathedralskole: *A. Crone*, *Valdemar Knudsen*, *Biskop i Slesvig og Erkebiskop i Bremen*. En historisk Schildring.

Randers lærde Skole: *C. A. Thortsen*, *Skoleesterretninger*.

Ribe Kathedralskole: *P. Adler*, *Esterretninger om Byen Ribe*. 11te Samling.

Roskilde Kathedralskole: *S. V. J. Bloch*, *Skoleesterretninger*.

Rønne lærde og Real-Skole: *H. R. Whittle*, *Emendatio collationis eodd. II. Havniensium G. J. Cæsaris libri, d. b. g. superiore anno editæ*.

Slagelse lærde Skole: *S. W. Wiehe*, *Om Principet for Accentuationen i Græsſt.*

Sors Academies Skole: *E. F. Bojesen*, *Om den philosophiske Betydning af Ordet ἀρχή (Princip) hos Aristoteles*.

Det von Westensee Institut: *S. G. Bohr*, *Skoleesterretninger*.

Viborg Kathedralskole: *S. C. Olsen*, *Skoleesterretninger*.

Reikjavík lærde Skole: *S. Egilsson*, *Edda Snorra Sturlusonar, eda Gylfaginning, Skáldskaparmál og Háttatal*.

II. Den naturhistoriske Samling er fra den i Skoleesterretningerne for 1846—1847 meddeelte Opgivelse blevet forøget med følgende Gjenstande:

1. En Guldfasan (*Phasianus auratus*).
2. En Samling af lavere Dyr *), indeholdende Repræsentanter for de vigtigste Slægter, nemlig: a. Conchylier af Gastropoder, 53 Arter, b. Do. af Acephaler, 32 Arter, c. Do. af Brachiopoder, 3 Arter, d. 8 Arter af Crustaceer i Spiritus, e. 16 do. af Annelider i do., f. 8 do.

*) Afhændet til Skolen ved Salg af Magister Ørsted.

af Mollusfer i do., g. 9 Arter af tørrede Echinodermer, h. 8 do. af Koraller, i. 2 do. af Koralliner.

3. En lille Samling af Dyr i Spiritus*), indeholdende: Hippocampus sp. med Unger; — Haliotis sp. (i Middelhavet); — Aplysia sp.; — Bullæa aperta; — Aphrodite aculeata (i Nordsøen); — Strombus gigas; — Echinorhynchus gigas; — Echinorhynchus sp.; — Tænia solium; — Ascaris lumbricoides; — Ascaris sp.; — Medusa sp.

4. En Samling af Mineralier og Forsteninger tilligemed nogle Krystalmodeller **): a. en Suite af Bjergarter og Forsteninger, navnlig til at oplyse Skandinaviens geognostiske Forholde, bestaaende af 86 Numere, b. Æslandfse Mineralier og Bjergrarter, 18 Numere, c. Færøfse Mineralier, 11 Numere, d. Grønlandfse Mineralier, 4 Numere, e. 16 Krystalmodeller

III. Den physiske Samling er, ligeledes siden ovenanførte Tid, blevet forøget med følgende Apparater:

En Polygon til at vise Thngdepunktets Beliggenhed. — En simpel Vægtskaal. — Et Skraaplan. — En Model af en Skruepresse. — Model af en Nonius. — Et Niveau. —

*) Skolens Lærer i Naturhistorie Cand. Biellernp har ved at give til Universitetets Museum en Deel af en ham selv tilhørende Samling af Conchylier erholdt disse Gjenstande af Professor Steenstrup overladte til Skolen fra bemeldte Museum.

**) Denne Samling skyldes en allerede af den forrige Universitetsdirektion forberedet og fremmet Foranstaltung, ifølge hvilken der ved Hjælp af Doubletterne i Universitetsmuseet er tilveiebragt lignende Samlinger for de øvrige lærde Skoler.

3 samqvemhavende Nyr. — Nicholsons Flydevægt af Glas. — 4 smaa Haarrør. — 2 Binkelplader til at vise Haar-rørsvirkningen. — Et Barometerrør med Jernhane og Kop. — Model af en Hane til en Luftpompe samt af en Firegangshane. — Et Tantalus-Bæger. — En Flaske til Beining af Luften. — Et Apparat til at vise Luftens Fortynding ved dens Ustrømning mellem 2 Blader (pneumatisk Paradox). — En Stikhævert med Caoutschukugle. — Et Blikrør med Stem-megaffel. — 2 Binkelspeile. — Et Huulspeil og et convex Speil. — 2 Prismær. — Et Samleglas og et Spredeglas. — En Loupe. — En achromatisk Kikkert. — Et Speiltele-skop. — Et Camera obscura. — En Farveskive med Snurre og Skruetvinge. — Et Pyrometer. — En Skaal til Leiden-frosts Forsøg. — Et Thermometer. — En Aeolipila. — En Vandhammer. — 2 Brændspeile — Apparat til at koge ved Vanddampe. — En Dampcylinder med Kjedel og Trefod. — 2 Magnetstænger. — En Magntnetnaal. — En Inclinations-naal. — Et Guldbladelectrometer. — Coulombs Electrometer — En Leidner-Flaske. — Voltas Spile med 50 Blade-par. — Vanddecompositions-Apparat. — Galvanoplastisk Apparat. — Et Apparat til hurtigt at forandre Retningen af den galvaniske Strøm (Gyrotrop). — En electromagnetisk Multiplicator. — Electromagnetisk Telegraph efter Wheat-stones Princip. — En Magnetiseerspiral. — Et thermoelectrick Apparat. — En Inductionsruolle. — Et Planetarium.

Regnskabsvæsenet.

I. A—D. Skolens forskjellige Regnskaber. II. Skolebeneficier og andre Stipendier. III. Bestemmelser Regnskabsvæsenet vedkommende.

A. Skolens almindelige Regnskab.

I. Indtægt.

	Rbd.	β
1. Resfusion fra Finanterne	25.	48.
2. Renter af Skolens Capitalformue	495.	16.
3. Jordbogs-Indtægter i Korn og Penge	2,611.	88.
4. Indtægter af Kirker og Præstekald i Korn og Penge	1,488.	41.
5. Samtlige Skolecontingenter (Skolepenge, Brændepenge, Indskrivningspenge, Testimonier)	6,449.	48.
6. Bidrag fra Universitetet	30.	=
7. Børnehusets Afgift	500.	=
8. Jord-, Gang- og Copulationspenge	1,999.	72.
9. Privatistpenge	570.	=
10. Modtaget Tilstud fra den almindelige Skolefond . .	1,883.	54.
11. — efter Decisioner til øldre Regnskaber . .	25.	77.
12. Det i Året 1847 udbetalte Gageforsud refunderet med	200.	=
Summa Indtægt . .		16,279.
60.		

II. Udgift.

1. Underbalance efter Regnskabet for 1847	381.	76.
2. Faste Gager, Tillæg og Gratificationer	8,968.	12.
3. Udgifter til Timeunderviisning	2,456.	32.
4. Pensioner	400.	=
5. Udgifter til Bibliotheket og andre videnskabelige Apparater	599.	18.
6. Udgifter til Bygningers og Inventariums Vedligeholdelse	1,106.	32.
7. Udgifter til Brændels- og Velhedsnings-Kornødenheder	555.	12.
Lateris . .		14,466.
86.		

	Rbd.	β
Transport	14,466.	86.
8. Skatter og Afgifter (uden Krigsskat)	155.	42.
9. Udgifter ved Regnskabsføringen	350.	=
10. Afgift til 4 Kirkeskoler for Sangvitariering . . .	480.	=
11. Forskellige tilfældige Udgifter :		
a. Skoleepartning	150 R.	= β
b. Reengjøring	92 — 67 —	
c. Porto, Protokoller, Skrivemateriale og Afstrivning	228 — 69 —	
d. Programmer og Skolehøitideligheder	233 — 17 —	
e. Andre Udgifter	52 — 36 —	
	756.	93.
12. Udbetalt Krigsskat	70.	31.
13. Restancer : Ingen.		
	Balance	16,279. 60.

Ad A. 5te Udgiftspost: Contoen for Bibliotheket og andre videnskabelige Apparater.

I. Indtægt.

1. Renten af den Bibliotheket tilhørende Capital 1,075 Rbd.	43.	=
2. Tilfud fra Skolekaæsen	599.	18.
	642.	18.

II. Udgift.

1. Udgifter vedkommende Bibliotheket	349.	82.
2. Udgifter til naturvidenskabelige Apparater	242.	32.
3. For Samlingens Conservation i 1848	50.	=
	642.	18.

B. Stipendiefondens Regnskab.

I. Indtægt.

1. Fonden eiede ultimo 1847:		
a. en af Københavns Magistrat administreret Capital	13,500 R.	
	Lateris . . .	13,500 R.

	Rbd.	β
	Transport . .	13,500 R.
b. en kongelig Obligation Nr. 50 (det D. A. Meyeriske Legat	2,500 —	
c. Prispenge-Obligation Nr. 979 . .	100 —	
d. Fornyet Statsgjelds-Obligation Nr. 1707	200 —	
		16,300. —
e. Contant Beholdning	68. 43.	
2. Renter af Capitalen 16,300 Rbd. for 1 Åar til 11te Decbr. 1848	652 R. = β	
Herfra Krigsskatten til 11te Decbr. 27 — 16 -		
	624. 80.	
3. Rente af Legatum Bartholini for 1848 efter Frabrag af Krigsskat	3. 63.	
4. Ifølge Kirke- og Undervisnings-Ministeriets Reso- lution af 17de Marts 1849 tilbageført fra Sti- pendieoverskudsfonden :		
a. Nogle i de senere Åar hjemfaldne Oplagspenge, der ere beregnede Stipendieoverskudsfonden til Indtægt	461. =	
b. De i Regnskaberne for 1843 anførte, som udis- poneret Rentebeholdning fra Stipendiefonden afgive	149. 41.	
hvorhos det ved samme Resolution er bestemt, at nanvendte Renter af Stipendiefondens Capital samt tilbagebetalte Stipendievortioner og hjem- faldne Oplagspenge for Fremtiden skulle bereg- nes Stipendiefonden selv tilgode.		
5. Ved bemeldte Resolution er endvidere bestemt, at Oplagsklassen skal ophæves og dens hele Massé i Obligationer og contant Beholdning inddrages under Stipendiefonden.		
Som Følge heraf modtaget fra Oplagsklassen :		
a. 5 Stykker kongelige 4 pCt. rentebærende Obli- gationer paa	1,700. =	
b. Contant Beholdning	206. 13.	
6. Pr. Capital tilkommer en indkjøbt fornyet Stats- gjelds-Obligation Litr. a Nr. 964 paa	1,000. =	
Summa Indtægt	20,513. 48.	

Rbd. β

II. Udgift.

1. Ifølge den af den kgl. Universitetsdirection under 6te November 1847 approberede Fordeling af Besønserne ved Skolen i Skoleaaret til 30te September 1848 ere de 23 Disciple bevilgede Stipendier, der alle skulle oplægges, overførte til Oplagskassens Regnskab med	580. =
2. Betalt for den indfjøbte fornhyde Statsgelds-Obligationen Litr. A Nr. 964 paa 1000 Rbd., à 87 Rbd., med Renter og Courtage	883. 44.
3. Salbo til 1849*):	
a. Capital hos Magistraten	13,500 R.
b. kongl. Obligation Nr. 50 (D. A. Meyers Legat)	2,500 —
c. 8 Stykker kgl. Obligationer paa . .	3,000 —
	19,000. =
d. Contant Beholdning ultimo 1848	50. 4.
	Balance . . 20,513. 48.

C. Stipendieoverskudsfondens Regnskab.

I. Indtægt.

1. Fonden eiede ultimo 1847:	
a. 18 Stykker kgl. 4 p. Et. rentebærende Obligationer paa	21,800. =
b. Contant Beholdning	24. 64.
2. Renter af Capitalen 21,800 Rbd. for 1 Aar til 11te Decbr. 1848	872 R. = β
Herfra Krigsskatten til 11te Decbr. 36 — 32 -	—
	835. 64.
3. Pr. Capital tilkommer en indfjøbt fornhyet Statsgelds-Obligation Nr. 9,152 paa	200. =
	Summa Indtægt . . 22,860. 32.

*) Anmærkning. Under Stipendiesondens Formue er indbefattet det academiske Oplag for 18 Skolen freqventerende Disciple, stort 1,024 Rbd. 38 β.

Rbd. β

II. Udgift.

1. Ifølge Ministeriets Resolution af 13de November 1848 udbetalt Understøttelse til Student D. T. Dreier	50.	=
2. Overført til Stipendiefonden efter Ministeriets Re- solution af 17de Marts 1849 :		
a. Hjemfaldne Orlagspenge	461.	=
b. Udisponeret Rentebeholdning	149.	41.
3. Betalt for den indsjøede fornøede Statsgelds-Obliga- tion Nr. 9,152 paa 200 Rbd., à 90 Rbd., med Renter og Courtage	182.	72.
4. Saldo til 1849 :		
a. 19 Stykker kgl. 4 pCt. rentebærende Obliga- tioner paa	22,000.	=
b. Contant Beholdning ultimo 1848	17.	15.
	Balance . .	22,860. 32.

D. Orlagskassens Regnskab.

I. Indtægt.

1. Orlagskassen eiede ultimo 1847 :		
a. 5 Stykker kongelige 4 pCt. Obligationer paa 1,700.		=
b. Contant Beholdning	74.	93.
2. Renter af Capitalen 1,700 Rbd. for 1 Åar til 11te Decbr. 1848	68 R.	β
Herfra Krigsskatten til 11te Decbr. 2 — 80 —		
	65.	16
3. Fra Stipendiefondens Regnskab overføres de i Skoleaaret til 30te September 1848 bevilgede Sti- pendier	580.	=
	Summa Indtægt . .	2,420. 13.

II. Udgift.

1. Udbetalte og i den almindelige Skolefond indsatte Orlagspenge	514.	=
2. Ifølge Ministeriets Resolution af 17de Marts 1849		
	Lateris . .	514.

	Rbd.	β
Transport ..	514.	=
oversørt til Stipendiefonden hele Oplagskæffens Beholdning, nemlig:		
a. 5 Stykker Kongelige 4 pCt. Obligationer paa 1,700.		=
b. Contant	206.	13.
Balance ..	2,420.	13.

II. Efterstaende Fordeling af Skolens Beneficier for indeværende Skoleaar blev, ifølge Rectors Indstilling, approberet af Ministeriet under 10de Novbr. 1848:

1. Høieste Stipendum, 50 Rbd. S., tillagdes Ingen.
2. Mellomste Stipendum, 35 Rbd. S., tillagdes Disciplene F. C. E. Andersen, C. E. F. Reinhardt, C. H. J. Dahl, H. G. Møller, C. G. Hansen, A. L. Hindenburg, T. E. Spang og J. J. P. Kindom, Alt at op lægge.
3. Laveste Stipendum, 20 Rbd. S., tillagdes Disciplene T. H. Fürste, H. J. Garrigue, H. G. F. V. L. Niessen, L. V. A. Tidemand, H. F. F. Nughorn, H. E. T. Lippert, H. V. Birkerod, H. F. Jørgensen, H. K. L. Jensen, M. C. G. Thye, F. P. J. Dahl, T. H. Lange, O. Hohlenberg, L. J. A. C. Bergh, J. C. Møller og J. C. P. Wilse, Alt at oplægge.
4. Fri Undervisning bevilgedes Disciplene J. M. Hansen, V. T. Kall, L. T. Niissen, V. T. Petersen, S. Spandet, A. H. F. Klubien, P. A. M. Tauber, P. A. D. Steenfeldt, H. P. J. Lyngbye, C. J. Würzen, G. T. Hindenburg, E. V. Løse, V. L. O. Thofte, H. F. C. J. Lauritzen, V. Oldenburg, E. F. Koch, C. G.

Lange, E. P. Diechmann, A. S. O. Jacobsen, C. H. Stremme, A. V. Freund, L. C. A. F. Thost, C. T. Bang, G. V. Meidell, B. T. Dahl, J. H. Lange, samt, som extraordinaire Gratister, V. F. A. Berggreen, O. V. Meier og M. A. Angelo.

5. Undervisning mod nedsat Betaling bevilgedes Disciplene H. F. H. Petersen, B. F. Sørensen, C. V. Lange, C. A. Ring, S. F. G. Smith, P. H. Gjørup, H. M. Wilder, J. F. Møller, F. C. Gutfeld, W. E. Velschow, C. E. T. Bertelsen og A. P. Dons.

Endvidere ere i løbet af Skoleaaret efter Rectors Indstilling følgende Disciple, hver under højspiede Dato, af Ministeriet blevne beneficerede: a. med laveste Stipendium, under 31te Marts d. A., L. T. Niessen af 6te Cl: istedenfor den af Skolen udmeldte Discipel L. V. A. Tidemand; b. med fri Undervisning, under 27de Januar d. A., S. F. G. Smith af 4de Cl., fra 1ste Januar d. A. at regne, istedenfor den udmeldte Discipel P. A. M. Tauber; c. med Undervisning mod nedsat Betaling, under 1ste Decbr. f. A. F. P. M. Lund af 6te Cl., fra Skoleaarets Begyndelse at regne, — under 7de April d. A. J. O. Thomsen af 2den Cl., fra 1ste April næstforhen at regne.

Det Blarupiske Legat, 16 Rbd. aarlig for hver Stipendiatur, er for sidste Halvdeel af 1848 tillagt Disciplene B. C. W. L. Hjort, C. F. Ricard, C. V. Ussing, C. H. J. Dahl, C. G. Hansen, og T. E. Spang. Da de 3 førstnævnte af disse Stipendiater i forrige Efteraar vare blevne

dimitterede til Universitetet, og Skolens Rector derfor i Skrivelse af 11te Juni d. A. til Directionen for de Blarupiske Stiftelser havde gjort Forstag til en ny Besættelse, fra 1ste Januar d. A. at regne, af de saaledes ledigblevne Bladser i hemelte Legat, blev det ham af fornævnte Direction under 18de næstester meddeelt, at Samme ved at discutere Stiftelsens Indtægter og Udgifter i indeværende Åar havde vedtaget, at et Beløb af 135 Rbd. 26 ſ, som Stiftelsen iaar maa udrede i Krigsskat, ikke skulde decourteres i de allerede berilgede Understøttelser, men derimod føges indvundne derved, at de i Årets Löb ledigblevne Pensionspladser og Legatportioner skulde henstaae ubefatte indtil Årets Udgang, hvilket allerede havde fundet Anwendung endog paa saadanne Understøttelser, som Medlemmerne af Fundators Familie fortrinsviis ere berettigede til at oppebære. Directionen saae sig saaledes ikke i stand til i indeværende Åar at besætte de 3 vacante Legatportioner for Disciple af Metropolitan-skolen, hvorimod Legaterne uden Afsortning vilde blive udbetalte til de 3 ovenfor sidst anførte Disciple.

Det Bornemann-Lassoniske Legat, 10 Rbd. aarlig, er for indeværende Åar af Legatets Ephorus, Kammerherre Baron Juel-Rysensteen efter Rectors Forstag tillagt Discipel af 7de Classe f. C. E. Andersen.

Af Skolens Stipendieoverskuds fond er, ifølge derom indgivet og af Rector anbefalet Andragende, en extraordinair Understøttelse af 50 Rbd. ved Ministeriets Resolution af 13de Novbr. f. A. tilstaaet Studios. juris D. T. Dreier, som i Året 1846 herfra blev dimitteret.

III. En allernaadigst Resolution angaaende Udvidelse af den hidtil indrømmede Adgang til Skolebeneficier er blevet Skolerne communicate ved følgende Circularskrivelse fra Ministeriet af 31te October f. A.:

„Efterat Ministeriet derom har nedlagt allerunderdanigst Forestilling, har det behaget Hans Majestæt Kongen under 18de d. M. allernaadigst at resolvere, at Adgang til at forundes Beneficium af fri Underviisning i de lærde Skoler heretter maa tilkomme samtlige disse Skolers Disciple uden Hensyn til em de ere bestemte til at studere ved Universitetet eller ikke, dog med Tagtagelse af de øvrige for Opnæelsen af saadant Beneficium i Forordn. af 7de Novbr. 1809 Cap. VII. givne Forstifter, og uden at det fastsatte Antal af Gratistoplader forøges, men at derimod Pengestipendierne som hidtil forbeholdes de til at studere ved Universitetet bestemte Disciple“.

Til den af den forrige Universitetsdirection under 4de Marts f. A. anordnede Forandring i de forhen bestaaende Regler om Udbetalingen af Disciples Oplagspenge (see Skoleefterr. for 1847—1848 S. 56—58) er Ministeriet blevet foranlediget til at føje følgende Tillægsbestemmelse, meddeelt i Skrivelse af 10de Februar d. A., saaledes lydende:

„I Anledning af en fra Rectoren ved Odense Kathedralskole indkommen Forespørgsel har Ministeriet, som yderligere Bestemmelse til de ved den forrige Universitetsdirections Skrivelse af 4de Marts 1848 givne Regler, fastsat, at, naar en Dimissus ikke lader sig inscribere ved Begyndelsen af det første academiske Aar efterat han har taget Afgangseramens 2den

Deel ved Skolen, falde de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgangen fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax bliver at føge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgjøres, at antagelig Hindring har været tilstede for hans be-timelige Inscription ved Universitetet".

Istedenfor at der tidligere i en Række af Aar havde ved Metropolitansskolen bestaaet en saakaldet Oplagskasse til Be-varelse af de for Skolens Disciple oplagte Stipendiebeløb, hvilke derhos blevne frugtbargjorte til Fordeel for denne sær-lige Fond, er nu, ifølge et desangaaende af Revisor, Cancellieraad Bang til Ministeriet indgivet motiveret Andragende, og efterat der var givet Skolens Rector Lejlighed til at ytte sig om denne Sag i det Hele, bemeldte Oplagskasse bleven hævet og i Henseende til Behandlingen af ovennævnte Mid-ler den Forandring foretagen, som er angiven i Ministeriets nedenstaende Skrivelse af 17de Marts d. A.

„Efter at have modtaget Hr. Professorens Erklæring i Skrivelse af 20de f. M. i Anledning af Revisor, Cancellie-raad Bangs Forslag angaaende en Ophævelse af den ved Metropolitansskolen hidtil bestaaende særskilte Fond for Oplags-penge, bifalder Ministeriet, at denne Oplagskasse hæves, og at dens hele Masse i Obligationer og centante Beholdninger, saaledes som den nu forefindes, inddrages under Skolens Stipendiefond og frugtbargjøres ved at udsættes tilligemed sidstnævnte Fonds egne disponible Capitaler, dog saaledes, at der bestandig holdes og ved Regnskabet fremlægges en noøig-

tig Fortegnelse over, hvor stor en Deel af Capitalen eies af de i Skolen værende Disciple".

Da det med Hensyn til det almindelige Statsregnskab nu er bestemt, at Finantsaaret for Fremtiden skal regnes fra det ene Aars 1ste April til det næste Aars 31te Marts, har Ministeriet ved Circulairsskrivelse til de øvrige lærde Skolers Ephorater af 16de Juni, hvilken under samme Dato er comuniceret Bestyrelsen af Metropolitan-skolens Regnskabsvæsen, tilhjendegivet, at ovennævnte med Finantsaaret indtraadte Forandring ogsaa vil være at indføre ved Skoleregnskaberne, og derhos bestemt, at fremtidigen Regnskaberne for de lærde Skoler, i hvilke saaledes blive at optage samtlige de Indtægter og Udgifter, der vedkomme Regnskabsaaret til 31te Marts hvert Aar, skulle definitivt affluttet den 30te April samme Aar og indsendes til Ministeriet inden Udgangen af den paasgældende Juni Maaned.

Endeligen meddeles her endnu følgende Circulairsskrivelse fra Ministeriet af 30te Juni d. A.:

„Efterat et Gagereglement er, saaledes som Dñr. under 13de Marts hersra communiceret, blevet allernaadigst approberet for Adjunterne ved de lærde Skoler og ifølge dette lige allernaadigst er bestemt, at Adjunterne ved efterhaanden indtrædende Vacancer oprykke ester Anciennetet til de højere Gager indenfor det angivne Forhold mellem de enkelte Gage-

klasser — en Bestemmelse, der involverer den Fordeel for hele Classen af Embedsmænd, som Gagereglementet angaaer, at de Baagjeldende af dem, som ved indtræffende Vancance efter deres Anciennetet ascendere til høiere Gage, i det givne Tilfælde indtræde paa denne umiddelbart efter at Vancancen er indtruffen — vil Ministeriet nu som almindelig Regel med Hensyn til Tiden, indtil hvilken Gagen fra de lærde Skolers Kasser bliver at udbetaale de af Skolevæsenets Tjeneste udtrædende Adjuncter, have fastsat, at, naar Adjuncter befordres til andet Embede, da ophører deres Gage som Adjuncter fra den allerhøieste Resolutions Dato, ved hvilken de ere beskikkede i det nye Embede, og der vil, for det Tilfælde, at de efter at være befordrede vedblive at give Undervisning ved Skolen, hvorved de hidtil have været ansatte, herfor være dem extraordinair Godtgjørelse at tilstaae, hvilken dog, forsavdigt de befordres til et geistligt eller andet Embede, hvori de strax erholde Andeel af Embedets Indtægter, kun vil blive sædvanlig Timebetaling af 2 Mk. for hver virkelig given Time".

Skolefest.

Det var den 22de Juni d. A. 25 Åar siden at Meddeleren af disse Efterretninger begyndte sin Virksomhed i de lærde Skolers Tjeneste, idet jeg under fornævnte Dato i Året 1824 blev af den kongelig Direction for Universitetet og de lærde Skoler ansat som Timelærer ved Metropolitan-skolen. Mine Medlærere og Disciple havde velvilligen forenet sig om at betegne ovennævnte Dag ved en særegen Skolefest, og

jeg kunde ikke slutte Beretningen om det nu forløbne Skoleaar uden at tilfredsstille det taknemmelige Sinds Trang til paa dette Sted at henstille blandt mine første Grindringer en Dag, der skjekede mig saa velgjærende Bewiser paa Hengivenhed og Kjærlighed.

Afgangseramens 1ste Deel.										Afgangseramens 2den Deel.									
N.	Candidaterne.	Sydh.	Fransk.	Religion.	Geographie.	Naturhistorie.	Dansk.	Latin (mundtlig).	Latin (skriftlig).	Græsk.	Historie.	Uritshæft.	Geometrie.	Naturlære.	Hovedcharakteer.				
1.	S. Krabbe.	Ug.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Første Charakteer.				
2.	B. C. W. L. Hjort.	Mg.	G.	Ug.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	G.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Første Charakteer.				
3.	C. F. Ricard.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Første Charakteer.				
4.	C. V. Ussing.	G.	G.	Mg.	Ug.	G.	G.	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Første Charakteer.				
5.	P. A. J. Plum.	Mg.	Tg.	G.	G.	G.	G.	G.	G.	Tg	Tg.	G.	G.	Tg.	Anden Charakteer.				

Bilag III.

(Til Side 79.)

Fagene.	VII.	VI.A	VI.B	V.	IV.A	IV. B	III.	II.	I.	Gumma.
Dansk	3	2	2	2	2	2	3	5	5	26
Sydt	=	2	2	2	2	2	2	5	6	23
Fransk	=	2	2	2	2	2	4	4	=	18
Latin	10	9	9	10	9	9	9	=	=	65
Græst	6	5	5	6	6	6	=	=	=	34
Religion	=	2	2	2	2	2	2	3	3	18
Historie	4	3	3	3	3	3	3	3	2	27
Geographie	=	1	1	1	1	1	2	2	3	12
Mathematiske Discipliner	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Naturlære	3	2	2	=	=	=	=	=	=	7
Naturhistorie	=	2	2	2	2	2	2	3	3	18
Kalligraphie	=	=	=	=	1	1	2	3	4	11
Tegning	=	=	=	=	=	=	1	2	2	5
Gang	2	2	2	2	2	2	2	2	2	=
Gumma af ugentlige Timer	32	36	36	36	36	36	36	36	34	=
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	=
Hebraist	2	2	2	=	=	=	=	=	=	6
Total-Gumma	36	40	40	38	38	38	38	38	36	

Timerne	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag
8—9.		VI. Cl. A. Hebraist.	VI. Cl. B. Hebraist.
9—10.	VII. Cl. Latin. VI. Cl. A. Historie. VI. Cl. B. Mathematik. V. Cl. Latinst Stiil. IV. Cl. A. Latin. IV. Cl. B. Religion. III. Cl. Frans. II. Cl. Dans. I. Cl. Geographie.	VII. Cl. Latin. VI. Cl. A. Mathematik. VI. Cl. B. Historie. V. Cl. Latin. IV. Cl. A. Religion. IV. Cl. B. Latin. III. Cl. Frans. II. Cl. Dans. I. Cl. Historie.	VII. Cl. Latinst. VI. Cl. A. Historie. VI. Cl. B. Natur. V. Cl. Latin. IV. Cl. A. Latinst. IV. Cl. B. Math. III. Cl. Mathe. II. Cl. Dans. I. Cl. Religi.
10—11.	VII. Cl. Latin. VI. Cl. A. Naturlære. VI. Cl. B. Naturhistorie. V. Cl. Latinst Stiil. IV. Cl. A. Latin. IV. Cl. B. Historie. III. Cl. Dans Stiil. II. Cl. Legning. I. Cl. Tydse.	VII. Cl. Greß. VI. Cl. A. Tydse. VI. Cl. B. Tydse. V. Cl. Religien. IV. Cl. A. Historie. IV. Cl. B. Frans. III. Cl. Legning. II. Cl. Geographie. I. Cl. Tydse Stiil.	VII. Cl. Latin. VI. Cl. A. Greß. VI. Cl. B. Natur. V. Cl. Natur. IV. Cl. A. Latinst. IV. Cl. B. Historie. III. Cl. Latin. II. Cl. Historie. I. Cl. Legning.
11—12.	VII. Cl. Historie. VI. Cl. A. Greß. IV. Cl. B. Latin. V. Cl. Tydse. IV. Cl. A. Dans. IV. Cl. B. Latin. III. Cl. Religion. II. Cl. Tydse. I. Cl. Dans Stiil.	VII. Cl. Naturlære. VI. Cl. A. Latinst Stiil. VI. Cl. B. Latin. V. Cl. Latin. IV. Cl. A. Latin. IV. Cl. B. Geographie. III. Cl. Historie. II. Cl. Tydse. I. Cl. Naturhistorie.	VII. Cl. Mathe. VI. Cl. A. Latin. VI. Cl. B. Latin. V. Cl. Latin. IV. Cl. A. Geogra. IV. Cl. B. Latin. III. Cl. Historie. II. Cl. Tydse. I. Cl. Tydse.
12—1.	VII. Cl. Greß. VI. Cl. A. Religion. VI. Cl. B. Greß. V. Cl. Historie. IV. Cl. A. Greß. IV. Cl. B. Mathematik. III. Cl. Latin. II. Cl. Historie. I. Cl. Naturhistorie.	VII. Cl. Historie. VI. Cl. A. Latinst Stiil. VI. Cl. B. Latin. V. Cl. Mathematik. IV. Cl. A. Tydse. IV. Cl. B. Greß. III. Cl. Mathematik. II. Cl. Naturhistorie. I. Cl. Kalligraphie.	VII. Cl. Greß. VI. Cl. A. Math. VI. Cl. B. Greß. V. Cl. Historie. IV. Cl. A. Greß. IV. Cl. B. Tydse. III. Cl. Latin. II. Cl. Religi. I. Cl. Dans.
1—2.	VII. Cl. Dans. VI. Cl. A. Naturhistorie. VI. Cl. B. Frans. V. Cl. Greß. IV. Cl. A. Mathematik. IV. Cl. B. Greß. III. Cl. Latin. II. Cl. Historie. I. Cl. Naturhistorie.	VII. Cl. Mathematik. VI. Cl. A. Frans. VI. Cl. B. Religion. V. Cl. Greß. IV. Cl. A. Greß. IV. Cl. B. Latinst Stiil. III. Cl. Latin. II. Cl. Kalligraphie. I. Cl. Regning.	VII. Cl. Dans. VI. Cl. A. Geogra. VI. Cl. B. Math. V. Cl. Greß. IV. Cl. A. Natur. IV. Cl. B. Greß. III. Cl. Frans. II. Cl. Regning. I. Cl. Kallig.
2—3.	VII. Cl. VI. Cl. A. Latin. VI. Cl. B. Dans Stiil. V. Cl. IV. Cl. A. } Gymnastif. IV. Cl. B. } III. Cl. Naturhistorie. II. Cl. Frans. I. Cl.	VII. Cl. } VI. Cl. A. Gymnastif. VI. Cl. B. } V. Cl. Frans. IV. Cl. A. Mathematik. IV. Cl. B. Latinst Stiil. III. Cl. Geographie. II. Cl. Religion. I. Cl.	VII. Cl. Hebraist. VI. Cl. A. Dans. VI. Cl. B. Latin. V. Cl. Math. IV. Cl. A. Kallig. IV. Cl. B. Natur. III. Cl. Gym. II. Cl. Gym. I. Cl. Gym.
3—4.	Sang. Bassist. og Tenor.	Sang. Altisterne.	Sang. Ensi.

Corsdag.	Fredag.	Løverdag.	Timerne
1. Hebraist.	VII. Cl. B. Hebraist.	VII. Cl. Latin.	8—9.
Latin.	VII. Cl. Latin & Stil.	VI. Cl. A. Historie.	
1. Mathematik.	VI. Cl. A. Historie.	VI. Cl. B. Mathematik.	
3. Historie.	VI. Cl. B. Mathematik.	V. Cl. Latin & Stil.	
Latin.	V. Cl. Latin & Stil.	IV. Cl. A. Latin & Stil.	9—10.
1. Frans.	IV. Cl. A. Latin & Stil.	IV. Cl. B. Frans.	
3. Latin & Stil.	IV. Cl. B. Frans.	III. Cl. Naturhistorie.	
Latin.	III. Cl. Naturhistorie.	II. Cl. Tegning.	
Dansk Stil.	II. Cl. Tegning.	I. Cl. Historie.	
Tegning.	I. Cl. Historie.	VII. Cl. Mathematik.	
Latin.	VII. Cl. Latin.	VI. Cl. A. Græst.	
1. Græst.	VI. Cl. A. Naturlære.	VI. Cl. B. Tydse.	
3. Mathematik.	VI. Cl. B. Latin.	V. Cl. Græst.	
Græst.	V. Cl. Latin.	IV. Cl. A. Historie.	10—11.
.. Historie.	IV. Cl. A. Latin.	IV. Cl. B. Græst.	
3. Latin.	IV. Cl. B. Historie.	III. Cl. Dansk.	
Dansk.	III. Cl. Mathematik.	II. Cl. Naturhistorie.	
Geographie.	II. Cl. Kalligraphie.	I. Cl. Religion.	
Tydse.	I. Cl. Tydse.	VII. Cl. Græst.	
Græst.	VII. Cl. Historie.	VI. Cl. A. Latin.	11—12.
Latin & Stil.	VI. Cl. A. Græst.	VI. Cl. B. Latin.	
1. Frans.	VI. Cl. B. Latin & Stil.	V. Cl. Naturhistorie.	
Tydse.	V. Cl. Mathematik.	IV. Cl. A. Græst.	
Mathematik.	IV. Cl. A. Dansk Stil.	IV. Cl. B. Mathematik.	
Dansk Stil.	IV. Cl. B. Latin.	III. Cl. Historie.	
Mathematik.	III. Cl. Frans.	II. Cl. Historie.	
Tydse.	II. Cl. Tydse & Stil.	I. Cl. Tydse.	
Religion.	I. Cl. Dansk Stil.	VII. Cl. Historie.	
Mathematik.	VII. Cl. Græst.	VI. Cl. A. Latin.	12—1.
Latin.	VI. Cl. A. Frans.	VI. Cl. B. Geographie.	
Latin.	VI. Cl. B. Græst.	V. Cl. Mathematik.	
Frans.	V. Cl. Historie.	IV. Cl. A. Tydse.	
Latin.	IV. Cl. A. Græst.	IV. Cl. B. Naturhistorie.	
Græst.	IV. Cl. B. Mathematik.	III. Cl. Latin.	
Religion.	III. Cl. Latin.	II. Cl. Religion.	
Kalligraphie.	II. Cl. Regning.	I. Cl. Dansk.	
Geographie.	I. Cl. Regning.	VII. Cl. Naturlære.	
Naturlære.	VII. Cl. Dansk.	VI. Cl. A. Dansk.	1—2.
Tydse.	VI. Cl. A. Naturhistorie.	VI. Cl. B. Græst.	
Græst.	VI. Cl. B. Religion.	V. Cl. Religion.	
Geographie.	V. Cl. Græst.	IV. Cl. A. Latin.	
Græst.	IV. Cl. A. Mathematik.	IV. Cl. B. Dansk.	
Religion.	IV. Cl. B. Græst.	III. Cl. Tydse.	
Kalligraphie.	III. Cl. Latin.	II. Cl. Frans.	
Frans.	II. Cl. Frans.	I. Cl. Kalligraphie.	
Dansk.	I. Cl. Kalligraphie.	VII. Cl. Gymnastik.	
Religion.	VII. Cl. Gymnastik.	VI. Cl. A. Gymnastik.	2—3.
Dansk.	VI. Cl. B. Naturlære.	VI. Cl. B. Gymnastik.	
Gymnastik.	V. Cl. Dansk Stil.	V. Cl. Dansk.	
Tydse.	IV. Cl. A. Naturhistorie.	IV. Cl. A. Frans.	
Naturhistorie.	IV. Cl. B. Kalligraphie.	IV. Cl. B. Tydse.	
Regning.	III. Cl. Gymnastik.	III. Cl. Kalligraphie.	
Sopranisterne.	II. Cl. Gymnastik.	II. Cl. Regning.	
	I. Cl. Gymnastik.	I. Cl. Geographie	3—4.
	Sang.	Begynderne.	

Sche ma

over Examinationens Gang ved den offentlige
Examen i Metropolitansskolen fra den 16de til den
26de Juli 1849.

Bed den mundtlige Examen er for hver enkelt Prøve vedkommende
Examinateors Navn tilføjet.

III Classe er, paa Grund af dens betydeligere Discipelantal, under
hele den mundtlige Examen ansat til Examination under 2 forskjellige
Afdelinger (A og B).

III Cl. A bestaaer af Disciplene Jacobsen, Löffler, Diechmann,
Thorsøe, Frendt, Christens, M. Hertel, Bendz, Wibe, Blisch-
feldt, Ad. Fibiger, Jac. Møller, Bertelsen, Sigersted, Es-
skildsen og L. Bagger.

III Cl. B bestaaer af Disciplene Schumacher, Krøyer, Hauch,
Conr. Martensen, Stremme, Müllen, Chr. Martensen, Vel-
schow, T. Schouw, L. Thost, Gutsfeld, Cl. Birk, Dons, Chri-
stiansen, Dinesen og E. Borch.

Kriftlig Examen.

Mandagen den 16de Juli.

9-12. Samtlige Classer Danskt Stiil; 3-6. VI Cl. A—
B og V Cl. Latinst Version; 6-8. VI Cl. A Græst Version.

Tirsdagen den 17de Juli.

9-12. VI Cl. A og B, V Cl., IV Cl. A og B Latinst Stiil.

3-5. VI Cl. A og B Franskt Version; 5-7. VI Cl. A og B
Thysk Stiil.

Mandagen den 23de Juli.

4-7. VI Cl. A og B. Historisk Udarbeidelse.

Efter den skriftlige Examen Tirsdagen den 17de Juli afholdes
Gangprøven 7-8 af Organist Berggreen.

Mundtlig Examens.

Torsdagen den 19de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. VI Cl. A. Latin. Overlærer Birch.	8-11. IV Cl. A. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. VI Cl. B. Mathematik. Adjunct Petersen.	11-2. IV Cl. B. Græsk. Candidat Kerrn.
4-6. III Cl. A. Geographie. Candidat Dahl.	4-6. I Cl. Religion. Adjunct Jensen.
6-8. III Cl. B. Naturhisto- rie. Candidat Riellerup.	6-8. VI Cl. B. Geographie. Candidat Dahl.

VI Classe B's Læsestue.

8-11. V. Cl. Religion. Adjunct Jensen.
11-2. II Cl. Danf. Adjunct Holbech.
4-6. III Cl. B. Franst. Professor Borring.
6-8. III Cl. A. Franst. Professor Borring.

Fredagen den 20de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. VI Cl. A. Græsk. Adjunct Berg.	8-12. V Cl. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. II Cl. Naturhistorie. Can- didat Riellerup.	12-2½. VI Cl. B. Thøft. Rector.
4-6. III Cl. A. Naturhistorie. Can- didat Riellerup.	4-7. V Cl. Geographie. Can- didat Dahl.
6-8. III Cl. B. Thøft. Adjunct Holbech.	

VI Classe B's Læsestue.

8-11. IV Cl. A. Mathematik. Adjunct Petersen.
11-2. IV Cl. B. Religion. Adjunct Jensen.
4-6. VI Cl. B. Franst. Professor Borring.
6-8. II Cl. Regning. Adjunct Jensen.

Løverdagen den 21de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. IV Cl. A. Græsk. Can- didat Kerrn.	8-11. VI Cl. B. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. V Cl. Thysf. Rector.	11-2. II Cl. Religion. Ad- junct Jensen.
4-6. VI Cl. A. Fransf. Pro- fessor Borring.	4-6. III Cl. A. Mathematik. Candidat Dahl.
6-8. VI Cl. A. Thysf. Ad- junct Holbech.	6-8. III Cl. B. Religion. Ad- junct Jensen.

VI Classe B's Læsestue.

8-11. IV Cl. B. Mathematik. Adjunct Petersen.
11-2. I Cl. Historie og Geographie. Candidat Dahl.
4-6. IV Cl. A. Naturhistorie. Candidat Biellerup.
6-8. IV Cl. B. Fransf. Professor Borring.

Mandagen den 23de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. VI Cl. B. Latin. Can- didat Rielsen.	8-11. VI Cl. A. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. V Cl. Græsk. Over- lærer Birch.	11-2. IV Cl. B. Naturhisto- rie. Candidat Biellerup.
4-7. IV Cl. A. Thysf. Ad- junct Holbech.	4-7. III Cl. A. Latin. Can- didat Rielsen.

VI Classe B's Læsestue.

8-11. II Cl. Thysf. Adjunct Holbech.
11-2. VI Cl. B. Naturlære. Adjunct Petersen.
4-6. I Cl. Naturhistorie. Candidat Biellerup.
6-8. I Cl. Regning. Candidat Dahl.

Tirsdagen den 24de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. IV Cl. A. Latin. Adjunct Krebs.	8-11. IV Cl. B. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. VI Cl. B. Græst. Overlærer Birch.	11-2. III Cl. B. Latin. Candidat Rielsen.
4-6½. VI Cl. A. Religion. Adjunct Jensen.	4-7. V Cl. Naturhistorie. Candidat Kiellerup.
6½-8. VI Cl. A. Geographie. Candidat Dahl.	

VI Classe B's Læsestue.

8-10. III Cl. B. Dansf. Adjunct Holbech.
10-12. I Cl. Sydf. Adjunct Rasmussen.
12-2. VI Cl. A. Naturlære. Adjunct Petersen.
4-6. IV Cl. A. Geographie. Candidat Dahl.
6-8. III Cl. A. Dansf. Adjunct Holbech.

Onsdagen den 25de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-11. VI Cl. A. Mathematis. Adjunct Petersen.	8-11. III Cl. B. Historie. Overlærer Espersen.
11-2. VI Cl. B. Sydf. Adjunct Holbech.	11-2. II Cl. Historie og Geographie. Candidat Dahl.
4-7. IV Cl. B. Latin. Adjunct Krebs.	3½-6. V Cl. Fransf. Professor Borring.
	6-8. VI Cl. B. Naturhistorie. Candidat Kiellerup.

VI Cl. B's Læsestue.

8-11. III Cl. A. Religion. Adjunct Jensen.
11-1. VI Cl. A. Naturhistorie Candidat Kiellerup.
1-3. VI Cl. B. Hebraisk. Adjunct Krebs.
4-6. I Cl. Dansf. Adjunct Rasmussen.
6-8. III Cl. B. Geographie. Candidat Dahl.

Torsdagen den 26de Juli.

V Classe's Læsestue.	III Classe's Læsestue.
8-12. V Cl. Mathematik. Adjunct Petersen.	8-11. III Cl. A. Historie. Overlærer Espersen.
12-2. III Cl. B. Mathema- tit. Candidat Dahl.	11-2. II Cl. Frans. Pro- fessor Borring.
4-8. V Cl. Latin. Adjunct Berg.	4-7. IV Cl. A. Religion. Adjunct Jensen.
	7-8½. VI Cl. A. Hebraist. Adjunct Krebs.

VI Classe B's Læsestue.

8-11. VI Cl. B. Religion. Adjunct Jensen.
11-2. III Cl. A. Thdsf. Adjunct Solbech.
4-6. IV Cl. B. Geographie. Candidat Dahl.
6-8. IV Cl. A. Professor Borring.

Fredagen den 27de Juli om Formiddagen Kl. 8 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple; Løverdagen den 28de Juli afholdes Lærerforsamling i Anledning af Censuren; Tirsdagen den 31te Juli Kl. 12 bekjendtgøres Udfaldet af Examen. Sommerferien varer fra 1ste til 31te August og Løverdagen den 1ste September begynder Undervisningen for det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Examen indbydes herved Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere.

Metropolitanskolen i Juli 1849.

B. Borgen.